

Pecyn Dogfennau Cyhoeddus

POLICE AND CRIME PANEL PANEL HEDDLU A THROSEDD

Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Dydd Llun, 3 Rhagfyr 2018 at 2.00 pm
Siambr y Cyngor - Bodlonddeb, Conwy

RHAGLEN

1. **Ymddiheuriadau am absenoldeb**
2. **Datgan cysylltiad: Cod Ymddygiad Llywodraeth Leol**
Caiff yr Aelodau eu hatgoffa bod yn rhaid iddynt ddatgan **bodolaeth a natur** eu cysylltiadau personol.
3. **Materion Brys**
Rhybudd o faterion a ddylai, ym marn y Cadeirydd, gael eu hystyried yn y cyfarfod fel rhai brys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.
4. **Cyhoeddiadau gan y Cadeirydd**
5. **Cyflwyniad ar Argymhellion y Rhaglen Gwella Gweithredu (y Prif Uwcharolygydd Goss a'r Uwcharolygydd Evans)**
6. **Cofnodion** (Tudalennau 1 - 19)
Cymeradwyo a llofnodi cofnodion y cyfarfod diwethaf fel cofnod cywir
7. **Eitemau Sefydlog ar y Rhaglen**
 - a) Diweddariad ar gamau gweithredu o'r cyfarfod blaenorol
 - b) Rhestr o benderfyniadau a wnaed gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd (Tudalennau 20 - 22)
 - c) Cwestiynau i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd
(Cyflwynwyd yn unol â'r weithdrefn ar gyfer Cwestiynau i Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd)
 - d) Adborth gan Aelodau sy'n Gefnogwyr

8. Ystyried adroddiadau gan Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

- a) Diweddariad Cyfnodol gan Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru (Tudalennau 23 - 41)
- b) Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru – Adroddiad Blyneddol 2017/18 (Drafft) (Tudalennau 42 - 81)
- c) Diweddariad ar Gyllideb 2018/19 (ar 30 Medi 2018) (Tudalennau 82 - 85)

9. Ystyried adroddiadau gan yr Awdurdod Cynnal

- a) Adolygiad o rôl Aelodau sy'n Gefnogwyr (Tudalennau 86 - 89)
- b) Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru – Adroddiad Cyllideb 1 Ebrill 2018 i 30 Medi 2018. (Tudalennau 90 - 94)
- c) Ystyried Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru (Tudalennau 95 - 96)

10. Dyddiad y cyfarfod nesaf:

Dydd Llun, 28 Ionawr 2019 @ 2.00 pm

Dydd Mawrth, 5 Chwefror 2019 @ 10.00 am (Os bydd pleidlais atal y praecept)

Aelodau'r Panel

Cyng Chris Bithell
Cyng Dana Davies
Cyng Julie Fallon
Cyng Alan Hunter
Cyng Hugh Irving
Cyng Eric Jones
Cyng Neville Phillips OBE Y.H.
Cyng Peter Read
Cyng Dylan Rees
Cyng Nigel Williams

Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Gwynedd
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Gwynedd
Cyngor Sir Ynys Mon
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

Pat Astbury (Is-Gadeirydd)
Matthew Forbes
William John Williams

Aelod Annibynnol Cyfetholedig
Aelod Annibynnol Cyfetholedig
Aelod Annibynnol Cyfetholedig

Sylwer: mae'n bosibl y bydd y cyfarfod hwn yn cael ei ffilmio i'w ddarlledu'n fyw neu'n ddiweddarach ar wefan Panel yr Heddlu a Throsedd - ar ddechrau'r cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn cadarnhau a fydd y cyfarfod cyfan neu ran ohono'n cael ei ffilmio. Gallai'r lluniau a'r recordiad sain gael eu defnyddio at ddibenion hyfforddi.

Yn gyffredinol, nid yw'r manau eistedd cyhoeddus yn cael eu ffilmio. Fodd bynnag, drwy fynd i'r ystafell gyfarfod a defnyddio'r manau eistedd cyhoeddus, rydych yn cydsynio i gael eich ffilmio a'r posibilrwydd y bydd y lluniau a'r recordiadau sain hynny'n cael eu defnyddio at ddibenion gweddarlledu a / neu hyfforddiant.

PANEL HEDDLU A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

Dydd Llun, 24 Medi 2018, am 2.00 pm
Siambr y Cyngor - Bodlonddeb, Conwy

YN BRESENNOL: Pat Astbury (Is Gadeirydd yn y Gadair)

Y Cynghorwyr: Pat Astbury, Chris Bithell, Dana Davies,
Capten Matthew Forbes, Alan Hunter, Hugh Irving, Eric
Jones, Neville Phillips, Dylan Rees, John Williams a Nigel
Williams

Aelod Lleyg/ Aelod Mathew Forbes a John Williams
Cyfetholedig

Swyddogion: Dawn Hughes (Uwch Swyddog Cefnogi) a Richard Jarvis
(Swyddog Arweiniol a Cyngorydd Cyfreithiol i'r Panel
Heddlu a Throsedd)

Hefyd yn Ann Griffith (Dirprwy Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd),
bresennol: Stephen Hughes (Prif Weithredwr – Swyddfa'r Comisiynydd
Heddlu a Throsedd), Arfon Jones (Comisiynydd yr Heddlu a
Throsedd), Diane Jones (Swyddog Comisiynu – Swyddfa'r
Comisiynydd Heddlu a Throsedd), Geraint Jones
(Arweinydd Ymgysylltu Busnes) a Rhian Rees Roberts
(Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd)

Atgoffodd y Cadeirydd i bawb a oedd yn bresennol bod croeso iddynt ddefnyddio'r
Gymraeg yn y cyfarfod, a bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gael.

23. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Julie Fallon (Cadeirydd),
Peter Read a Kate Jackson (Prif Swyddog Cyllid, Swyddfa Comisiynydd yr
Heddlu a Throsedd).

24. DATGAN CYSYLLTIAD: COD YMDDYGIAD LLYWODRAETH LEOL

Datganodd y Cyngorydd Chris Bithell (Cyngor Sir y Fflint) gysylltiad
personol, gan ei fod yn ymddiriedolwr Uned Diogelwch Camdriniaeth
Domestig Glannau Dyfrdwy, sy'n manteisio o gyllid gan Gomisiynydd yr
Heddlu a Throsedd.

25. **CYHOEDDIADAU GAN Y CADEIRYDD**

Cydnabu'r Is-Gadeirydd a oedd yn y Gadair, lwyddiant y gwrandawriad cadarnhau diweddar, pan benodwyd Mr. Carl Foulkes fel Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru. Cadarnhaodd Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd y byddai Mr. Foulkes yn dechrau ei rôl ar 5 Tachwedd 2018.

26. **CYFLWYNIAD AR Y PORTFFOLIO PLISMONA DIGIDOL GAN GERAINT JONES (ARWEINYDD YMGYSYLLTU BUSNES, HEDDLU SUSSEX)**

Rhoddodd Mr. Geraint Jones, Arweinydd Ymgysylltu Busnes, gyflwyniad i'r Panel Heddlu a Throsedd ar Bortffolio Plismona Digidol, a oedd yn rhaglen genedlaethol i gefnogi esblygiad plismona, gan alluogi Lluoedd i ymateb ac addasu i'r byd cynyddol digidol yr ydym yn byw ynddi.

Hysbyswyd Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru bod disgwyliadau'r cyhoedd yn newid, ac o'r rhai a gyflawnodd yr arolwg, byddai well gan 37% o bobl adrodd am drosedd drwy sianeli digidol ac roedd 78% o blant a phobl ifanc yn credu y dylai'r Heddlu fod ar gael i siarad â nhw ar gyfryngau cymdeithasol.

Roedd y Portffolio Plismona Digidol wedi'i arwain gan fusnes (yn hytrach na TGCh), er mwyn darparu gwasanaeth gwell i ddioddefwyr, y cyhoedd ac yn weithredol.

Rhannwyd y Portffolio i 3 rhan, oedd yn cynnwys:

Gwybodaeth ac Ymchwiliad Digidol:

- Gweledigaeth y rhaglen waith oedd galluogi plismona er mwyn diogelu'r cyhoedd trwy atal a chanfod trosedd mewn cymdeithas gynyddol ddigidol.
- Mae 'Model Gweithredu Targed', Gwybodaeth ac Ymchwiliad Digidol Cenedlaethol wedi cael ei gefnogi gan Gyngor Cenedlaethol Prif Swyddogion yr Heddlu a bydd yn rhoi dull cydlynol o ddarparu galluoedd gwybodaeth ac ymchwilio i fodloni'r galw.
- Roedd amserlen o 18 mis, i'w gwblhau erbyn Mawrth 2020.

Digidol yn Gyntaf:

- Darparu mecanweithiau i alluogi plismona a'r System Cyfiawnder Troseddol gydweithio mewn ffordd fwy digidol.
- Bydd Ffeil Achos Ddigidol yn cael ei ddatblygu trwy weithdai gyda Gwasanaethau Erllyn y Goron a'r Gwasanaeth Cyfiawnder Troseddol er mwyn pennu pa wybodaeth sydd angen ei gasglu a sut y dylid ei gyflwyno a'i gategoreiddio (e.e. Ymchwiliad, Cyngor Ymchwiliol Cynnar, Cyhuddiad).
- Bydd peilot byw o Wasanaeth Trosglwyddo Tystiolaeth yn Ddigidol (DETS) mewn 5 Llu o Chwefror 2019 ymlaen, gyda dadansoddiad gwireddu buddion i ddilyn. Byddai'r system DETS yn galluogi holl

Bartneriaid Cyfiawnder i drosglwyddo tystiolaeth i blatfform TG cyffredin.

- Yn seiliedig ar ganfyddiadau'r peilot, bydd dyluniad DETS yn cael ei adnewyddu a'i sicrhau cyn ei gyflwyno'n genedlaethol
- Dechrau ei gyflwyno'n genedlaethol ar ôl hynny, yn dilyn cwblhau caffael (oddeutu 18 mis)

Cyswllt Cyhoeddus Digidol:

- Y weledigaeth oedd trawsnewid perthynas yr heddlu gyda'r cyhoedd drwy gyflwyno sianel newydd (Un Cartref Ar-lein – SOH), wedi ei ganolbwyntio ar y cyhoedd yn yr un modd â'r gwasanaeth 999.
- Mae'r SOH yn 'fyw' mewn 3 Llu hyd yn hyn, sy'n galluogi'r cyhoedd i adrodd am droseddau megis mân ddigwyddiadau traffig ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Mae'r SOH yn darparu'r cyhoedd â sianel cyfathrebu ychwanegol, gyda'r nod o leihau'r galw ar y gwasanaeth 999 a 101; byddai'r system yn 'brysennu' r wybodaeth ac yn gallu atgyfeirio'r galw i'r sefydliadau priodol os nad yw'n fater i'r heddlu.
- Y nod oedd trosglwyddo 20 Llu i'r platfform cenedlaethol erbyn diwedd y flwyddyn ariannol 2019/20.
- Prosiect Cyfryngau Cymdeithasol, gyda'r nod o:
 - Ddarparu model ar gyfer defnydd cyfryngau cymdeithasol lleol gyda dewisiadau hyblyg i fodloni anghenion lleol wrth fod yn gyson gyda'r SOH.

Diolchodd y Panel i Mr. Jones am y cyflwyniad llawn gwybodaeth a thrafodwyd y canlynol:

- ystod oedran y bobl ifanc a gwblhaodd yr arolwg.
 - Dywedodd Mr. Jones eu bod wedi ymgynghori â phobl ifanc rhwng 12 – 16 oed, gan mai'r rhain a ystyriwyd y fwyaf agored i niwed ar y cyfryngau cymdeithasol.
 - Cafodd y Panel wybod bod pobl ifanc yn eistedd ar y Tîm Prosiect Cyfryngau Cymdeithasol.
- Roedd yr SOH yn cydymffurfio'n llawn â Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) a chedwir y data yn unol â deddfwriaeth.
- Cadarnhawyd bod y DETS yn system ar gyfer Partneriaid Cyfiawnder yn unig ac ni all y cyhoedd anfon tystiolaeth drwy'r system.
- Bydd yr SOH yn lleihau galw ailadroddus ar y system 101 gan y byddai'n darparu'r wybodaeth ddiweddaraf i'r cyhoedd.

Croesawodd y Panel gyflwyniad arall unwaith y byddai'r SOH yn gweithredu'n fyw yn genedlaethol; roedd yn cael ei beilotu ar hyn o bryd gan yr Heddlu Metropolitaidd, Heddlu Hampshire a Heddlu Dyffryn Tafwys. Anogodd Mr. Jones i aelodau'r panel ymweld â'r gwefannau hyn.

PENDERFYNWYD-

Nodi'r cyflwyniad.

27. **CYFLWYNIAD AR Y FFRAMWAITH GOMISIYNU GAN DIANE JONES
(SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDD)**

Rhoddodd y Swyddog Comisiynu gyflwyniad i'r Panel Heddlu a Throsedd ar ddull y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o gomisiynu gwasanaethau.

Roedd y cyflwyniad yn sôn am y meysydd canlynol:

- Y Dull Comisiynu:
 - Cafodd y Panel wybod bod gan y Comisiynydd bwerau i wneud grantiau i a chomisiynu nwyddau a gwasanaethau gan sefydliadau ac unigolion a allai helpu ddarparu amcanion Cynllun Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru.
 - Comisiynwyd Asesiad o Anghenion gan swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd ym mis Mai 2014 a sefydlwyd platfform i ddeall y siwrnai i Wasanaethau Dioddefwyr. Roedd yr adroddiad yn canolbwyntio ar anghenion (anghenion wedi'u bodloni a heb eu bodloni) ac yn amlygu'r ffaith bod Gwasanaethau Dioddefwyr yn byw gydag ansicrwydd o amgylch trefniadau cyllido; roedd cyllid yn dod o amryw o ffynonellau gwahanol; ac roedd Gwasanaethau'n gweithredu'n ad hoc mewn rhai meysydd.
 - Cynhaliwyd nifer o ddigwyddiadau ymgysylltu er mwyn nodi anghenion budd-ddeiliaid, a arweiniodd at adolygiad i Gynllun Heddlu a Throsedd er mwyn bodloni anghenion y gymuned.
- Er mwyn darparu Amcanion Heddlu a Throsedd roedd tair ffrwd waith:
 - Grantiau Trosedd ac Anrhefn, sydd wedi ariannu nifer o fentrau megis Rhaglen Ymyrraeth Cyffuriau, Prosiect Braenaru i Ferched a gwaith cyfiawnder ieuencid. Yn ogystal, mae'r Comisiynydd wedi cyflwyno Cronfa Ymyrraeth Gynnar, sy'n caniatáu i sefydliadau ymgeisio am gyllid.
 - Cyllideb Comisiynu i Ddioddefwyr, sy'n cefnogi'r Ganolfan Cymorth i Ddioddefwyr, Cynghorwyr Annibynnol ar Drais Domestig a Chynghorwyr Annibynnol ar Drais Rhywiol.
 - Trais yn erbyn Merched, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV), sy'n gronfa cyllid rhanbarthol.
- Y Cylch Comisiynu
 - Deall, Cynllunio, Adolygu a Gweithredu.
- Llwyddiannau yn 2017/18:
 - Roedd Grant Dioddefwyr o £814,076 wedi dod a £643,522.74 ychwanegol mewn arian cyfatebol.
 - Roedd 35,674 o ddioddefwyr wedi cael eu cefnogi drwy'r gwaith hwn.
 - Lansio Polisi Gwerth Cymdeithasol ar gyfer yr economi lleol, diwylliant, cyflenwad a gwasanaethau.
- Blaenoriaethau Comisiynu'r Dyfodol ar gyfer 2018/19:
 - Cyd-gomisiynu Rhanbarthol

- Gwerth Cymdeithasol (Deddf Gwasanaethau Cyhoeddus Gwerth Cymdeithasol 2012)
- Caffael Moesegol
- Tueddiadau Newydd
- Integreiddio Gwasanaethau
- Datganoli Cyfiawnder Ieuencid
- Datganoli Gwasanaeth Tyst i'r Comisiynydd

Diolchodd yr Is-Gadeirydd i'r Swyddog Comisiynu am y cyflwyniad a hysbysodd y Panel ei bod yn ddiweddar wedi eistedd ar Banel Cronfa Ymyrraeth Gynnar. Pwrpas y Panel oedd ystyried prosiectau ymyrraeth gynnar er mwyn atal trosedd ac anrhefn yng nghymunedau Gogledd Cymru, yn unol â Chynllun Heddlu a Throsedd a'r Rhaglen Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod. Roedd y lefel o ddiddordeb yn galonogol iawn, ac roedd nifer y ceisiadau a dderbyniwyd yn gyfystyr â £600,000; roedd £100,000 ar gael. Teimlai'r Panel bod posibilrwydd o gydweithio gyda rhai o'r ceisiadau a dderbyniwyd hefyd.

Dywedodd Prif Weithredwr Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd bod y Tîm Comisiynu wedi bod yn destun ymchwiliad llwyddiannus yn ddiweddar, a rhoddodd sicrwydd i'r Panel bod y Fframwaith Comisiynu yn ddull effeithiol o gomisiynu gwasanaethau ar gyfer dioddefwyr troseddau. Diolchodd y Prif Weithredwr i swyddogion Swyddfa'r Comisiynydd (Diane Jones ac Eirlys Jones) am eu holl waith caled.

O ran y posibilrwydd o ddatganoli Gwasanaethau Cyfiawnder Ieuencid i Lywodraeth Cymru, awgrymodd y Comisiynydd y byddai datganoli'n darparu system fwy llyfn a chyson. Dywedodd y Comisiynydd bod Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid Sir y Fflint yn treialu dull newydd ar hyn o bryd ac awgrymodd iddynt fynychu un o gyfarfodydd nesaf y Panel;

PENDERFYNWYD-

Ystyried gwahodd Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid Sir y Fflint i un o gyfarfodydd y Panel Heddlu a Throsedd er mwyn rhoi gwybodaeth am y dull newydd maent yn ei dreialu.

28. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a gynhaliwyd ar 4 Mehefin 2018 i'w cymeradwyo.

PENDERFYNWYD-

Cymeradwyo cofnodion cyfarfod Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a gynhaliwyd ar 4 Mehefin 2018.

29. DIWEDDARIAD AR GAMAU GWEITHREDU O'R CYFARFOD BLAENOROL

Darparwyd adborth ar y camau gweithredu o'r cyfarfod blaenorol ar 4 Mehefin 2018 fel a ganlyn:

Cofnod 12 – Adborth gan Aelodau sy'n Gefnogwyr: Rhoddodd y Cyngorydd Dana Davies (Cefnogwr Cyllid) wybod i'r Panel Heddlu a Throsedd ei bod wedi mynychu'r Pwyllgor Archwilio ar 20 Medi 2018, pan gyflwynwyd y Datganiad Cyfrifon Terfynol, Adroddiad yr Adain Archwilio Mewnol, Adroddiad Alldro Rheoli'r Trysorlys a'r Gofrestr Risg.

O ran camau gweithredu'r Cadeirydd, cadarnhaodd Swyddog Arweiniol y Panel bod y mater mewn perthynas â'r Ardoll Brentisiaethau wedi ei godi gyda Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC).

Hysbysodd Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd, er bod cynnydd wedi digwydd (roedd Llywodraeth Cymru yn cynnig £600,000, a byddai'r Swyddfa Gartref yn rhoi arian cyfatebol i'r Lluoedd Heddlu yng Nghymru), bydd y Grŵp Plismona Cymru Gyfan yn trafod y mater, gan fod Lluoedd yr Heddlu yng Nghymru yn cyfrannu £2.2m i'r Ardoll Brentisiaethau ar hyn o bryd. Darperir gwybodaeth bellach i'r Panel ym mis Rhagfyr 2018.

Cofnod 14 - Treuliau Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru: Cadarnhaodd Swyddog Arweiniol y Panel bod y Cadeirydd wedi codi mater y Grant Swyddfa Gartref gyda CLILC, a oedd, yn eu tro, wedi gwneud sylwadau i'r Swyddfa Gartref ar ran y Panel yng Nghymru, bod angen cyllid ychwanegol i gefnogi gwaith y Panel yng Nghymru, oherwydd, yn wahanol i Lloegr, ni chânt ddefnyddio cyllid yr Awdurdod Lleol i gefnogi'r gwaith.

30. **CWESTIYNAU I'R COMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD**

Yn unol â'r Protocol ar gyfer Cwestiynau i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, roedd aelod o'r Panel Heddlu a Throsedd (John Williams) wedi cyflwyno'r cwestiynau canlynol, ac fe ymatebodd y Comisiynydd iddynt fel a ganlyn:

Cwestiwn:

O ystyried y cyfyngiadau amser sydd wedi ei osod ar fechnïaeth yr heddlu, a yw cyfanswm yr unigolion sy'n derbyn mechnïaeth gan yr heddlu wedi lleihau yng Ngogledd Cymru.

Os felly, ac yng ngolau'r feirniadaeth a wnaed gan y Barnwr Rhys Rowlands mewn achos cyffuriau diweddar (adroddwyd yn y Daily Post 30/8/18) oes unrhyw broblemau penodol yn codi wrth ddod ag unigolion gerbron y llysoedd a beth sy'n cael ei wneud i wella'r sefyllfa.

Ymateb Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru:

O ran y mater penodol hwn, cafodd y feirniadaeth gan y Barnwr Rhys Rowlands, a gyfeiriwyd ato yn y Daily Post ar y 30 Awst (yn dilyn y dedfrydu), ei godi ac fe ddeliwyd ag ef ym mis Ebrill eleni. Ymatebodd Heddlu Gogledd Cymru i sylwadau'r Barnwr Rowlands mewn llythyr a chyfarfu'r Prif Gwnstabl gydag ef i drafod yr achos.

Ategodd y Barnwr Rowlands ei bryderon o ran rheolaeth yr ymchwiliad ac yn arbennig o ran rhyddhau'r unigolion dan amheuaeth tra'u bod dan ymchwiliad a'r defnydd o alwad drwy'r post.

Mewn perthynas â'r 'achos cyffuriau' cyfeiriodd Mr Williams ato, hoffwn wneud y pwyntiau canlynol:

Yn dilyn eu harestio a'u cyfweld, cafodd y tri unigolyn dan amheuaeth eu rhoi ar fechnïaeth er mwyn gwneud ymholiadau pellach, gyda'r un amod nad oeddent yn dod i Ogledd Cymru. Cawsant eu rhoi ar fechnïaeth i ddychwelyd i Orsaf Heddlu Llanelwy ar 15 Mehefin 2017. Nid oedd digon o dystiolaeth i'w cyhuddo ar y pryd.

Ar 11 Ebrill 2017, ac mewn ymateb i'r diwygiadau yn y Ddeddf Mechnïaeth, (a ddaeth i rym ar 3 Ebrill 2017), gofynnodd Arolygydd y Ddalfa i'r swyddog yn yr achos i adolygu mechnïaeth yr unigolion dan amheuaeth yn unol â'r gyfundrefn newydd. Roedd rhaid ystyried meini prawf rheidrwydd a cymesuredd mewn perthynas â'r tri unigolyn dan amheuaeth.

Yn unol â diwygiadau'r Ddeddf, rhaid i swyddogion sy'n adolygu benderfynu rhyddhau unigolyn dan amheuaeth, ar fechnïaeth neu heb fechnïaeth. Os gwneir y penderfyniad i erlyn, yn gyffredinol, caiff y diffynnydd ei ryddhau dan ymchwiliad a chaiff alwad drwy'r post.

Yn dilyn adolygiad, cafodd yr unigolion dan amheuaeth eu rhyddhau dan ymchwiliad, yn unol â Pharagraff 3.1 Mesur Plismona a Throsedd 2016; sy'n cyflwyno rhagdybiaeth mewn cyfraith bod disgwyl i unigolyn dan amheuaeth gael ei ryddhau heb fechnïaeth.

Ar 21 Chwefror 2018, derbyniwyd y cyngor ar gyhuddiad. Y penderfyniad a wnaed oedd y dylai'r tri gael eu cyhuddo o Gynllwyn i gyflenwi cyffuriau dosbarth A. Ar 26 Chwefror 2017, anfonwyd galwad drwy'r post at y tri dan amheuaeth i ymddangos gerbron yr Ynadon ar 12 Mawrth 2018.

Methodd un o'r dynion dan amheuaeth ag ymddangos yn y gwrandawriad cyntaf a chodwyd gwarant i'w arestio. Nid yw wedi cael ei ddal hyd yma.

Mae'n amlwg bod pryderon o ran cyflawni troseddau pellach wedi arwain at osod yr amodau mechnïaeth gwreiddiol. Fodd bynnag, roedd y newidiadau mewn deddfwriaeth o 3 Ebrill 2017 yn gosod lefel uwch o graffu o ran cymesuredd a rheidrwydd wrth osod amodau, ynghyd â gallu'r heddlu i orfodi'r amodau hynny. Ar y sail honno, roedd rhaid i swyddogion adolygu holl achosion mechnïaeth presennol a phenderfynodd y swyddog yn yr achos hwn mai Rhyddhau dan Ymchwiliad oedd y cyfrwng rhyddhau mwyaf priodol.

Rwy'n sicr bod uwch swyddogion yn ategu i'n swyddogion ymchwilio yn gyson, y pwysigrwydd o ddiogelu ac amddiffyn y cyhoedd wrth ystyried rhyddhau unigolion dan amheuaeth. Mae swyddogion wedi cael cyfarwyddyd i ofyn wrth Sarjant y Ddalfa i roi amodau mechnïaeth lle credir

bod angen hynny, a chodi'r mater gyda'r Arolygydd os caiff y cais ei wrthod.

I gloi, mae'n amlwg bod y swyddog yn yr achos hwn wedi delio â'r mater yn briodol ac roedd ei benderfyniad yn unol â diwygiadau'r Ddeddf Mechnïaeth.

Rhyddhau dan Ymchwiliad:

Mae newidiadau i reolau mechnïaeth ym mis Ebrill 2017, yn golygu mai dim ond mis sydd gan yr heddlu i ddwyn cyhuddiad ar ôl arestio. Yn genedlaethol, yn cynnwys Gogledd Cymru, arweiniodd hyn at ymchwydd yn nifer y rhai dan amheuaeth a "Ryddhawyd Dan Ymchwiliad" heb unrhyw amodau. Felly, yn ateb i gwestiwn Mr Williams, mae'r nifer dan amheuaeth sydd ar fechnïaeth amodol wedi lleihau yng Ngogledd Cymru.

Gwelwyd cwymp sylweddol yng nghyfran y rhai a arestiwyd yn ymwneud â Cham-Drin Domestig a gafodd eu rhyddhau dan fechnïaeth amodol pan gyflwynwyd y drefn o ryddhau dan ymchwiliad. Serch hynny, mae hyn wedi'i adfer ryw faint ers hynny, gyda thuedd gynyddol. Ar Wythnos 20, arweiniodd 17.2% o'r achosion at bresenoldeb yn ymwneud â cham-drin domestig yn y ddalfa at roi mechnïaeth amodol.

Mae'r duedd gynyddol hon, yn dangos nad yw swyddogion yn rhyddhau unigolion dan amheuaeth heb unrhyw amodau os yw diffyg amodau o'r fath yn peri risg i ddiogelwch y dioddefwr, ac os yw'r unigolyn dan amheuaeth yn debygol o droseddu eto.

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru broses cytunedig mewn lle i reoli terfynau amser unigolion dan amheuaeth sy'n cael eu "rhyddhau dan ymchwiliad". Mae hyn yn sicrhau nad yw ymchwiliadau'n cael eu hystyng yn ddi-angen. Mae'r broses hon yn golygu bod swyddog ar lefel Arolygydd yn adolygu holl unigolion sydd wedi bod dan ymchwiliad am 30 diwrnod, Prif Arolygydd ar ôl 90 diwrnod ac Uwch-arolygydd ar ôl 120 diwrnod.

Gobeithiaf bod aelodau'r Panel yn hyderus ein bod yn cymryd y materion hyn o ddifrif, ac mae uwch swyddogion yn fy sicrhau bod swyddogion yn deall pwysigrwydd diogelu'r cyhoedd wrth ystyried rhyddhau unrhyw un dan amheuaeth.

Mae Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Gogledd Cymru, lle rwyf yn Gadeirydd, yn adolygu'r mater yn rheolaidd ac yn delio ag unrhyw bryderon sy'n cael eu codi gan ein partneriaid ar y Bwrdd, sy'n cynnwys Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM a Gwasanaeth Erlyn y Goron, o ran Rhyddhau dan Ymchwiliad.

Mae mechnïaeth cyn cyhuddo hefyd yn cael ei drafod ar sail Cymru gyfan. Mae Prif Erlynydd y Goron Barry Hughes yn edrych ar y wybodaeth ar hyn o bryd a fydd yn ein rhoi ni oll ar yr un trywydd. Os yw mechnïaeth yn angenrheidiol, mae terfynau amser llym, ac mae angen caniatâd y llysoedd er mwyn ymestyn y fechnïaeth tu hwnt i 3 mis.

Mae'r ddeddfwriaeth wedi arwain at ostyngiad o 80% yn nifer yr achosion o fechnïaeth ar draws Cymru. Rydym yn dal i dybio os mai dyma oedd bwriad gwirioneddol y ddeddfwriaeth (yn hytrach na gorfodi terfynau amser yn unig) ond mae wedi arwain at newidiadau arwyddocaol.

Diolchodd Mr Williams (Aelod Cyfetholedig Annibynnol) i'r Comisiynydd am ei ymateb cynhwysfawr.

31. **ADBORTH GAN AELODAU SY'N GEFNOGWYR**

Derbyniodd Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru adborth gan Aelodau sy'n Gefnogwyr fel a ganlyn:

Cefnogwr yn erbyn Trosedd Cyfundrefnol

Rhoddodd John Williams (Aelod Cyfetholedig Annibynnol) wybod i'r Panel ei fod wedi cyfarfod â'r Ditectif Uwcharolygydd Iestyn Davies i drafod strwythur y Llu a'r dull a ddefnyddir yn erbyn troseddau cyfundrefnol.

Teimlai Mr. Williams bod y cyfarfod wedi bod o fudd a diolchodd i Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd am drefnu'r cyfarfod, a roddodd wybodaeth iddo am sut oedd y Llu wedi newid ers iddo ef wasanaethu fel Swyddog Heddlu.

Cefnogwr yn erbyn Caethwasiaeth Fodern

Rhoddodd Pat Astbury (Aelod Cyfetholedig Annibynnol) wybod i'r Panel ei bod wedi cael gwahoddiad i ddigwyddiad a gynhelir gan Bartenriaeth Hafan o Oleuni ar gaethwasiaeth fodern ac i gyfarfod partneriaeth rhanbarthol i drafod y gwaith a wneir i fynd i'r afael â'r mater.

Hysbyswyd y Panel bod cyllid wedi ei dderbyn gan y Gronfa Trawsnewid er mwyn cynnal digwyddiadau penodol i godi ymwybyddiaeth o gaethwasiaeth fodern.

Cefnogwr Cyllid

Rhoddodd y Cynghorydd Dana Davies wybod i'r Panel ei bod wedi cyfarfod â'r Prif Swyddog Cyllid, i fynd trwy'r wybodaeth ddiweddaraf ar yr adroddiad Cyllid 2018/19, a gafodd ei ystyried fel rhan o'r cyfarfod (gweler Cofnod 33 isod).

32. **DIWEDDARIAD CYFNODOL GAN GOMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD GOGLEDD CYMRU**

Cyflwynodd Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru y wybodaeth ddiweddaraf i Banel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Mai 2018 i 1 Awst 2018.

Amlygodd y Comisiynydd y meysydd canlynol o'r adroddiad:

Blaenoriaeth 1: Cam-drin Domestig

- Roedd Trais Domestig yn dangos gwelliannau mewn sawl maes, gan gynnwys ansawdd ymchwiliadau, nifer yr Hysbysiadau Amddiffyn Trais Domestig a roddwyd, yr achosion o weithredu mechnïaeth amodol a chyfraddau erlyn.
- Bu cynnydd yn nifer yr achosion o droseddau domestig a gofnodwyd ond hefyd roedd llai o unigolion a fu'n ddioddefwyr neu droseddwyr.
- Gallai symud o ddigwyddiadau domestig nad oedd yn droseddau i droseddau domestig awgrymu fod cynnydd ym manylder y modd y cofnodir troseddau.
- Roedd llawer o waith rhanbarthol yn digwydd, gyda chyflwyniad Fframwaith Perfformiad Trais yn Erbyn Merched, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol ar gyfer y rhanbarth.

Blaenoriaeth 2: Caethwasiaeth Fodern a Masnachu mewn Pobl

- Cafwyd nifer o ddigwyddiadau yn rhanbarthol a chenedlaethol er mwyn codi ymwybyddiaeth o Gaethwasiaeth Fodern.
- Mae'r Comisiynydd wedi rhoi ymateb manwl i Bwyllgor Dethol ar Faterion Cartref ar Gaethwasiaeth Fodern, a oedd yn atodiad i ddiweddariad y Comisiynydd.
- Roedd yr Uned Gaethwasiaeth Fodern yn cynghori Heddlu Gwent ar sut i sefydlu Uned o'r fath.

Blaenoriaeth 3: Cam-drin Rhywiol gan gynnwys Cam-fanteisio'n Rhywiol ar Blant

- Rhoddodd y Comisiynydd wybod ei fod yn ystyried gwneud newidiadau i'r Cynllun Heddlu a Throsedd ar gyfer 2019 ac addasu geiriad y flaenoriaeth Cam-fanteisio'n Droseddol ar Blant, a fyddai'n cynnwys digwyddiadau llinellau sirol, sy'n cynyddu mewn amllder.
- Ers colli'r gwasanaeth cyfweld Dychwelyd Adref, a arferai gael ei ddarparu gan Barnardo's, mae gostyngiad wedi bod mewn cyflwyniadau cudd-wybodaeth; roedd gwaith yn parhau rhwng Awdurdodau Lleol i gyflwyno proses newydd a'r gobaith oedd cyflwyno'r gwasanaeth hwn cyn gynted â phosibl.

Blaenoriaeth 4: Grwpiau Troseddau Cyfundrefnol

- Ar hyn o bryd mae 28 o Grwpiau Troseddau Cyfundrefnol yng Ngogledd Cymru, gyda chyfanswm o 267 o unigolion wedi'u cysylltu â'r grwpiau hyn.
- Amlygwyd y llwyddiannau diweddar o fewn adroddiad diweddarur'r Comisiynydd.

Rhannodd y Comisiynydd ddogfen, i hysbysu'r Panel bod y ffigyrau a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn eu hadroddiad Trosedd yng Nghymru a Lloegr, Mawrth 2018 yn anghywir. Roedd y

ffigyrau dynladdiad gwirioneddol yn llawer llai na'r rhai a gyflwynwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Roedd hyn yn rhannol oherwydd cydweithio rhwng tri llu heddlu ar y System Rheoli Cofnodion gyda Heddlu Glannau Merswy a Heddlu Swydd Gaer ac oherwydd newidiadau i fformat rhif cyfeirnod trosedd, roedd cofnodion hanesyddol o'r hen System Rheoli wedi eu rhyddhau yn y ffigyrau trosedd i'r Swyddfa Gartref, gan wneud iddo ymddangos bod troseddau ychwanegol wedi digwydd; gan ddyblu'r ffigwr a gofnodwyd yn flaenorol (gweler yr atodiad, sy'n darparu'r data).

Cysylltodd Heddlu Gogledd Cymru gyda'r Swyddfa Gartref a'r Swyddfa Ystadegau Gwladol er mwyn gwneud cais i addasu'r ystadegau; bydd y Swyddfa Gartref yn cyhoeddi ystadegau wedi'u cysoni gyda hen droseddau yn Hydref 2018 yn cynnwys hyd at Mehefin 2018 ac yn cyhoeddi set ddata diwygiedig Mawrth 2018. Nid yw'r Swyddfa Ystadegau Gwladol wedi cadarnhau y byddent yn gwneud hyn eto.

Dywedodd y Comisiynydd ei fod yn chwilio am sicrwydd gan Heddlu Gogledd Cymru bod ffigyrau troseddau eraill a gyhoeddwyd yn gywir; bydd y Comisiynydd rhoi diweddariad yn unol â hynny.

Diolchodd y Panel i'r Comisiynydd am ei ddiweddariad cynhwysfawr ac aeth ymlaen i drafod meysydd canlynol yn yr adroddiad:

- Sgôr Rheoli Risg mewn Gorfodi'r Gyfraith ar gyfer Grwpiau Trosedd Cyfundrefnol.
- Lefelau amddiffyniad Trais Domestig Roedd Hysbysiadau Amddiffyn yn 48 awr a hyd at 28 diwrnod ar gyfer Hysbysiadau Amddiffyn Trais Domestig – byddai asesiad risg yn cael ei gyflawni er mwyn nodi'r lefel o fygythiad.
- Fideo a wisgir ar y corff
 - Cadarnhaodd y Comisiynydd bod Swyddogion yr Heddlu yn defnyddio offer fideo a wisgir ar y corff yn helaeth a lle bynnag mae'n briodol.
- Roedd y Panel wedi'i synnu â'r nifer o Grwpiau Trosedd Cyfundrefnol yng Ngogledd Cymru.
 - Mewn ymateb, dywedodd y Comisiynydd bod 136 o Grwpiau Trosedd Cyfundrefnol yng Nglannau Merswy, 122 ym Manceinion, 22 yng Nghymbria, a 28 yn Swydd Gaer.
- Enillion o Droseddau a chyfanswm yr asedau a atafaelwyd.
 - Bydd y Comisiynydd yn cadarnhau os caiff rannu'r wybodaeth gyda'r Panel.
- Ystafelloedd Cymryd Cyffuriau
 - Dywedodd y Comisiynydd bod ymchwil wedi'i gyflawni yn genedlaethol, fodd bynnag nid oedd unrhyw gynnydd o ran y ffordd ymlaen hyd yn hyn.
 - Mae cynllun peilot yn digwydd yn Middlesbrough, a fydd yn galluogi defnyddwyr herion i chwistrellu eu cyffuriau mewn clinig.
- Pwerau stopio a chwilio
 - Dywedodd y Comisiynydd bod y Llywodraeth yn edrych ar ganllawiau newydd yng ngoleuni'r cynnydd mewn troseddau â

chyllyll, gan fod y trothwy ar gyfer cynnal gwiriadau stopio a chwilio yn eithaf uchel ar hyn o bryd.

Oherwydd y nifer o acronymau yn yr adroddiad, gofynnodd yr Is-Gadeirydd am eirfa o'r termau i'w atodi i adroddiad diweddaru'r Comisiynydd.

PENDERFYNWYD:

(a) Nodi diweddariad Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd.

(b) Atodi geirfa o'r termau i'r diweddariad.

(c) Bod Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn rhoi diweddariad i'r Panel Heddlu a Throsedd i gadarnhau bod y ffigyrau trosedd a gyhoeddwyd gan Heddlu Gogledd Cymru i'r Swyddfa Gartref yn gywir.

(d) Bod Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn sicrhau os caiff rannu'r adroddiad o ran cyfanswm yr asedau a atafaelwyd.

33. Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM GYLLIDEB 2018/19 (AR 31 GORFFENNAF 2018)

Cyflwynwyd y wybodaeth ddiweddaraaf i Banel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ar sefyllfa derfynol ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31 Mawrth 2018 a'r gyllideb blismona ar gyfer Gogledd Cymru fel yr oedd ar 31 Rhagfyr 2018.

Rhoddodd Aelod sy'n Gefnogwr Ariannol wybod i'r Panel bod y Prif Swyddog Cyllid wedi bod trwy'r adroddiad gyda hi a'i fod yn rhoi manylion yr amrywiannau yn y gyllideb, gyda'r rhagolwg o danwariant net o £603,000.

PENDERFYNWYD-

Nodi'r adroddiad.

34. MATERION BRYD

Er na chafodd ei gynnwys ar y rhaglen, roedd Prif Weithredwr Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd wedi dosbarthu rhestr o'r penderfyniadau allweddol a wnaed gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd rhwng 19 Mai 2018 a 31 Awst 2018 cyn y cyfarfod.

PENDERFYNWYD-

Nodi'r adroddiad.

35. CRYNODEB O'R CWYNION A GAFWYD

Rhoddodd y Swyddog Arweiniol Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru grynodedb o gwynion a gafwyd am y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Dirprwy Gomisiynydd.

Yn dilyn ymgynghoriad gydag Aelodau'r Panel, adolygodd Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ei Gweithdrefn Gwyno yn Ebrill 2018 a dosbarthu cyfrifoldebau statudol y Panel o ran delio â chwynion penodol a wneir yn erbyn y Comisiynydd a'r Dirprwy Gomisiynydd i Is-Bwyllgor Cwynion a ganiateir gan ddeddfwriaeth; roedd aelodaeth yr Is-Bwyllgor Cwynion yn cynnwys y Cadeirydd, yr Is-Gadeirydd ac un Aelod Etholedig o Banel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru.

Roedd Atodiad 1 yr adroddiad yn rhoi manylion o'r cwynion a'r camau gweithredu er mwyn datrys y cwynion hynny.

Dywedodd y Swyddog Arweiniol wrth y Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ei fod wedi derbyn 2 gwŷn pellach, a oedd heb eu cofnodi eto.

Yn dilyn aflonyddwch mewn cyfarfod blaenorol gan achwynydd yn erbyn y Prif Gwnstabl, gwnaeth yr Aelodau gais i lunio protocol aflonyddwch ar sut i ddelio gyda materion o'r fath yn y dyfodol.

PENDERFYNWYD-

(a) Nodi'r adroddiad a'r camau gweithredu sydd wedi eu cymryd mewn perthynas â'r cwynion a gafwyd.

(b) Bod Swyddog Arweiniol y Panel Heddlu a Throsedd yn llunio protocol aflonyddwch er mwyn delio â digwyddiadau mewn cyfarfodydd.

36. YSTYRIED RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL PANEL HEDDLU A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

Cyflwynwyd y Rhaglen Waith i'r Dyfodol i Banel yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru.

PENDERFYNWYD-

Cymeradwyo'r Rhaglen Waith i'r Dyfodol.

37. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF:

Cynhelir cyfarfod nesaf Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ddydd Llun 3 Rhagfyr 2018 am 2.00pm.

(Daeth y cyfarfod i ben am 4.00 pm)

PANEL HEDDLU A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

Dydd Llun, 10 Medi 2018, am 10.30 am
Siambr y Cyngor - Bodlondeb, Conwy

YN BRESENNOL: Pat Astbury (Yr Is-Gadeirydd yn y Gadair)

Y Cynghorwyr: Chris Bithell, Dana Davies, Alan Hunter,
Hugh Irving, Eric Jones, Neville Phillips, Dylan Rees, John
Williams a Nigel Williams

Aelod Lleyg/ Aelod John Williams
Cyfetholedig

Swyddogion: Dawn Hughes (Uwch Swyddog Cefnogi) a Richard Jarvis
(Aelod Arweiniol/Cynghorydd Cyfreithiol)

Yn bresennol: Y Cynghorwyr: Stephen Hughes (Prif Weithredwr, Swyddfa
Comisiynydd Yr Heddlu a Throsedd) ac Arfon Jones
Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd)

Hefyd yn Carl Foulkes a Gill Lewis (Aelod Annibynnol y Panel Penodi)
bresennol:

17. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorydd Julie Fallon,
Matthew Forbes, y Cynghorydd Peter Read ac Ann Griffith (Dirprwy
Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd).

18. DATGAN CYSYLLTIAD: COD YMDDYGIAD LLYWODRAETH LEOL

Dim.

19. MATERION BRYS

Dim.

20. CYHOEDDIADAU GAN Y CADEIRYDD

Dim.

21. GWRANDAWIAD CADARNHAU AR GYFER PRIF GWNSTABL HEDDLU GOGLEDD CYMRU

Cyflwynodd y Swyddog Arweiniol a Cynghorydd Cyfreithiol i'r Panel
Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru adroddiad, sy'n amlinellu'r weithdrefn

i'w ddilyn yn ystod y Gwrandawriad Cadarnhau, mewn perthynas â phenodiad arfaethedig Prif Gwnstabl Gogledd Cymru gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd.

Dyletswydd Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru oedd cynnal Gwrandawriad Cadarnhau, gwneud adroddiadau ac argymhellion o ran penodiad arfaethedig y Prif Gwnstabl, a chyhoeddi eu hadroddiadau a'u hargymhellion. Mae'n rhaid cwblhau'r broses o adolygu ac adrodd ar benodiad arfaethedig o fewn tair wythnos o nodi'r Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ohono.

Nododd y Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ei gyfrifoldebau o ran y broses gwrandawriad cadarnhau.

Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Cyflwynodd Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru adroddiad, a oedd yn cyngori'r Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru o safle Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru.

Roedd yr adroddiad yn darparu trosolwg o'r broses benodi i'r Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a gynhaliwyd gan Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru i ddewis Prif Gwnstabl.

Yn dilyn proses ddethol drylwyr a chynhwysfawr, fe wnaeth y Comisiynydd a'r Panel Penodiadau benderfynu mai Mr Carl Foulkes yw eu hoff ymgeisydd, ac mai cynnig y Comisiynydd yw ei benodi fel prif gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru.

Amlinellodd y Comisiynydd y rhesymau dros ei benodiad arfaethedig a pham y dewiswyd yr ymgeisydd i'w ystyried gan y Panel fel y ganlyn:

- Roedd Mr Foulkes yn brofiadol iawn ac wedi perfformio i safon eithriadol o uchel drwy gydol y broses;
- Roedd Mr Foulkes wedi bodloni a rhagori'r meini prawf yn y Fframwaith Cymhwysedd a Gwerthoedd;
- Roedd Mr Foulkes yn cael ei barchu gan ei Prif Gwnstabl presennol a blaenorol, ac roedd y ddau'n cefnogi ei benodi.
- Roedd dewis Mr Foulkes fel yr hoff ymgeisydd yn seiliedig ar deilyngdod.

Dywedodd y Comisiynydd wrth y Panel bod y ddau ymgeisydd wedi derbyn clod drwy gydol y broses penodi, a oedd yn gynhwysol ac yn cynnwys dau fforwm budd-ddeiliad, a oedd yn darparu cynnwys allanol a mewnol a chraffu i'r broses.

Gill Lewis - Aelod Annibynnol

Cyflwynodd Aelod Annibynnol y Panel Penodiadau (Gill Lewis) ei hadroddiad a roddodd asesiad ar y graddau yr oedd y broses benodi yng Ngogledd Cymru wedi ei chynnal yn deg, agored ac ar sail teilyngdod.

Cynghorodd Mr Lewis bod dewis bach iawn o ymgeiswyr yn nodweddiadol o'r lefel hon, felly roedd cael dau ymgeisydd yn dangos bod yr hysbyseb wedi cael ei hysbysebu'n dda.

Daeth y Panel i wybod bod cael Panel Penodi a chynnwys dau Fforwm Budd-Ddeiliad, oedd yn gofyn set o gwestiynau cyffredin i'r ddau ymgeisydd i sicrhau cysondeb a thegwch, yn anarferol, ac eto'n profi bod y broses wedi bod yn agored ac yn deg.

Derbyniodd y Panel Penodi hyfforddiant ar y broses penodi a fframwaith cymhwysedd, a oedd yn cynnwys hyfforddiant ar y raddfa a ddefnyddiwyd i sgorio ymgeiswyr. Trafododd y Panel beth oedd lleiafswm y sgoriau derbyniol ymlaen llaw, ac fe gytunon nhw os nad oedd y safon yn cael ei fodloni, yna ni fyddai'r ymgeisydd yn cael ei benodi.

Roedd y Comisiynydd yn defnyddio arbenigedd dechnegol allanol drwy gydol y broses, i sicrhau ei bod yn un tryloyw a gwrthrychol, a bod y penodiad yn seiliedig ar deilyngdod. Roedd defnydd da o Fframwaith Plismona a Cymhwysedd y Coleg a'r Fframwaith Gwerthoedd drwy gydol y broses, a oedd yn caniatáu cofnodi a gwerthuso tystiolaeth glir.

Hysbyswyd y Panel bod y Comisiynydd a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd wedi dilyn canllawiau cenedlaethol yn fanwl.

Cadarnhaodd yr Aelod Annibynnol fod y broses o ddewis yr ymgeisydd a ffafriwyd fel Prif Gwnstabl Gogledd Cymru wedi dilyn canllawiau cenedlaethol yn cwrdd ag egwyddorion o degwch a bod yn agored ac roedd yn seiliedig ar deilyngdod.

Mewn ymateb i ymholiad yn ymwneud â'r Panel Penodi, cynghorodd Ms Lewis bod Mr Mark Polin, y Cynghorydd Technegol Plismona wedi darparu arbenigedd technegol a sicrwydd wrth ddrafftio a gwerthuso ymatebion i gwestiynau technegol.

Cwestiynau gan Aelodau Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Cwestiwn 1:

Gofynnodd y Panel pa gamau y byddai Mr Foulkes yn eu cymryd er mwyn cyrraedd Lefel 3 mewn Sgiliau Iaith Gymraeg.

Roedd Mr Foulkes yn wreiddiol o Ogledd Cymru ac roedd yn cydnabod pwysigrwydd cael Prif Gwnstabl sy'n siarad Cymraeg ac yn cofleidio Diwylliant Cymru. Cynghorodd Mr Foulkes i fod eisoes wedi cofrestru ar gwrs dysgu Cymraeg dwys yn ystod ei wyliau blynyddol ym mis Hydref a byddai'n ailgartrefu i Ogledd Cymru er mwyn cofleidio'r ffordd Gymraeg o fyw a diwylliant yr ardal.

Cwestiwn 2:

Wedi dangos i'r Fforymau Rhanddeiliaid a'r Panel Penodiadau, ei allu diamheuol i arwain Heddlu Gogledd Cymru, ond hefyd i ddarparu

gwelliannau i'r gwasanaeth plismona yng Ngogledd Cymru; gofynnwyd i Mr Foulkes pa welliannau yr oedd yn bwriadu eu darparu.

Dywedodd Mr Foulkes wrth y Panel bod Heddlu Gogledd Cymru yn llu da iawn, a'i fod yn bwriadu adeiladu ar gyflawniadau'r Prif Gwnstabl blaenorol fel bod yr Heddlu yn rhagori mewn meysydd megis:

- Diwygio digidol – Roedd Mr Foulkes yn cydnabod y pwysau ar wasanaeth 101 ac yn teimlo y gellir gwneud gwelliannau fel bod Swyddogion a Staff yn gweithio'n fwy effeithiol a galluogi i gymunedau gysylltu â Heddlu Gogledd Cymru mewn amryw o ffyrdd.
- Mae lles staff yn eithriadol o bwysig i Mr Foulkes a bydd yn ymgymryd ag arolwg ar y cyd i gasglu barn staff;
- Atal - mae angen am ddull gweithredu sy'n atal ac yn rhagweithiol, a fyddai'n gofyn am weithio mewn partneriaeth/ethos.

Cwestiwn 3:

Gofynnwyd i Mr Foulkes sut y byddai'n darparu gwasanaeth plismona yn erbyn cefndir o adnoddau prin, fel yr amlinellwyd arno yn y proffil rôl.

Dywedodd Mr Foulkes bod y galw ar y gwasanaeth plismona wedi cynyddu, oherwydd mai Heddlu Gogledd Cymru oedd pwynt cyswllt cyntaf y rhan fwyaf o bobl. Roedd angen i ddeall y galw a chydweithio gyda phartneriaid i sicrhau bod arwyddion at y sefydliad cywir.

Roedd y Panel yn credu y gellir hysbysebu'r ap 'sgwrsio byw' yn fwy eang. Mewn ymateb, cynghorodd Mr Foulkes bod cyfleoedd sylweddol i wella cyfathrebu drwy gydol y rhaglen ddigidol genedlaethol, a fyddai'n gwneud y sefydliad yn fwy effeithiol i ymdrin â'r galw cymhleth ar y gwasanaeth.

Cwestiwn 4:

Gofynnwyd i Mr Foulkes sut y byddai Brexit yn effeithio ar blismona.

Cynghorodd Mr Foulkes bod gwaith y cael ei wneud ar lefel blismona cenedlaethol i edrych ar y risg fwyaf i blismona a diogelwch, a fyddai'n cael effaith ar offer rhannu cudd-wybodaeth rhwng Gwledydd Ewropeaidd; roedd Mr Foulkes yn cydnabod y byddai effaith ar Borthladd Caergybi hefyd.

Cwestiwn 5:

Gofynnodd y Panel sut y byddai Mr Foulkes yn mynd i'r afael â throsedd yng nghefn gwlad.

Mewn ymateb, mae Mr Foulkes yn cydnabod daearyddiaeth heriol yr ardal ac yn nodi'r effaith mae trosedd yng nghefn gwlad yn ei gael ar gymunedau; yn enwedig mewn perthynas â throsedd difrifol a throsedd cyfundrefnol.

Roedd angen i ganolbwytio'n genedlaethol ar drosedd yng nghefn gwlad, ac roedd Mr Foulkes yn teimlo bod gan dimau cymdogaeth leol rôl i'w chwarae mewn ymdrin â throsedd yng nghefn gwlad, ac ni ddylid ymdrin ag o'n unigol.

Cwestiwn 6:

Gofynnwyd i Mr Foulkes a oedd yn teimlo petai'r 'rhyfel ar gyffuriau wedi'i golli'.

Roedd Mr Foulkes yn teimlo bod rôl o hyd i orfodi o ran trosedd yn ymwneud â chyffuriau, fodd bynnag, mae materion hanfodol o ran dibyniaeth ar gyffuriau yn bodoli o hyd; byddai angen dull gweithredu yn seiliedig ar ieched i fynd i'r afael â'r broblem. Roedd ymyraethau megis profion cyffuriau mewn gwyliau cerddorol yn llwyddiannus.

Cafodd y Panel eu hysbysu y byddai Mr Foulkes yn dechrau ar ei rôl ar 4/5 Tachwedd 2018, pe byddai'n cael ei benodi.

Roedd y Panel yn cytuno bod y Cyhoedd a'r Wasg yn cael eu gwahardd o'r cyfarfod dan ddarpariaethau Adran 100A Deddf Llywodraeth Leol 1972 i ystyried ei adroddiad a'i gasgliadau – gadawodd Mr Foulkes, y Comisiynydd, Prif Weithredwr Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd a'r aelod annibynnol (Gill Lewis) y cyfarfod ar y pwynt hwn hefyd).

Ystyriodd y Panel ymatebion yr ymgeisydd i'w cwestiynau a gwybodaeth arall a gyflenwyd gan y Panel yn unol â gofynion Atodlen 8 Deddf Rhaglen Ddiwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 a chytunwyd yn unfrydol y dylid penodi Mr. Carl Foulkes yn Brif Gwnstabl ar gyfer Heddlu Gogledd Cymru.

(Yn dilyn ei drafodaethau, daeth y Panel allan o bwyllgor caeedig a gwahodd y wasg, y cyhoedd, Mr Foulkes, y Comisiynydd, Prif Weithredwr Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd a'r Aelod Annibynnol yn ôl i'r cyfarfod.)

Estynnodd y Panel eu diolch i'r Aelod Annibynnol am ei hadroddiad manwl, a oedd yn sicrhau Aelodau'r Panel fod y broses benodi wedi ei chwblhau mewn modd teg ac agored, ac yn seiliedig ar deilyngdod.

Estynnodd y Panel eu diolch i'r Comisiynydd a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd am y ffordd drylwyr y cynhaliwyd y broses recriwtio a dewis.

Gwahoddodd y Panel Mr. Foulkes i gyfarfod o'r Panel yn y dyfodol i ddarparu diweddariad ar ei weledigaeth ar gyfer Heddlu Gogledd Cymru.

Estynnodd y Comisiynydd ei ddiolch i'r Panel am eu cefnogaeth wrth gadarnhau mai Mr Foulkes yw Prif Gwnstabl newydd Gogledd Cymru.

PENDERFYNWYD:

(a) Cadarnhau penodiad Mr. Carl Foulkes fel Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru ar y telerau ac amodau a amlinellir yn adroddiad Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd.

(b) Dylai Panel yr Heddlu a Throsedd gydnabod fod y broses benodi wedi ei chynnal yn unol ag egwyddorion tegwch, bod yn agored a theilyngdod.

22. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF:

Cynhelir cyfarfod nesaf Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ddydd Llun 24 Medi 2018 am 2.00pm.

(Daeth y cyfarfod i ben am 11.35 am)

	PANEL YR HEDDLU A THROSEDD 3 Rhagfyr 2018 COFNOD PENDERFYNIADAU Adroddiad y Prif Weithredwr
---	---

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd (“y Comisiynydd”) yn gyfrifol am wneud nifer o benderfyniadau drwy gydol y flwyddyn. Gall rhain gynnwys materion fel y gyllideb a’r praesept, penodiadau, blaenoriaethau plismona a thrafodion cyfreithiol.

2. SUT Y GWNEIR PENDERFYNIADAU

- 2.1 Mae’r Polisi Gwneud Penderfyniadau yn gosod y broses benderfynu y bydd Comisiynydd Gogledd Cymru yn cadw ati. Mae’n gosod y terfynau, y dull a’r egwyddorion ac yn amlinellu’r gweithdrefnau ar gyfer cofnodi a chyhoeddi penderfyniadau a wneir.
- 2.2 Bydd penderfyniadau a wneir gan y Comisiynydd yn codi yn bennaf o gyflawni ei swyddogaethau statudol:- yn ogystal, gosodwyd dyletswydd statudol ar y Comisiynydd i gofnodi a chyhoeddi penderfyniadau o fudd y cyhoedd arwyddocaol yn deillio o ymarfer y swyddogaethau statudol hynny, boed yn cael eu gwneud gan y Comisiynydd yn breifat neu yn sgil cyfarfod o natur gyhoeddus neu breifat.
- 2.3 Mae gofynion statudol yng Ngorchmynion 2011/12 ac 13 Cyrff Plismona Lleol Etholedig (Gwybodaeth Benodol) (“y Gorchmynion”) ar gyfer cofnodi a chyhoeddi Gwybodaeth ynghylch penderfyniadau, yn gorchymyn fod angen elfennau penodol i gyflawni tryloywder a sicrhau uniondeb y rhai hynny sy’n gwneud penderfyniadau. Bydd penderfyniadau a wneir sy’n cael eu hystyried yn rhai o ddiddordeb i’r cyhoedd yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Comisiynydd ac yn cael eu darparu at sylw’r Panel yn yr adroddiad hwn.

3. CRAFFU AR Y PENDERFYNIADAU A WNEIR GAN Y COMISIYNYDD

- 3.1 Mae Panel yr Heddlu a Throsedd yn gyfrifol am oruchwylio’r Comisiynydd a chraffu ar ei benderfyniadau.
- 3.2 Bwriad y Comisiynydd yw rhoi crynodeb i’r Panel o’r holl benderfyniadau a wnaed ynghyd â chrynodeb ynglŷn â pham y gwnaed y penderfyniad. Y bwriad yw y bydd hyn yn cynorthwyo’r Panel wrth gyflawni ei ddyletswydd wrth graffu ar ei benderfyniadau.

4. ARGYMHELLION

- 4.1 Dylai’r Panel nodi cynnwys yr adroddiad hwn.

5. COFNOD PENDERFYNIADAU

5.1 Mae'r tabl isod yn amlinellu'r prif benderfyniadau a wnaed o 1 Medi 2018 tan 9 Tachwedd 2018.

Dyddiad	Teitl a Chysylltiadau â'r penderfyniad llawn	Crynodeb
17.04.18	Strategaeth Rheoli Trysorlys (<i>Cymeradwywyd y Strategaeth hon yn y Bwrdd Gweithredol Strategol ar 17 Ebrill ond cafodd ei hepgor o'r Panel Heddlu a Throsedd oherwydd gwall gweinyddol</i>)	Cymeradwyodd Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd y strategaeth rheoli trysorlys a'r rhaglen gyfalaf ar gyfer y flwyddyn ariannol i ddod.
13.09.18	Cerrig Camu a RASASC – dadansoddi dewisiadau	Roedd angen dadansoddiad dewisiadau ar gyfer gwell gwaith ar y cyd a chynladwyedd gan RASASC a Cherrig Camu. Gwnaeth y ddau sefydliad gyfraniad tuag at y gwaith o'u cronfeydd preifat a gwnaeth y Comisiynydd gyfraniad o £4000 o'r Grant Gostwng Trosedd ac Anhrefn. Roedd y dadansoddiad hwn yn brosiect newydd ac nid yw'r Comisiynydd wedi ei chyllido o'r blaen.
	Cronfa Ymyrraeth Gynnar	Mae'r Comisiynydd wedi rhyddhau £100,000 y flwyddyn am y 3 blynedd nesaf o'r Gronfa Gostwng Trosedd ac Anhrefn i sefydliadau sy'n canolbwyntio ar ymyrraeth gynnar i atal trosedd ac anhrefn a lleihau niwed. Bydd yr holl brosiectau llwyddiannus hefyd yn ychwanegu gwerth at y rhaglen Profiadau Niweidiol yn Ystod Plentyndod. Byddwn yn cyhoeddi rhestr llawn o brosiectau llwyddiannus yn fuan.
	Canolfan Driniaethau'r Heddlu	Mae Canolfan Driniaethau'r Heddlu yn cynnig triniaeth, cefnogaeth ac adferiad ar gyfer swyddogion yr heddlu sydd wedi eu hanafu neu'n sâl ac yn cyfrannu at y gwasanaeth o'u cyflog. Mae'r Comisiynydd yn dymuno sicrhau bod swyddogion yr heddlu a gwirfoddolwyr yn gallu cael mynediad at y Ganolfan am ddim cost i'w hunain, mae felly wedi rhoi rhodd gyffredinol o £2000 gyda £500 yn benodol ar gyfer trin cwnstabiliaid arbennig. Mae hwn yn gyfraniad untro o gyllideb Swyddfa'r Comisiynydd.
	Parhad darpariaeth Cynghorydd	Bydd y Comisiynydd yn parhau i ariannu Cymorth i Ferched Cymru i sicrhau parhad darpariaeth Cynghorydd Annibynnol ar Drais

	Annibynnol ar Drais Domestig yn Wrecsam	Domestig o 3 o staff yn ardal Wrecsam. Darparwyd £7,500 pellach yn y flwyddyn ariannol hon o'r Gronfa Gostwng Trosedd ac Anhrefn.
	EIF – cynnig a wrthodwyd	Yn dilyn cais llwyddiannus am arian o'r Gronfa Ymyrraeth Gynnar, mae un sefydliad wedi gwrthod y cynnig yn anffodus. Bydd y Comisiynydd rŵan yn edrych ar gynigion eraill gan sefydliadau i ailddyrannu arian. Y swm a wrthodwyd oedd £4,700 y flwyddyn.
	Troseddau Casineb	Mae'r Comisiynydd wedi ychwanegu £3,500 i'r grant o £5,000 a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru i hyrwyddo Wythnos Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb. Mae'r arian wedi ei ddarparu o'r Gronfa Gostwng Troseddu ac Anhrefn.

5.2 {0><}0{>Ceir Gwybodaeth Ychwanegol ar wefan y Comisiynydd ('[Sut yr ydym yn gwneud penderfyniadau](#)').<0}

6. {0><}76{>TRAFODION CYFREITHIOL<0}

6.1 {0><}0{>Yn unol â'r "Gorchmynion", mae'r Comisiynydd yn cyhoeddi gwybodaeth ar y Contractau, Trafodion Eiddo ac Hepgoriadau i'r Rheolau Sefydlog y mae wedi eu cymeradwyo.<0}

6.2 {0><}0{>Mae'r adroddiad hwn yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio ar y Cyd er eu gwybodaeth a'u craffu.<0}

6.3 {0><}0{>Ceir yr adroddiad diweddaraf ar gyfer y cyfnod a ddaeth i ben 30 Mehefin 2018 yma <http://www.northwales-pcc.gov.uk/en/Information/Legal-Reports.aspx>

7. {0><}100{>PAPURAU CEFNDIR <0}

7.1 {0><}0{>Polisi Gwneud Penderfyniadau, Swyddfa Comisiynydd Gogledd Cymru<0}

7.2 {0><}0{>Gorchymyn Cyrff Plismona Lleol Etholedig (Gwybodaeth Benodedig) 2011<0}

7.3 {0><}75{>Gorchymyn Cyrff Plismona Lleol Etholedig (Gwybodaeth Benodedig) (Diwygio) 2012<0}

7.4 {0><}98{>Gorchymyn Cyrff Plismona Lleol Etholedig (Gwybodaeth Benodedig) (Diwygio) 2013<0}

{0><}94{>Awdur yr Adroddiad<0}

{0><}0{>Stephen Hughes, Prif Swyddog Gweithredol

Meinir Jones, Swyddog Gweithredol<0}

{0><}0{>(*Paratowyd yr adroddiad hwn ar 9 Tachwedd 2018*).<0}

**Y wybodaeth ddiweddaraf ar gyfer y Panel Heddlu a Throsedd
3 Rhagfyr 2018
Arfon Jones, Comisiynydd Heddlu a Throsedd, Gogledd Cymru**

Cyflwyniad

Dyma fy adroddiad i'r Panel ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Awst ac 1 Tachwedd 2018.

Mae'r adroddiad hwn yn delio â pherfformiad yn erbyn Cynllun Heddlu a Throsedd 2017-2021. Nid yw'r adroddiad yn ymwneud â'r gofynion adrodd statudol penodol. Mae'n ymwneud yn bennaf â swyddogaeth ehangach y Panel o dan adran 28 (6) Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 (y Ddeddf) i adolygu neu graffu ar benderfyniadau a wnaed neu gamau eraill a gymerwyd gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd (y Comisiynydd) ar gyfer gogledd Cymru, ac i lunio adroddiadau a gwneud argymhellion i mi fel Comisiynydd yn hynny o beth. Hefyd, yn unol ag adran 13 (1) y Ddeddf, mae'n rhoi i'r Panel yr wybodaeth y mae ei angen gan y Comisiynydd er mwyn cyflawni ei swyddogaethau (y ceisiadau penodol).

Adran Un: Fy ngwaith craffu ar Heddlu Gogledd Cymru

Bydd aelodau'r panel yn ymwybodol, yn 2017-2021, fy mod i wedi penderfynu blaenoriaethu'r meysydd hynny a nodwyd fel prif feysydd bygythiad, risg a niwed. Sef:

- **Cam-drin domestig**
- **Caethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl**
- **Cam-drin Rhywiol gan gynnwys Cam-fanteisio'n Rhywiol ar Blant**
- **Grwpiau Troseddau Cyfundrefnol**

Yn ychwanegol at y blaenoriaethau hyn, mae gwasanaeth heddlu gweladwy a hygyrch yn parhau i fod yn bwysig i'r cyhoedd. Mae'r Cynllun yn adlewyrchu'r hyn mae'r cyhoedd a'r Panel Heddlu a Throsedd wedi dweud wrthyf ac mae **Darparu Cymdogaethau Mwy Diogel** yn parhau i fod yn flaenoriaeth i mi.

Yn unol â hynny, rwy'n craffu ar Heddlu Gogledd Cymru trwy fesur ei berfformiad yn erbyn y pum blaenoriaeth hyn. Mae'r Bwrdd Gweithredol Strategol (SEB) yr wyf yn ei gadeirio yn parhau i fod yn brif gyfrwng er mwyn i mi gyflawni'r swyddogaeth graffu honno, ac mae'r Prif Gwnstabl a'i uwch swyddogion yn eistedd arno. Cyflwynir adroddiad perfformiad gan yr Heddlu ym mhob cyfarfod SEB sy'n nodi'r sefyllfa a'r heriau presennol mewn perthynas â phob blaenoriaeth.

Er y byddaf yn monitro perfformiad yr Heddlu yn erbyn y pum blaenoriaeth hyn yn fy nghyfarfodydd SEB, mae'n ofynnol wrth gwrs bod agweddau eraill ar blismona yn parhau i gael eu cyflwyno'n effeithiol ac yn effeithlon. Yn hynny o beth, craffir ar rywfaint o wybodaeth am blismona craidd yn yr SEB hefyd.

Blaenoriaeth 1: Cam-drin Domestig

Bu gwelliannau ym mhob maes ar gyfer y flaenoriaeth hon. Bu cynnydd yn nifer y troseddau domestig a gofnodir, rhywbeth rwyf bob amser yn ei groesawu gan ein bod yn cydnabod na cofnodir y math hwn o drosedd yn ddigon aml, ond hefyd bod llai yn dioddef neu'n troseddu fwy nac unwaith.

Erbyn dechrau mis Tachwedd 2018 roedd gostyngiad bychan yn y rhai sy'n dioddef fwy nac un waith (gostyngiad o 0.5%). Mae 26.7% yn fwy o ddioddefwyr sy'n ddynion hyd yma eleni, o'i gymharu â'r llynedd.

Roedd gostyngiad o 33.0% yn y nifer a oedd yn troseddu fwy nac un waith erbyn dechrau mis Tachwedd 2018. Mae nifer y rhai sy'n troseddu fwy nac unwaith wedi parhau'n is na'r cyfartaledd ers diwedd 17/18. Mae troseddswyr yn y grŵp oedran 25-34 oed.

Mae'r tîm Hyder a Bodlonrwydd Dioddefwyr Trais Domestig ar hyn o bryd yn cael eu recriwtio a disgwylir iddynt ddechrau gweithio'n fuan. Mae tîm arolygon allanol yn cyflenwi'r tîm cyfnewid. Mae'r cwestiynau'n cael eu cwblhau ar hyn o bryd gyda'r bwriad o ddechrau arolygon ddiwedd Tachwedd.

Ym mis Mawrth 2018, roedd 81.3% o achosion llys Trais Domestig yn llwyddiannus o'u cymharu â 77.3% y flwyddyn flaenorol hyd yma. Soniwyd yn yr adroddiad HMICFRS diweddaraf bod nifer fawr o achosion Cam-drin Domestig nad oedd yn cael eu cyfeirio at Wasanaeth Erlyn y Goron (CPS) a NFAD gan Heddlu Gogledd Cymru. Gofynnwyd i'r CPS am ganllawiau wedi eu diweddarau o ran pa achosion sy'n briodol i'w gwaredu gan yr heddlu.

Ar ddiwedd mis Hydref 2018 roedd cynnydd o 30.3% wedi bod mewn achosion Cam-drin Domestig lle'r oedd o leiaf un Hysbysiad Amddiffyn Rhag Trais Domestig wedi eu cyhoeddi. Yn wir, Heddlu Gogledd Cymru yw un o'r lluoedd mwyaf blaenllaw yng Nghymru a Lloegr o ran ymgeisio am hysbysiadau o'r fath. Mae tîm Archwilio a Chydymffurfiant Heddlu Gogledd Cymru ar hyn o bryd wrthi'n adolygu effeithiolrwydd yr Hysbysiadau hyn ac ymgynghorwyd ag aelodau o'r tîm ar gylch gorchwyl yr adolygiad hwn. Bydd yr adolygiad yn edrych ar yr hyn a wnaed i ddiogelu'r dioddefwyr yn ystod y cyfnod ail feddwl, ac a geisiwyd barn y dioddefwyr a'r drwgweithredwyr yn ystod y broses. Bydd canlyniadau'r adolygiad yn cael eu rhannu gyda fy nhîm maes o law. Tynnwyd fy sylw at y ffaith fod rhai Arolygwyr wedi datgan nad yw'r hyfforddiant ar gyfer DVPN/DVPOs yn ddigon penodol a bod angen yr hyfforddiant hwn arnynt er mwyn gwneud penderfyniadau gwybodus, dibynadwy ac ar sail tystiolaeth. Mae'r Llu ar hyn o bryd yn edrych ar y mater hwn ac yn llunio pecyn hyfforddiant priodol.

Bydd aelodau'r panel yn cofio bod gostyngiad sylweddol wedi bod yng nghyfran yr arestiadau yn ymwneud â Cham-drin Domestig yn arwain at fechnïaeth amodol pan gyflwynwyd 'Rhyddhawyd Dan Ymchwiliad ym mis Ebrill 2017. Ers hynny, mae'r safle wedi'i adfer rhywfaint, gyda thuedd gynyddol. Ar ddiwedd mis Hydref 2018, roedd 15.6% o'r achosion cam-drin domestig a arweiniodd at bresenoldeb yn y ddalfa yn arwain at roi mechnïaeth amodol.

Erbyn dechrau mis Tachwedd, cafwyd delweddau tystiolaeth o Fideo wedi'i Wisgo ar y Corff mewn 28.3% o achosion o Gam-drin Domestig. Mae hyn yn codi i 74.8% pan fod DVPN wedi'i roi.

Ni fu unrhyw lofruddiaethau yn ymwneud â materion domestig yn y flwyddyn ariannol hon. Mae Heddlu Gogledd Cymru yn dal i gymryd rhan ymarferol ac yn chydweithredu mewn 5 Adolygiad Dynladdiad Domestig sy'n mynd ymlaen ar hyn o bryd. Rwyf wedi cael sicrwydd fod dau o'r adolygiadau hyn bron a chael eu cwblhau.

Mae Adolygiad MARAC Gogledd Cymru wedi ei gwblhau bellach ac mae'r argymhellion yn cael eu hystyried a byddaf yn cael fy ymgynghori'n fuan ar y canfyddiadau. Yn strategol, rwy'n gweithio gyda phartneriaid ar draws y rhanbarth, drwy Fwrdd VAWDASV Gogledd Cymru i wella gwasanaethau MARAC ar draws y rhanbarth, i edrych ar gyflwyno grŵp goroeswyr, rhagor o hyfforddiant ynghylch

ymddygiad cymhellol a rheolaethol a darpariaeth mwy cyson o raglenni ymyrraeth cyflawnwr, gan gynnwys gwyro oddi wrth gael eu cadw yn y ddalfa.

Ym mis Mawrth 2018 anfonwyd cylchlythyr hyfforddiant at bob swyddog a staff ynghylch Ystelcian ac Aflonyddu. Roedd hyn yn ymateb uniongyrchol i'r argymhellion a'r sylwadau sydd wedi eu cynnwys yn yr adroddiad cenedlaethol 'Living in fear - the police and CPS response to harassment and stalking'. Rydym yn dal i aros am ganllawiau diffiniol ar y testun hwn gan y Coleg Plismona, a hefyd Protocol ar y Cyd wedi ei ddiweddarau ar ymchwilio i Ystelcian ac Aflonyddu gan y CPS/NPCC, a fydd yn cynnig eglurder pellach ar yr arferion gorau a'r ffordd ymlaen i sicrhau fod ein dioddefwyr yn derbyn yr ymateb mwyaf priodol wedi ei gydlynw a'r ffordd ymlaen i sicrhau bod ein dioddefwyr yn derbyn yr ymateb mwyaf priodol wedi ei gydlynw a'r safonau gwasanaeth uchaf. Mae ystelcian ac aflonyddu yn grŵp o droseddau y rhagwelir a fydd yn parhau i gynyddu yn sgil rhagor o riportio achosion o gyfathrebu maleisus, ac mae achosion ychwanegol o aflonyddu wedi eu cofnodi oherwydd newidiadau yn y rheolau cyfrif o fis Ebrill 2018.

Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yw'r bancwr ar gyfer grant Trais yn erbyn Merched, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV) Llywodraeth Cymru ac rydym ni, drwy Fwrdd VAWDASV Gogledd Cymru, wedi cyfuno'r grant hwn gyda'n harian VAWDASV ein hunain, er mwyn comisiynu gwasanaethau mewn modd mwy llyfn yn ystod 2018/19. Yn ystod 2018/19 y gwasanaethau a fydd yn cael eu darparu yn y rhanbarth, gan ddefnyddio grant Swyddfa'r Comisiynydd a VAWDASV (Llywodraeth Cymru) yw:

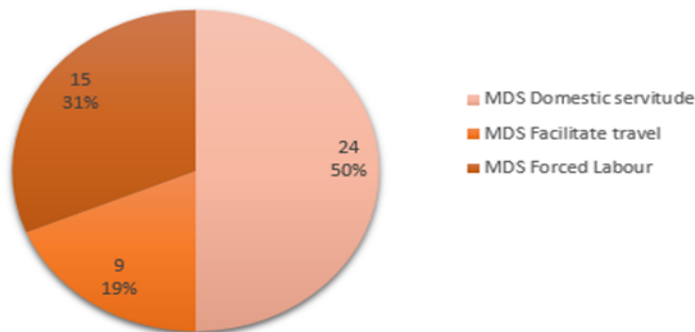
- Tîm VAWDASV Rhanbarthol, sy'n cynnwys Ymgynghorydd Rhanbarthol, dau Swyddog Datblygu a Swyddog Cefnogi Busnes.
- Darparu Cynghorydd Annibynnol ar Drais Domestig ym mhob un o'r chwe awdurdod lleol.
- Darpariaeth Cynghorydd Annibynnol ar Drais Rhywiol (ISVA) i wasanaethu'r chwe awdurdod lleol, wedi ei leoli yn y Ganolfan Atgyfeirio Ymosodiadau Rhywiol (SARC). Mae'r Cynghorwyr yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol gan y SARC
- Choose2Change (rhaglen cyflawnwyr) yn Wrecsam a Sir y Fflint.
- Tadau Gofalgar (rhaglen Cefnogi Teuluoedd) yng Nghonwy a Sir Ddinbych a Gwynedd ac Ynys Môn.

Mae cyfarfod wedi ei drefnu rhwng yr Aelod Panel Arweiniol, y Cynghorydd Chris Bithell, ac un o'm Swyddogion Polisi i drafod y maes blaenoriaeth hwn ymhellach.

Blaenoriaeth 2: Caethwasiaeth Fodern a Masnachu mewn Pobl

Mae lefel yr achosion o Gaethwasiaeth Fodern yn isel. Dros y 12 mis diwethaf mae 24 (50%) o'r troseddau a riportiwyd wedi bod mewn perthynas â chaethwasanaeth domestig, 9 (19%) i hwyluso teithio, a 15 (31%) o lafur dan orfodaeth ac ym mis Hydref 2018, roedd 26 o atgyfeiriadau Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol YTD.

MDS Offences types reported over last 12 months

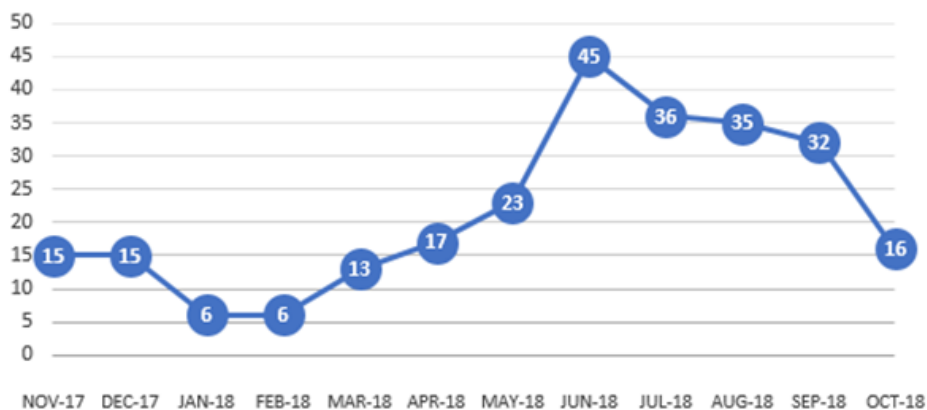

Nid yw'r lefelau isel hyn yn adlewyrchu'r holl waith ataliol ac ymchwiliol sy'n digwydd yn y maes hwn.

Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi gwneud 13 o atgyfeiriadau Mekanwaith Atgyfeirio Genedlaethol (NRM). Mae yna atgyfeiriadau wedi bod gan asiantaethau eraill yng ngogledd Cymru.

Mae 128 o adroddiadau cudd-wybodaeth YTD yn ymwneud â Chaethwasiaeth Fodern.

Intelligence submissions over last 12 months

Mae'r Adran Hyfforddiant yn llunio cwrs hyfforddiant Camfanteisio Troseddol ar Blant (CCE) / Pobl Ddiamddiffyn sy'n trafod Priodas Dan Orfod, HBA, Rheoli Troseddwy, Caethwasiaeth Fodern, Ystelcian/ Aflonyddu, Oedolion mewn Perygl, Eithafiaeth a Throseddau Casineb, Unigolion ar Goll, Camfanteisio'n Rhywiol ar Blant, Cam-drin Plant, Cam-drin Domestig, gwaith rhyw ac Anffurfio Organau Cenhedlu Merched (FGM). Y nod yw cyflwyno cwrs 2 ddiwrnod diwygiedig ym mis Hydref a mis Tachwedd.

Mae cyfarfodydd *Llinellau Sirol* wedi dechrau gyda'r Llu. Mae'r cyfarfodydd hyn yn cynnwys cynrychiolwyr o'r Uned Gaethwasiaeth Fodern, yr Uned Amddiffyn Pobl Ddiamddiffyn Strategol, a'r Cydlynnydd Unigolion ar Goll. Mae'r cyfarfodydd strategol hyn yn dechrau amlygu meysydd sydd angen bwrw ymlaen â nhw er mwyn gwella ymateb y llu i Gaethwasiaeth Fodern.

Mae dadansoddwyr Heddlu Gogledd Cymru ac adroddiad Caethwasiaeth Fodern misol i roi briff i Dditectif Uwch Arolygwyr ar y materion Caethwasiaeth fodern yn eu hardaloedd unigol.

Mewn perthynas â Chamfanteisio Troseddol ar Blant, mae 25 o blant sydd wedi eu hamlygu yng Ngogledd Cymru oherwydd eu rhan mewn Gangiau Stryd Trefol, ac mae rhai wedi cael eu cysylltu â throseddau Llinellau Sirol.

Cynhaliwyd cyfarfod diwethaf Grŵp Caethwasiaeth Fodern Gogledd Cymru ddydd Iau 3 Hydref 2018 yn swyddfeydd Cyngor Sir Ynys Môn. Roedd Mrs Pat Astbury, aelod arweiniol y Panel ar y flaenoriaeth Caethwasiaeth Fodern yn bresennol yn y cyfarfod ynghyd â Dirprwy Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd a Swyddog Polisi Swyddfa'r Comisiynydd. Rhoddwyd diweddariadau gan bob partner.

Ar 12 Hydref 2018, roedd cynrychiolwyr o'm swyddfa yn bresennol mewn cynhadledd a arweiniwyd gan Haven of Light, partner trydydd sector yn gweithio i godi ymwybyddiaeth a chefnogi dioddefwyr caethwasiaeth fodern. Roedd nifer o bartneriaid cenedlaethol a lleol yn bresennol yn y digwyddiad gan gynnwys Llywodraeth Cymru, arweinydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar gaethwasiaeth fodern yng Nghymru, Awdurdod Meistri Gangiau a Cham-drin Llafur, Heddlu Gogledd Cymru, a Grŵp Santa Marta, a nifer o sefydliadau trydydd sector sy'n darparu gwasanaethau o fewn y maes caethwasiaeth fodern. Diben y digwyddiad oedd codi ymwybyddiaeth am y gwaith a wneir gan y gwahanol sefydliadau hyn a rhannu gwybodaeth ac arferion gorau.

Ar 18 Hydref 2018 mi wnes i noddi, mynychu a rhoi araith yng nghynhadledd gwrth-gaethwasiaeth BAWSO yn Wrecsam. Roedd nifer dda iawn o bartneriaid yn bresennol yn y digwyddiad hwn ac roedd wir yn tanlinellu mater allweddol sydd ar hyn o bryd yn wynebu pob partner sy'n gweithio yn y maes hwn, yn benodol y diffyg cefnogaeth i ddioddefwyr y tu allan i gyfnod 45 diwrnod y Fecanwaith Atgyfeirio Genedlaethol. Mae angen mynd i'r afael â'r mater yn genedlaethol. Rwyf eisoes wedi ymateb i Bwyllgor Dethol Materion Cartref ar y pwynt hwn ac wedi annog y Llywodraeth i ymestyn y cyfnod ar gyfer y Fecanwaith Atgyfeirio Genedlaethol. Yn ogystal, rwy'n annog darparwyr trydydd sector i anelu eu gwasanaethau tuag at y bobl hynny sy'n parhau'n agored i niwed ond am ba bynnag reswm nid ydynt yn gymwys dan y Fecanwaith Atgyfeirio Genedlaethol.

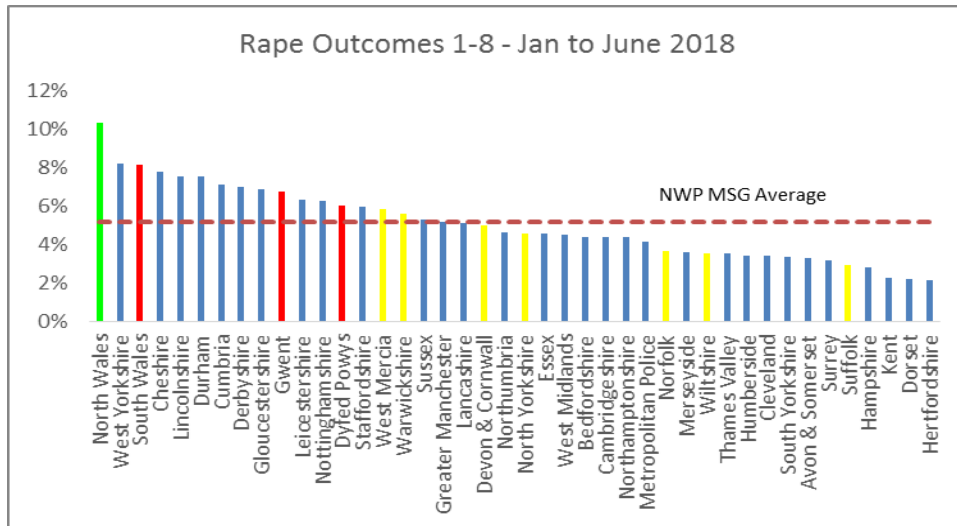
Mae fy swyddfa wedi cefnogi Heddlu Gogledd Cymru yn ei gais am gyllid o arian Trawsnewid yr Heddlu ar Gaethwasiaeth Fodern a roddwyd ar gynhadledd ar gyfer partneriaid sector preifat a statudol allweddol yn delio â thai a phobl ifanc. Mae'r digwyddiad, sy'n bennaf ar gyfer codi ymwybyddiaeth o'r risgiau y mae pobl ifanc yn eu hwynebu gan grwpiau troseddu cyfundrefnol, sy'n hysbysu darparwyr gofal (preifat a chyhoeddus), awdurdodau addysg, sefydliadau tai trydydd sector ac eraill ynghylch llinellau sirol a chaethwasiaeth fodern.

Nodwyd fy ngwaith i a gwaith Heddlu Gogledd Cymru yng Nghynnig Cynnar-yn-y-Dydd 1763, a gyflwynwyd ar 26 Hydref 2018 gan Liz Saville Roberts AS. <https://www.parliament.uk/edm/2017-19/1763>

Blaenoriaeth 3: Cam-drin Rhywiol gan gynnwys Cam-fanteisio'n Rhywiol ar Blant

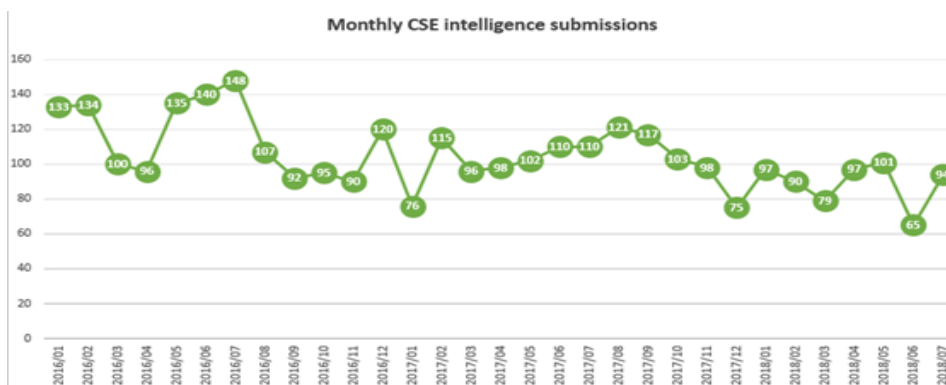
Mae'r berthynas rhwng Camfanteisio Troseddol ar Blant (gan gynnwys Camfanteisio'n Rhywiol ar Blant), ymddygiad troseddol Llinellau Sirol, a Chaethwasiaeth Fodern yn dod yn fwyfwy amlwg. Mae pobl ifanc sy'n ymwneud ag Ymddygiad Troseddol Llinellau Sirol yn aml yn dioddef troseddau eraill, fel Camfanteisio Troseddol ar Blant.

Mae atgyfeiriadau Caethwasiaeth Fodern a Camfanteisio Troseddol ar Blant gan yr awdurdod lleol yn cynyddu drwy'r amser ac felly hefyd y galw am bresenoldeb mewn cyfarfodydd MARAC / strategaeth. Fel y nodwyd uchod, cwblhawyd yr adolygiad MARAC a bydd yr argymhellion yn cael eu hystyried yn fuan.

Heddlu Gogledd Cymru sydd â'r ganran uchaf o ganlyniadau cadarnhaol ar gyfer troseddau treisio o holl luoedd Cymru a Lloegr rhwng mis Ionawr a mis Mehefin 2018. Credir fod y perfformiad cryf hwn yn ganlyniad i'r ffaith fod Heddlu Gogledd Cymru wedi cynnal uned benodol ar gyfer treisio, bod â pherthynas waith dda gydag uned RASSO Gwasanaeth Erlyn y Goron, a bod yn rhagweithiol drwy weithio ar y cyd â phartneriaid i ddelio a phryderon cenedlaethol fel datgelu deunydd heb ei ddefnyddio mewn ymchwiliadau o drais. Oherwydd y perfformiad cenedlaethol diweddar hwn, mae nifer o heddluoedd eraill wedi cysylltu â Heddlu Gogledd Cymru yn awyddus i ddysgu mwy am ei fodel ymchwilio i dreisio.

Mewn perthynas â chyflwyniadau cudd-wybodaeth Camfanteisio'n Rhywiol ar Blant ym mis Hydref 2018, cyflwynwyd 94 eitem o gudd-wybodaeth hyd yma eleni, o'i gymharu â 100 eitem y mis yn 2017/18.

Mae llawer yn credu fod y gostyngiad hwn mewn cudd-wybodaeth yn ganlyniad i golli'r gwasanaeth cyfweiliadau dychwelyd adref yr arferai Barnardo's ei ddarparu.

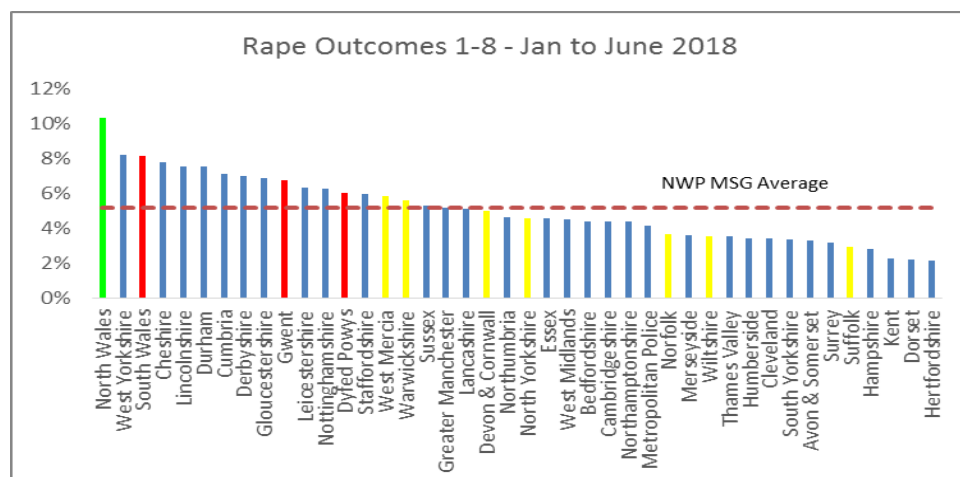
Mae Wrecsam a Sir y Fflint yn parhau i gyflenwi cudd-wybodaeth yn ymwneud â Chamfanteisio'n Rhywiol ar Blant yn sgil cyllido swydd benodol i gwblhau'r cyfweiliad dychwelyd adref, a lliniaru'r risg. Mae Protocol ar y cyd i bob Awdurdod Lleol gadw ato yn cael ei lunio gyda'r bwriad o sefydlu cytundeb rhanbarthol mewn perthynas â'r gwasanaeth dychwelyd gartref, gyda darpariaeth leol. Mae'r Prif Gwnstabl wedi ysgrifennu'n flaenorol at bob Prif Weithredwr yn ceisio eu cefnogaeth barhaus gyda'r gwaith hwn.

Mae Heddlu Gogledd Cymru yn parhau i fynychu chwe Phanel CSE rhanbarthol. Mae nifer o'r rhain wedi newid yn ddiweddar, neu wrthi'n newid, i gynnwys plant ar goll, masnachu mewn pobl a chamfanteisio troseddol. Mae'r Protocol Rhannu Gwybodaeth mewn perthynas â'r grwpiau hyn a CSE bron a chael ei gwblhau. Dylai hyn ganiatáu rhannu gwybodaeth yn fwy strwythuredig.

Ym mis Medi 2018 enillodd Gwasanaethau Cymdeithasol Conwy Wobr Anrhydedd Gofal Cymdeithasol Cenedlaethol ar gyfer *Lleihau Camfanteisio'n Rhywiol yn ystod Plentyndod*, yn y categori *Gwell canlyniadau drwy ddysgu a chydweithio*. Dilynir hyn gan waith amlasiantaeth dan arweiniad Gwasanaethau Cymdeithasol Conwy a Heddlu Gogledd Cymru a arweiniodd at sefydlu a datblygu fforwm CSE, cyfarfod amlasiantaeth a grëwyd i rannu gwybodaeth gydag asiantaethau perthnasol ynghylch peryglon CSE cyfredol a thuaddiadau/ pryderon sy'n amlygu eu hunain. Roedd hefyd yn cynnwys datblygu'r Prosiect Arfogaeth, rhaglen CSE bwrpasol 9 wythnos o hyd wedi ei anelu at grwpiau bychan o bobl ifanc a nodwyd sydd mewn perygl o Gamfanteisio Rhywiol. Nod y rhaglen yw darparu cyngor atal pwrpasol ar CSE er mwyn lleihau'r tebygolrwydd y byddent yn dioddef camfanteisio rhywiol yn y dyfodol. Mae'r gwerthusiad amlasiantaeth o'r rhaglen yn awgrymu fod yr ymyriadau'n effeithiol. Y bwriad yw cyflwyno'r gwaith hwn ym Mwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru er mwyn llywio arferion gorau ar draws y rhanbarth.

Mae adolygiad gan gymheiriaid o'r Tîm Onyx (y Tîm CSE) wedi ei gynllunio ar gyfer yr hydref. Roedd hwn yn gais i sicrhau fod y tîm yn gweithio'n effeithiol ac yn effeithlon ac i nodi meysydd gwella a datblygu yn erbyn arferion gorau yn genedlaethol.

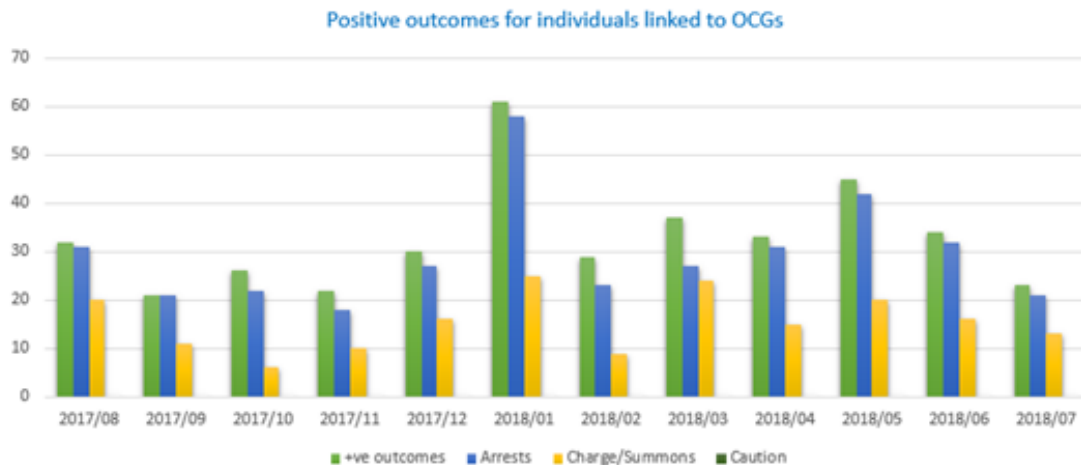
Mae'r Tîm Onyx a'r NSPCC yn parhau i gydweithio i nodi cyfleoedd i ddarparu gwaith ymwybyddiaeth ac ataliaeth CSE i'r rhai hynny sy'n wynebu'r perygl mwyaf. Wrth symud ymlaen rydym yn gobeithio cynnwys gwaith wedi'i anelu'n benodol at y gymuned LGBT.

Blaenoriaeth 4: Grwpiau Troseddau Cyfundrefnol

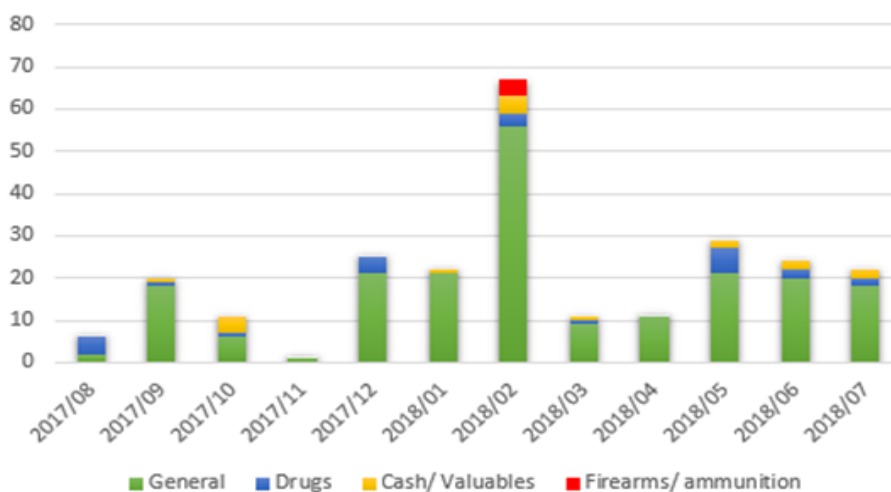
Ar hyn o bryd mae 43 o Grwpiau Troseddau Cyfundrefnol ar waith yng Ngogledd Cymru ac mae 372 o unigolion yn gysylltiedig â'r grwpiau hyn ar hyn o bryd.

Positive outcomes for the latest full month from individuals associated to active OCGs

Cipiwyd asedau gan 22 o droseddwr ym mis Medi: Roedd 2 yn ymwneud ag Arian/ Pethau Gwerthfawr, 2 yn ymwneud â Chyffuriau ac roedd yr 20 a oedd yn weddill yn ymwneud ag Eiddo Cyffredinol.

Property seized from OCG linked individuals over last 12 months

Mae Proffil Troseddau â Chylllyll Gogledd Cymru wedi ei gwblhau ac wedi ei ddosbarthu ac mae asesiad o anghenion *Llinellau Sirol* yn cael ei gomisiynu. Sefydlwyd grŵp llwyio amlasiantaeth i edrych yn benodol ar fynd i'r afael â Llinellau Sirol yn y maes hwn.

Mae proffil lleol *Llwybr tuag at Droseddau Difrifol a Chyfundrefnol* hefyd yn cael ei gomisiynu. Mae dadansoddwyd Heddlu Gogledd Cymru yn gweithio ar y cyd gyda'r Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid,

Awdurdod Lleol Wrecsam a'r Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol i gynhyrchu'r ddogfen. Bydd y gwaith yn canolbwyntio ar Linellau Sirol gyda'r nod o nodi unrhyw dueddiadau a sbardunau er mwyn gwella cyfleoedd ar gyfer ymyrraeth gynnar.

Mae fy ymateb i Strategaeth Trais Difrifol Llywodraeth y DU, a rannwyd gyda'r panel yn y cyfarfod diwethaf, wedi ei gyhoeddi bellach gan y Pwyllgor Dethol Materion Cartref. Un o brif amcanion y Strategaeth Trais Difrifol yw atal y rhai sy'n debygol neu'n dechrau cymryd rhan mewn troseddau cyfundrefnol drwy roi dewis arall iddynt yn lle troseddu. Bydd datblygu Rhaglen Wro Gogledd Cymru yn amlgu gwendidau ac yn mynd i'r afael ag achosion creiddiol ymddygiad troseddol. Bydd hyn yn ceisio lleihau'r nifer sy'n ymuno â'r byd troseddol

Mae gwaith maes yn parhau ar weithrediad Rhaglen Wro Gogledd Cymru sydd â dyddiad cychwyn arfaethedig o fis Medi 2019. Mi wnes i ymweld â rhaglen Checkpoint Durham ym mis Tachwedd i weld dros fy hun sut mae'r cynllun yn gweithio a sut mae wedi bod o fudd y gymuned leol. **Blaenoriaeth 5: Darparu Cymdogaethau Mwy Diogel**

Ym mis Mehefin 2018, credai 73.7% o'r ymatebwyr fod Heddlu Gogledd Cymru yn "Deall Materion Cymunedol" (gan roi HGC yn 1af yng Nghymru ac yn 3ydd yn ei grŵp mwyaf tebyg o luoedd), a chredai 64.8% fod yr "Heddlu yn Ymateb i faterion Cymunedol" (2il yn ei grŵp mwyaf tebyg).

Mae adborth ynghylch dyfeisiau symudol yn dda o safbwynt eu defnyddioldeb. Mae'r defnydd o ddyfeisiau symudol yn y cohort plismona cymdogaeth yn cael ei hyrwyddo ymhellach i sicrhau fod Heddlu Gogledd Cymru yn gwireddu bendithion llawn y dyfeisiau hyn.

Tu allan i'r Orsaf - Ym mis Medi 2018 dangosir nad yw swyddogion yn yr orsaf am 41.1% o'r oriau sydd ar gael, a'r ffigwr ar gyfer PCSOs oedd 42.8%, gan roi cyfanswm cyfun o 41.3%.

Blaenoriaethau Lleol – Mae'r Coleg Plismona'n credu y dylai swyddogion ymwneud â 'gweithgarwch wedi'i dargedu' a defnyddio 'datrys problemau i ymdrin â blaenoriaethau a nodir yn lleol'. Mae strategaeth drefniadol ar gyfer y Timau Plismona Cymdogaeth wedi ei llunio yn sgil gweledigaeth y Coleg Plismona. Bydd anfon Sarsiantiaid y Tîm Plismona yn y Gymdogaeth i gyfarfodydd Cynghorau Tref a Chymuned, yn hytrach na Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu, ac adolygu gwelededd mewn digwyddiadau mawr yn allweddol i'r strategaeth hon. Bydd Heddlu Gogledd Cymru rwan yn cefnogi 'digwyddiadau' os oes diben plismona penodol.

Materion Plismona Craidd:

Troseddau a Gofnodwyd – mae Wythnos 31 yn dangos cynnydd o 17.2%. Caiff y cynnydd cyffredinol ei arwain gan drais heb anaf. O fewn hyn, mae cynnydd mewn ymosodiadau cyffredin, aflonyddu a chyfathrebu maleisus fel mathau o droseddau.

Ar wythnos 31 mae gostyngiad o 21.1% mewn Ymddygiad Gwrthgymdeithasol (ASB) gyda gostyngiad ym mhob Ardaloedd Plismona Lleol (LPA). Nid yw'r ymchwydd tymhorol disgwylidig mewn ASB wedi digwydd eleni, ac ni welwyd unrhyw gynnydd mewn rhai LPA. Mae hyn wedi ei nodi drwy'r prosesau tasgu ASB Lleol Deallir fod y gostyngiad hwn yn sgil newid yn yr arfer cofnodi ynghylch ystelcian ac aflonyddu, gyda rhagor o ddigwyddiadau yn cael eu cofnodi fel troseddau Trais heb Anaf yn lle hynny.

Yr amser ymateb ar unwaith cyfartalog yw 12.05 munud, ac mae'n parhau i fod yn sefydlog er gwaethaf cynnydd yn nifer y galwadau. Mae hyn yn amrywio o 8.7 munud yn Nhref Wrecsam i 17.0 yn Ne Gwynedd.

Y sefyllfa ym mis Gorffennaf 2018 oedd bod gostyngiad o 16.1% yn nifer y rhai hynny a Laddwyd neu a Anafwyd yn Ddifrifol, i lawr o 124 i 104.

Carchar Berwyn:

Gofynnir yn aml i mi am y pwysau y mae Carchar Berwyn yn ei roi ar Heddlu Gogledd Cymru.

Rheolir y galw plismona yn y Carchar gan y Tîm Ymchwilio Carchardai (PIT). Ar hyn o bryd, mae'r tîm hwn yn cynnwys un ditectif sarsiant a thri ditectif gwnstabl. Mae swyddog gwybodaeth carchar hefyd wedi ei leoli yng ngorsaf heddlu Wrecsam.

O'r 173 o droseddau a gofnodwyd eleni, yn dilyn adolygiad llawn, ystyriwyd fod 6 trosedd yn addas ar gyfer dyfarniad gan y carchar ac felly cawsant eu dychwelyd i'r carchar ar gyfer gweithredu priodol. Mae 60 arall o'r troseddau hyn yn dal i gael eu hymchwilio iddynt.

Pan fo dyn wedi cyflawni gweithred dreisgar neu gamymddygiad arall sy'n effeithio ar les ehangach y carchar, efallai y bydd yn cael ei symud i un o gyfleusterau eraill y Weinyddiaeth Gyfiawnder. Mae hyn yn arwain at i staff Heddlu Gogledd Cymru orfod gwneud trefniadau i gyfweld unigolyn dan amheuaeth yn y cyfleuster, a all fod gryn bellter o Ogledd Cymru. Mae'r mater yn cael ei adolygu ar hyn o bryd yn genedlaethol ac rwy'n gobeithio fod datrysiad addas yn nesáu at gael ei gwblhau – fel cymorth cydfuddiannol.

Mae 42 o'r troseddau hyn wedi eu cwblhau am amryw o resymau eraill gan gynnwys, riporio blinderus, achwynydd amharod, peidio â chyrraedd prawf trothwy neu fater nad yw'n cael ei ystyried yn drosedd wedi hynny. Am weddill y flwyddyn hon, mae troseddau yn cael (neu wedi cael) eu cyflawni drwy'r system cyfiawnder troseddol.

Y PIT sydd â'r llwyth gwaith mwyaf ar draws swyddogaethau ymchwilio troseddol Heddlu Gogledd Cymru.

Mae cynrychiolwyr o Heddlu Gogledd Cymru yn eistedd ar weithgor cenedlaethol lle mae ymateb/ effaith plismona yn cael eu rheoli ynghyd â phartneriaid o'r gwasanaeth prawf a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder (MOJ) ac ati. Mae gweithgor carchar lleol hefyd yn bodoli ac yn cyfarfod bob deufis. Caiff y grŵp hwn ei gadeirio gan HGC, ac mae'r gwasanaeth prawf, plismona lleol, cudd-wybodaeth, uwch reolwyr yr MOJ, Pennaeth Integreiddio Carchar Berwyn a Titan (Uned Troseddau Cyfundrefnol Rhanbarthol Gogledd-Orllewin Lloegr) yn bresennol.

Stopio a Chwilio.

Mae aelodau'r panel wedi holi yn flaenorol pa mor eang y defnyddir grymoedd stopio a chwilio gan swyddogion yng Ngogledd Cymru a pha feini prawf y mae'n rhaid eu cyflawni er mwyn cyflawni chwiliad ac ati.

Fel Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd mae dyletswydd arnaf i ddarparu gwybodaeth ychwanegol ynghylch Stopio a Chwilio (yn arbennig ynghylch yr ymgyrch "Gwybod Eich Hawliau") Mae'r wybodaeth hon ar gael ar fy ngwefan <http://www.northwales-pcc.gov.uk/cy/Cyngor/Stopio-a->

[Chwilio.aspx](#) Yn ogystal, mae'r Llu wedi cyhoeddi adroddiad ar effeithiolrwydd a defnydd teg o stopio a chwilio <https://www.north-wales.police.uk/media/655603/nwp-report-on-the-effectiveness-and-fairness-of-the-use-of-stop-and-search-cym.pdf>

Yn ddiweddar mi wnes i gwrdd â'r Prif Gwnstabl Andy Cook o Heddlu Glannau Mersi ynghylch ei safbwynt ar Stopio a Chwilio. Yn ddiweddar, cyrhaeddodd y Prif Gwnstabl Cook – arweinydd Cyngor y Penaethiaid Heddlu Cenedlaethol ar droseddau cyfundrefnol – y penawdau cenedlaethol pan y dadleuodd fod gostyngiad yn y defnydd o Stopio a Chwilio wedi arwain at gynnydd mewn troseddau cyfundrefnol.

Mae'r defnydd o Stopio a Chwilio wedi bron a haneru i 304,000 y flwyddyn ers 2015, ond mae Glannau Mersi wedi mynd yn groes i'r duedd genedlaethol drwy gynyddu'r defnydd o'r dacteg mewn ymateb i gynnydd mewn ymosodiadau a gynnu a chyllyll yn y rhanbarth.

Nododd HMICFRS yn ei adroddiad Stopio a Chwilio "y dylai'r Llu wella ei broses ar gyfer craffu ar ystod eang o ddata a gwybodaeth stopio a chwilio yn rheolaidd, er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r berthynas rhwng oedran, rhyw, ethnigrwydd a nifer yr achosion o stopio a chwilio a arweiniodd at ganlyniadau a oedd yn gysylltiedig â'r rheswm gwreiddiol dros chwilio".

Ymatebodd Heddlu Gogledd Cymru yn y dulliau canlynol:

1. Cynyddwyd y manylion yn yr adroddiad chwe-misol Stopio a Chwilio.
2. Newidiwyd y ffurflen Stopio a Chwilio i ganiatáu i'r cysylltiad rhwng y seiliau gwreiddiol a'r canlyniad i fod yn amlwg.
3. Diweddarwyd y wefan Stopio a Chwilio er mwyn caniatáu adborth dienw gan y cyhoedd.

Mae'r gweithredoedd hyn wedi eu cwblhau ac wedi eu hanfon at yr HMICFRS i gael sylwadau cyn i'r 'Maes Gwella' gael ei ysgrifennu.

Mae'r defnydd o'r grymoedd hyn wedi gostwng yn gyffredinol ar draws y llu (gostyngiad o 68% dros y pum mlynedd diwethaf) ac eithrio'r ardal Ddwyreiniol lle gwelwyd cynnydd yn ddiweddar. Nid ydym yn gwybod beth yw'r rhesymau dros y cynnydd hwn, ond gallai fod yn sgil ymgyrch gan uwch reolwyr mewn seminarau Sarsiantiaid yn y Dwyrain. Ar hyn o bryd mae gan y llu gyfradd canlyniadau positif o tua 30% sy'n ffafriol o'i gymharu â lluoedd eraill.

Bydd y llu'n cynnal adolygiad llawn o'r sefyllfa bresennol o safbwynt y defnydd o rymoedd stopio a chwilio. Nid yw hyn yw deall y mater yn well a penderfynu a yw perfformiad yn dderbyniol os oes angen gwelliannau. Hefyd, os ystyrir fod angen, bydd cynigion yn cael eu llunio er mwyn cynyddu'r defnydd o stopio a chwilio.

Perfformiad Cenedlaethol

Rhoddais yr wybodaeth ddiweddaraf i'r panel yn y cyfarfod diwethaf ynghylch anghysonderau yn y data a gyflenwir gan Heddlu Gogledd Cymru a'r Swyddfa Gartref. Daethpwyd o hyd i'r anghysonder hwn wrth ddadansoddi ffigyrau llofruddiaethau yng Ngogledd Cymru.

Mae Gogledd Cymru, Glannau Mersi a Swydd Gaer wrthi'n cyfuno eu cronfa ddata i System Rheoli Cofnodion Niche tri llu. Oherwydd yr uniad hwn, newidiodd diweddariad a osodwyd ym mis Mawrth 2018 y modd yr oedd achosion yn ymddangos ar y system. Achosodd y newid hwn gynnydd o 2.6% yn

nifer y troseddau oherwydd fod hen achosion o'r system Legacy hanesyddol yn cyfuno gydag achosion troseddol newydd a chyfredol. Dyma'r rheswm pam fod yr ystadegau a ryddhawyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol ym mis Mehefin 2018. Mae'r llw yn gweithio ar hyn o bryd gyda'r Swyddfa Gartref a'r Swyddfa Ystadegau Gwladol i sicrhau fod y data yn cael ei ddiwygio i adlewyrchu'r ffigyrau troseddu gwirioneddol ar gyfer Gogledd Cymru yn ystod y cyfnod hwn. Mae bellach proses ar waith i sicrhau nad yw hen droseddau yn cael eu cynnwys yn y set ddata sy'n cael ei rhannu gyda'r Swyddfa Gartref.

Roedd y broses hon ar waith drwy ryddhau set ddata Troseddau yng Nghymru a Lloegr ym mis Hydref 2018. Ymhlith y cynnydd amlycaf yn ffigyrau mis Hydref oedd y cynnydd o 46% mewn troseddau rhyw. At ei gilydd cofnodwyd 971 trosedd ryw ychwanegol serch hynny, roedd oddeutu 400 o'r rhain yn sgil un unigolyn yn cyflawni troseddau rhyw ar-lein Mae hyn yn dangos sut y gall un unigolyn gael cymaint o effaith ar ffigyrau troseddu gan fod angen creu achos ar wahân ar gyfer pob dioddefwr.

Adran Dau: Diweddariadau Cyffredinol

Yn yr adran hon rwy'n darparu crynodeb i'r Panel ynglŷn â'r prif bethau rwyf wedi'u gwneud ers cyfarfod diwethaf y Panel.

Ymgysylltu a Chyfathrebu

Rhan o fy rôl yw darparu gwybodaeth a galluogi'r gymuned i ymgysylltu â phlisma.

O 1 Awst 2018 tan 1 Tachwedd 2018, cwrddais â'r unigolion / sefydliadau canlynol (yn ogystal â swyddogion a staff Heddlu Gogledd Cymru), ac wedi bod yn y digwyddiadau canlynol:

Awst:

- Catrin Evans o IOPCC;
- Cyfweld ymgeiswyr am swydd y Prif Gwnstabl;
- Jack Sergeant AC ynghylch yr Ymgyrch Rhuban Gwyn;
- Wedi mynd i'r Eisteddfod
- Lee Robinson o CBS Wrecsam;
- Wedi bod i gyfarfod y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghaerdydd;
- Sioe Amaethyddol Môn;
- Ymweliad PACT Clwb Pêl-droed Cynhwysiant Wrecsam;
- Sioe Amaethyddol Dinbych a Fflint;
- Ymweliad PACT TCC Abermaw;
- Wedi cynnal Diwrnod Gweithdy Amlasiantaeth ynghylch Diversion a Checkpoint;
- Sioe Sir Feirionnydd;
- Wedi ymweld â'r Swyddfa RASASC ym Mangor;
- Wedi ymweld â Gorwel;
- Wedi ymweld â CAIS;
- Ymweliad PACT y Ffederasiwn Cadwraeth ac Amgylcheddol;
- Cadeirydd Cymdeithas Genedlaethol y Swyddogion Carchar;

Mis Medi:

- You Can't Recover If You're Dead: Cynhadledd Gwella Lleihau Niwed a Diogelwch Cymunedol yn Middlesbrough;
- Wedi cyfarfod gyda chynrychiolwyr o BASC;

- Cadeirio cyfarfod y Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Lleol Gogledd Cymru;
- Wedi bod i gyfarfod 'Cymdeithas Eglwys Bresbyteraidd Cymru' yn Llanrwst;
- Marchnad Dolgellau gyda'r 3 Comisiynydd Heddlu a Throsedd Cymreig eraill;
- Digwyddiad Lansio Protocol Herbert;
- Wedi cwrdd â chynrychiolwyr o'r Truth Project;
- Cyfarfod Comisiynwyr Heddlu a Throseddu / Prif Weithredwyr Gogledd-orllewin Lloegr;
- Gwasanaeth Coffa'r Heddlu yn Iwerddon;

Hydref:

- HMICFRS;
- Cynrychiolwyr gan Gwmni TGCh yr Heddlu;
- Cyfarfod Grŵp Portffolio Camddefnyddio Alcohol a Sylweddau Cymdeithas y Comisiynwyr Heddlu a Throseddu;
- Wedi Cadeirio Cyfarfod y Bwrdd Gweithredol Strategol;
- Cyfarfod Fideo Gynhadledd gyda'r Prif Gwnstabl, Cadeirydd a Phrif Weithredwr Iechyd Cyhoeddus Cymru;
- Cyfarfod â'r Prif Gwnstabl a chynrychiolwyr o'r Swyddfa Gartref;
- Cynhadledd Caethwasiaeth Fodern a Masnachu Mewn Pobl BAWSO;
- Cystadleuaeth bêl-droed wythnos ymwybyddiaeth o droseddau casineb Ysgol Clywedog;
- Cyfarfod y Sefydliad Cymunedol yng Nghymru;
- Wedi cwrdd â'r Gweinidog Plismona;
- Sesiwn Friffio gan Action Fraud ar gyfer Comisiynwyr yr Heddlu a Throsedd;
- Ymddiriedolaeth Cae Dai yn Ninbych;
- Wedi Cynnal digwyddiad ymgysylltu â'r gymuned Calan Gaeaf i lansio Ymgyrch Twilight – ymgyrch wedi ei anelu at ddiogelwch personol a diogelwch y cartref yn ystod yr hydref / gaeaf;
- Cynrychiolwyr gan Gwmni TGCh yr Heddlu;
- Cyfarwyddwr Clinks;
- Cyd Uwchgynhadledd Cymdeithas Comisiynwyr Heddlu a Throseddu/ Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Heddlu.

Ers cyfarfod diwethaf y Panel, yn ogystal â chyfarfod gyda chynrychiolwyr y gymuned, partneriaid a'r cyhoedd, rwyf i a fy Nirprwy wedi cynnal nifer o weithgareddau cyfryngau allweddol. Mae'r rhain yn cynnwys:

[Pennaeth heddlu yn dewis ei ymgeisydd ar gyfer swydd prif gwnstabl](#)

[Bydd gadael Ewrop heb gytundeb yn peryglu pobl gogledd Cymru](#)

[Gwobr i wraig o ogledd Cymru sydd ar flaen y gad yn y frwydr yn erbyn caethwasiaeth plant](#)

[Stopiwch anfon ein carcharorion i Loegr, medd pennaeth yr heddlu](#)

[Gwobr i berson oedd yn arfer bod yn gaeth i gyffuriau sy'n helpu eraill i droi cefn ar yr arfer](#)

[Tîm TCC yn helpu dal lleidr wnaeth ddwyn gwerth £38,000 o nwyddau](#)

[Pennaeth heddlu yn dweud y dylid arfogi mwy o blismyn rheng flaen efo gynnu tasers](#)

[Prif gwnstabl newydd yn addo amddiffyn dioddefwyr ac ymladd trefnwyr troseddau](#)

[Pêl-droed yn helpu i roi'r gorau i ddefnyddio cocên](#)

[Police boss urges local companies to help boxing club punch above weight](#)

[Dylai plismyn gario chwistrell a allai arbed bywydau rhag gorddos cyffuriau, medd pennaeth heddlu](#)

[Troseddau casineb](#)

[Heddwes cymunedol trawsryweddol yn codi llais mewn fideo i ymladd troseddau casineb](#)

[Salah day as two-goal Adnan clinches Commissioner's anti-racism trophy](#)

[Bydd y penderfyniad i beidio sefydlu ystafelloedd cyffuriau yn arwain at fwy o farwolaethau, yn ôl pennaeth heddlu](#)

Y Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd:

O 1 Awst 2018 tan 1 Tachwedd 2018, cwrddodd y Dirprwy Gomisiynydd â'r unigolion / sefydliadau canlynol (yn ogystal â swyddogion a staff Heddlu Gogledd Cymru), ac wedi bod yn y digwyddiadau canlynol:

- Cyfarfod achlysurol gyda Dirprwyon y Comisiynwyr Heddlu a Throsedd eraill yng Nghymru;
- Sioe Meirionnydd;
- Y Ganolfan Gymorth Treisio a Cham-drin Rhywiol ym Mangor
- Diwrnod Hwyl Canolfan Gymunedol Coed Mawr;
- Marsialiaid y Rhyl;
- Cyfarfod ynghylch datblygiadau yn Wylfa Newydd;
- Andy Jones, y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol ynghylch y Cohort IOM ac aliniad gyda Chynllun yr Heddlu a Throsedd;
- Cyfarfod gosod rhaglen IOM;
- Gwasanaethau Eirioli CADMHAS, Prosiect Pobl Ifanc y Rhyl, Prosiect Pobl Ifanc Dinbych a Chyngor ar Bopeth Sir Ddinbych;
- Ysbyty Bryn y Neuadd, Llanfairfechan;
- Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Gogledd Cymru;
- Panel yr Heddlu a Throsedd;
- Cyfarfod Glasbrint Merched Mewn Cyfiawnder;
- Gwobrau POP;
- Bwrdd Partneriaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl Gogledd Cymru;
- Cyfarfod IOM;
- Simon Wynne o Chwaraeon Dŵr Bae Colwyn;
- Grŵp Tasg a Gorffen Lleihau Carcharu Merched;
- Cyfarfod Rhanbarthol Caethwasiaeth Fodern;
- Briffio ynghylch argymhellion OIP;
- Trigolion Maesgeirchen, Bangor;
- Cyfarfod Grŵp Plismona Cymru Gyfan;
- Cynhadledd Caethwasiaeth Fodern;
- Golwg Fanwl ar Bolisi yn y Coleg Plismona;

- Rhwydwaith Genedlaethol Gwrth Fasnachu mewn Pobl a Chaethwasiaeth Fodern;
- Cyfarfod Cyffredinol APCC;
- Digwyddiad Fforwm Pobl Hŷn yng Nghanolfan Gymunedol Parkway, Llandrillo-yn-Rhos;
- Cyfarfod Craffu ar Safonau Proffesiynol.

Comisiynu

Mae pob gwasanaeth a gomisiynwyd yn cyflawni yn ôl y proffil. Mae'r Gronfa Ymyrraeth Gynnar wedi cael ei chwblhau ac mae amryw o gyfarfodydd cychwynnol wedi eu cynnal gyda'r sefydliad llwyddiannus.

Dioddefwyr

Cyhoeddwyd y Strategaeth Ddioddefwyr ym mis Medi 2018. Croesawyd y ddogfen hon ac mae'n cael ei hystyried yn gam pwysig ymlaen i'r system cyfiawnder troseddol ac ar gyfer y dioddefwyr eu hunain. Felly nodwyd gan y Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Lleol (LCJB), mae dioddefwyr yn aml yn ystyried ei bod yn amhosibl mynd o gwmpas a deall y system cyfiawnder troseddol.

Mae'n bleser gen i nodi fod y Strategaeth yn cydnabod y gall y Comisiynydd gynnig trosolwg pwysig o'r modd y mae'r system cyfiawnder troseddol yn lleol yn diwallu anghenion dioddefwyr.

Serch y ffaith ein bod yn cefnogi dioddefwyr mewn sawl ffordd drwy'r Ganolfan Gymorth i Ddioddefwyr, y Bwrdd VAWDASV a'r LCJB, rwy'n credu y gallem gyfathrebu yn well gyda'r cyhoedd o ran sut rydym ni a'n partneriaid yn diwallu anghenion dioddefwyr.

Mae'r Strategaeth hefyd yn pwysleisio swyddogaeth Comisiynwyr wrth sicrhau y cedwir at hawliau dioddefwyr dan y Cod Ymddygiad Dioddefwyr (VCOP). Mae fy swyddfa ar hyn o bryd yn gweithio â'r LCJB i gytuno ar broses ar gyfer craffu ar gydymffurfiaid gyda'r VCOP.

Mi wnaeth y Bwrdd Llywodraethu Dioddefwyr gyfarfod yn ddiweddar a rhoddwyd gwybod i ni fod y Ganolfan Gymorth i Ddioddefwyr wedi cefnogi 10,278 o ddioddefwyr troseddau yng Ngogledd Cymru. Mae'r Ganolfan hefyd yn cynnig cefnogaeth drwy Llywodraeth Cymru ar Droseddau Casineb. Ariennir hyn drwy Raglen Cydraddoldeb a Chynhwysiant Llywodraeth Cymru. Y llynedd prosesodd y Gweithiwr Achosion Troseddau Casineb 534 o atgyfeiriadau o bob rhan o Ogledd Cymru a darparwyd cymorth trylwyr i 87 o ddioddefwyr.

Y Wybodaeth Ddiweddaraf am HMICFRS

Yn 2018, newidiodd HMICFRS y modd maent yn cynnal arolygiadau drwy gyfuno'r tri arolygiad PEEL gydag un arolygiad Effeithlonrwydd, Effeithiolrwydd a Chyfreithlondeb. Mae hyn yn unol a gweithrediad Datganiad Rheoli'r Llu a ddylai mewn egwyddor leihau'r galw a osodir ar y llw gan HMICFRS. Yn ddiweddar, cynhaliodd HMICFRS ymgynghoriad gyda Chomisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn holi pa mor effeithiol yr oeddynt yn teimlo oedd y Datganiadau Rheoli Llu wrth leihau'r galw ar luoedd. Ceir fy ymateb isod.

2018.13.09 GRB 280
2.pdf

Camddefnyddio Sylweddau

Mewn ymateb i Strategaeth Cysgu ar y Stryd Llywodraeth y DU, rhannodd y Comisiynydd ei bryderon am y ffaith fod y Llywodraeth yn diystyru bendithion ystafelloedd cymryd cyffuriau a'u gallu i asesu'r rhai hynny sydd fwyaf diamddiffyn yn ein cymunedau. Ceir yr ymateb Llawn isod.

Questions for the
Rough Sleeping Strat

Cyfarfod Craffu ar Safonau Proffesiynol.

Cynhelir cyfarfodydd chwarterol y Cyfarfod Craffu er mwyn galluogi'r Comisiynydd i oruchwylio a chraffu ar faterion Safonau proffesiynol. Yn y cyfarfod diwethaf ar 23 Hydref 2018, cafwyd trafodaeth ynghylch addasu fformat a gofynion data'r cyfarfod. Daw'r newidiadau a argymhellir i rym yn y cyfarfod nesaf a drefnir ar 29 Ionawr 2019. Fel rhan o'r newidiadau hynny, bydd rhagor o dryloywder ar gyfer Panel yr Heddlu a Throsedd. Bydd nodiadau/ cofnodion y Bwrdd yn cael eu rhannu gyda'r Panel ynghyd â'r Bwletin Gwersi a Ddysgwyd a gynhyrchir o bryd i'w gilydd gan y Llu. Dylai'r newidiadau hyn ganiatáu'r Panel i gael trosolwg cliriach o'r gwaith y mae'r Comisiynydd yn ei wneud i graffu ar y Llu mewn perthynas â materion safonau proffesiynol ac yn ogystal yn dangos sut mae'r Llu yn ymateb i gyfleoedd dysgu.

Canolfan Reoli'r Llu

Yn dilyn nifer o gwynion gan y cyhoedd ynghylch y system 101, rwyf wedi gofyn i'm staff gynnal sampl dip ar gyfer galwadau nad ydynt yn rai brys bob chwarter blwyddyn. Bydd y sampl dip yn fy nghaniatáu i asesu lefel y gwasanaeth a roddir i'r cyhoedd. Bydd staff fy swyddfa yn derbyn hyfforddiant yn fuan ar systemau cyfrifiadurol yr ystafell reoli er mwyn eu caniatáu i gynnal y sampl dip.

Ymgynghoriad

Rydym wrthi'n llunio arolwg praesept eleni. Y llynedd roedd yr arolwg ar-lein yn fwy llwyddiannus nac unrhyw flwyddyn arall sy'n derbyn 1300 o ymatebion. Bydd arolwg eleni yn ymgynghoriad ar-lein a fydd yn ymgynghori â'r cyhoedd ar y praesept ac addasiadau rwy'n ystyried eu gwneud i flaenoriaethau'r Cynllun Heddlu a Throsedd.

Bydd cyfle gan y cyhoedd i ateb yr arolwg ar-lein rhwng mis Rhagfyr a mis Ionawr. Bydd arolwg yn cael ei hanfon at aelodau'r panel i'w dosbarthu ymhlith cymunedau unwaith y bydd wedi ei lansio.

Recriwtio

Yn dilyn yr ymarferiad llwyddiannus i recriwtio prif gwnstabl, mi wnes i drafod diwrnod cychwyn gyda Heddlu Glannau Mersi ar gyfer Mr Carl Foulkes ar 5 Tachwedd. Ymddeolodd Prif Gwnstabl Gweithredol Heddlu Gogledd Cymru, Gareth Pritchard, ar 4 Tachwedd. Y Prif Gwnstabl newydd sydd â chyfrifoldeb am benodi Dirprwy Brif Gwnstabl newydd ond mae ymrwymiad arno i ymgysylltu â Chomisiynydd yr Heddlu a Throsedd. Byddaf wrth gwrs yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Panel ar gynnydd y broses recriwtio honno.

Yn y ddalfa

O dan Ddeddf Diwygio'r Heddlu 2002 a Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011, mae dyletswydd statudol ar bob Comisiynydd Heddlu a Throsedd i sefydlu a chynnal Cynllun Ymwelwyr â Dalfeydd Annibynnol.

Er mai fy nghyfrifoldeb i'n bennaf yw gweithrediad y cynllun, mae'r rôl hon yn cael ei gweithredu mewn ymgynghoriad â'r Prif Gwnstabl.

Mae Cynllun Ymwelwyr Annibynnol â Dalfeydd yng Ngogledd Cymru'n galluogi cynrychiolwyr sydd wedi'u penodi o'r gymuned leol i arsylwi, rhoi sylwadau ac adrodd ar amodau y mae unigolion sy'n cael eu dal mewn dalfeydd yn ddarostyngedig iddynt. Yn ogystal, mae'n darparu lefel ychwanegol o amddiffyniad o'r ddwy ochr, i bobl sy'n cael eu cadw yn y ddalfa a swyddogion yr heddlu, drwy graffu'n annibynnol ar driniaeth o'r bobl a gedwir, a'r amodau y maent yn cael eu cadw.

Mae ymwelwyr â'r ddalfa'n wirfoddolwyr i gyd, ac yn gweithio fel rhan o dîm i fodloni'r targedau o'r rhaglen ymweld. Ar hyn o bryd mae 20 ymwelydd â'r ddalfa yng Ngogledd Cymru, sy'n ymweld â 3 ystafell ddalfa ddynodedig; sef y Dwyrain (Wrecsam), Canolog (Llanelwy), a'r Gorllewin (Caernarfon). Bydd ymweliadau ond yn cael eu cynnal yn yr Wyddgrug neu Gaergybi pan fydd y Dalfeydd yn cael eu defnyddio. Ar 26 Tachwedd bydd y ddalfa ym Modhyfryd Wrecsam yn cau a bydd y ddalfa newydd yn Llai yn weithredol.

Rhwng mis Ebrill a mis Medi 2018, fe wnaeth ymwelwyr â'r ddalfa wneud 67 o ymweliadau heb rybudd â'r ddalfa, gan siarad â 192 o unigolion a oedd wedi'u cadw yn y ddalfa. Ni adroddwyd unrhyw faterion difrifol ynghylch hyn.

Rwyf hefyd wedi bod yn craffu ar nifer y bobl a phlant diamddiffyn sydd wedi eu cadw yn y ddalfa i sicrhau ein bod yn darparu gofal ac nid yn dal y rhai mwyaf diamddiffyn. O 31 Gorffennaf, diweddarwyd Deddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol ac mae wedi diwygio'r diffiniad o'r gair "Diamddiffyn" yn amgylchedd y ddalfa. Derbyniodd pob ymwelydd dalfa hyfforddiant ar y newidiadau ar 14 Awst ac rwyf wedi cael sicrwydd y bydd pob swyddog a staff dalfa yn cael eu hyfforddi erbyn diwedd mis Tachwedd 2018.

Gan fy mod yn gweithio'n agos gyda'm cydweithwyr yng Ngogledd-orllewin Lloegr mewn perthynas ag ymweld â dalfeydd, mae cynhadledd wedi ei threfnu ar gyfer pob ymwelydd dalfa o Ogledd Cymru, Cymbria, Sir Gaerhirfryn, Glannau Mersi, Manceinion Fwyaf a Sir Gaer ar Gwrs Rasio Haydock ar 13 Hydref. Y testunau a fydd yn cael eu trafod gan siaradwyr fydd:-

- Adolygiad y Fonesig Angiolini i Farwolaeth yn y Ddalfa
- Urddas y sawl sydd yn y Ddalfa
- Rôl yr Oedolyn Priodol
- Anawsterau cyfathrebu

Roedd oddeutu 100 o ymwelwyr dalfeydd o bob cwr o'r rhanbarth yn bresennol ar y diwrnod.

Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

Eleni, cynhaliwyd Wythnos Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb rhwng 13 a 21 Hydref. Ariannais brosiectau a chynlluniau cymunedol lleol sy'n codi ymwybyddiaeth o droseddau casineb. Dosbarthais £5,000 o gyllid prosiect a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru. Yn ogystal, cyfrannais £3,362 arall o'm cyllideb fy hun i ariannu digwyddiadau a gweithgareddau.

Fel cyfanswm, derbyniais 18 cais a oedd yn rhoi cyfanswm o £16,528.71. Cytunwyd ar gyllid ar gyfer 12 prosiect. Cynhaliwyd 11 o'r rhain yn ystod wythnos ymwybyddiaeth o droseddau casineb a disgwylir i 1 gael ei gwblhau yn y 2 neu 3 mis nesaf.

Roedd nifer o'r prosiectau yn codi ymwybyddiaeth o fewn lleoliadau gweithdy ar gyfer budd-ddeiliaid allweddol, fel staff Cymdeithas Tai neu ar gyfer pobl ieuengach/ hŷn. Roedd prosiectau eraill yn cynnig dull mwy cyhoeddus fel defnyddio myfyrwyr cyfryngau i gynhyrchu darllediad radio ym Mhrifysgol Glyndŵr ac arddangos neges wrth-gasineb ar ochr cerbyd y Llu a gefnogwyd gan Enfys, rhwydwaith cefnogi staff LGBT y Llu. Bydd fy Swyddfa yn darparu adroddiad manwl i Lywodraeth Cymru ar natur ac effaith y prosiectau a ariannwyd eleni.

Gohebiaeth

Ffigurau gohebiaeth o 1 Awst hyd at 1 Tachwedd 2018:

Categori Gohebiaeth	Nifer
Gohebiaeth yn benodol ar gyfer Swyddfa'r Comisiynydd	63
Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth	10
Gohebiaeth gyffredinol – gan gynnwys papurau ar gyfer cyfarfodydd a gwybodaeth gyffredinol	338
Gwahoddiadau	54
Cyfeiriwyd at Heddlu Gogledd Cymru	85
Cyfeiriwyd ar yr Adran Safonau Proffesiynol	6

* mwy nac un darn o ohebiaeth a dderbyniwyd gan nifer o unigolion

Rhestr Termau:

APCC: Cymdeithas Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd

BASC: Cymdeithas Saethu a Chadwraeth Prydain

BAWSO: Sefydliad gwirfoddol i Gymru gyfan, yn cynnig gwasanaethau arbenigol i ddioddefwyr a phobl BAME a effeithir neu sydd mewn perygl o Gam-drin Domestig a phob ffurf o drais.

UNED RASSO y CPS: Uned Treisio a Throseddau Rhyw Difrifol Gwasanaeth Erlyn y Goron

CSE/CCE: Camfanteisio'n Rhywiol Ar Blant/ Camfanteisio'n Droseddol ar Blant

DA: Cam-drin domestig

DVPN/DVPO: Hysbysiad Amddiffyn Trais Domestig / Gorchymyn Amddiffyn Trais Domestig

FGM: Anffurfio Organau Rhyw Benywaidd

HMICFRS: Arolygiaeth Cwnstablïaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi

IDVA: Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol

IOM: Rheoli Dioddefwyr integredig

IOPCC: Swyddfa Annibynnol ar gyfer Ymddygiad yr Heddlu

ISVA: Ymgynghorwyr Trais Rhywiol Annibynnol

KSI: Lladdwyd neu Anafwyd yn Ddifrifol

LCJB: Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Lleol

MARAC: Cynhadledd Asesu Risg Aml-asiantaeth

MOJ: Y Weinyddiaeth Gyfiawnder

MSG: Grŵp Mwyaf Tebyg (o Luoedd)

NFA: Dim Gweithredu Pellach

NPCC: Cyngor Cenedlaethol Prif Swyddogion yr Heddlu

NRM: Y Mekanwaith Cyfeirio Cenedlaethol

OCGs: Grwpiau Troseddau Cyfundrefnol

PACT: Ymddiriedolaeth Heddlu a Chymuned Gogledd Cymru

PIT: Tîm Ymchwilio Carchardai

SARC: Canolfan Atgyfeirio Ymosodiadau Rhywiol

SEB: Y Bwrdd Gweithredol Strategol

VAWDASV: Trais yn erbyn Merched, Cam-drin domestig a Thrais Rhywiol

VCOP: Cod Ymarfer Dioddefwyr

YTD/LYTD: Y Flwyddyn hyd yma/ y llynedd hyd yma

SWYDDFA COMISIYNYDD HEDDLU
A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

OFFICE OF THE **POLICE & CRIME**
COMMISSIONER NORTH WALES

2017/18

Annual Report

Contents

3	Introduction
6	Support in my duties
9	A year of achievements
15	Delivering the role of the Police and Crime Commissioner
20	A year of engagement - a snapshot
22	Police and Crime Plan Strategic Priorities - 2017/18 Progress Report
30	Summary of Outcomes
35	The Financial Outlook
36	Funding and Finance
40	Contacts

Introduction

Message from Arfon Jones, Police and Crime Commissioner for North Wales

I am delighted to present this year's Annual Report which covers the period from 1st April 2017 to 31st March 2018.

This is my second annual report and provides information on the policing priorities set in my Police and Crime Plan.

I will provide an overview and key achievements of the last year, information on our financial challenges and my vision for the future as Police and Crime Commissioner.

As I write this annual report, the Chief Constable of North Wales Police, Mark Polin OBE QPM, is coming to the end of his long and illustrious policing career. I would like to take this opportunity to pay tribute to Mark for an outstanding career and especially his nine years as Chief Constable here in North Wales. He has led North Wales Police with distinction, at a time of unprecedented financial cutbacks and a period of change never before seen in the policing service.

The Temporary Chief Constable, Gareth Pritchard QPM, is also due to retire shortly following a 34 year career of distinction, all served in North Wales Police. Gareth is the first officer in the history of North Wales Police to have served at every rank – a remarkable achievement and I am very grateful for his service and dedication.

Both Mark and Gareth leave a strong and healthy organisation and a solid foundation for the new Chief Constable, Mr Carl Foulkes, to build upon.

I would also like to thank everyone who has assisted me during the last year, especially the police officers, police staff, and special constabulary of North Wales Police and all the volunteers that make up the policing family. I also receive tremendous support from my Deputy, Ann Griffith and my small team of dedicated staff who

have demonstrated great resilience over the last year in responding to various challenges put before them. I cannot do this job alone and the support I receive from all quarters is truly appreciated.

This report demonstrates that North Wales Police, under the leadership of Chief Constable Mark Polin and his Chief Officer team, have continued to perform very well under very challenging circumstances. Given the scale of financial cutbacks imposed on the Force for many years, the policing service delivered to our communities is one we can be proud of.

To give you an insight into 'A day in the life of North Wales Police' the statistics on the next page summarise just what our incoming demand looks like on a daily basis.

A day in the life of North Wales Police

The Force has been working hard to ensure compliance with the Welsh Language standards as well as progress other Welsh language initiatives to promote bilingualism. The joint NWP and NWPCC Welsh Language Strategy was officially launched at the Force 'Promoting Bilingualism' Conference held on 21 May 2018 at the Conwy Business Centre, Llandudno Junction. The event highlighted the work undertaken in recent years to promote bilingualism in NWP, and celebrated the use of Welsh in the workplace with the Welsh Language Commissioner, the Welsh Government and other partners.

An audit to assess compliance with the Welsh Language Standards was requested by the Joint Audit Committee and this took place during 11 – 12.12.17. This work was undertaken by an external auditing company and they confirmed that the overall assurance level for the Force was 'Substantial Assurance'. The report concluded that robust and effective governance was in place with respect to the delivery of the Welsh Language Standards across the Force and that governance was cascaded throughout the workforce.

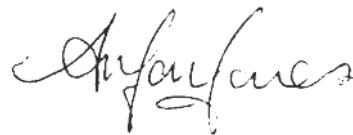
Of course there are challenges and areas that require improvement, as highlighted by HMICFRS and detailed within this report. However, through my scrutiny of the Force I am satisfied that arrangements are in place to improve in those areas.

I would also like to thank the Police and Crime Panel for their contribution in the policing governance of North Wales.

Openness, transparency and accountability is very important to me. I was delighted that CoPaCC once again recognised that commitment and awarded my office with their Transparency Award for 2017. It is my intention to continue to sustain this high level of accountability and this report reflects that commitment.

Finally, the last twelve months have seen an increase in the number of assaults and attacks on police officers. Let me be clear, these assaults and attacks are, and always will be, completely unacceptable. Such an assault can have a profound and long-lasting effect on an individual. For too long it has been accepted, by many, that sentences handed out to those who are responsible for such assaults have been

insufficient. As a result, the Police Federation of England and Wales, working with individual police forces, other staff associations and key stakeholders, have actively campaigned for tougher sentences and greater protection for emergency service workers. At present The Assaults on Emergency Workers (Offences) Bill is progressing through Parliament and covers the entire emergency service family plus volunteers (Lifeboats, SAR etc.). The 'Protect the Protectors' campaign is there to highlight that police officers need protecting if they are to protect the public. I am proud to stand alongside the Federation in support of their campaign, and in my capacity as Chair of the North Wales Local Criminal Justice Board, ensure that where these assaults do occur, the sentences given to the perpetrators are appropriate.

Arfon Jones

Police and Crime Commissioner, North Wales

Support in my duties

It would be impossible for me to do my job without assistance. I therefore have resources in place to provide me with the support I need to fulfil my duties.

Ann Griffith was appointed **Deputy Police and Crime Commissioner** in August 2016. She carries out a number of roles to support me including leading on the scrutiny of the Force's complaints' provision, engagement of children and young people and Chair of the Integrated Offender Management Board. Ann can deputise and fulfil all my statutory duties apart from appoint a Chief Constable, publish a Police and Crime Plan and set the budget.

ANN GRIFFITH, DEPUTY POLICE
AND CRIME COMMISSIONER

I have a **small team of dedicated staff** that work alongside me and the Force to ensure that the Police and Crime Plan is delivered and that all my statutory duties are met. The team consists of two statutory officers, namely the Chief Executive Officer and Chief Finance Officer, and support staff specialising in research, policy, governance, finance, commissioning and communication. Many duties that are carried out are not routinely reported on, for example responding to HMIC reports, Freedom of Information Requests, arranging police appeal tribunals, facilitating

conferences, recruiting and maintaining an Audit Committee as well as recruiting Independent Assessors and Custody Visitors. Full details of the staffing structure can be found on my website.

I received a grant from the Ministry of Justice amounting to £814,076 for the purpose of supporting victims of crime and restorative justice services. A total of £390,394 was given to the Victim Help Centre to enable them to provide the support to all victims of crime. 34,588 referrals were made to the centre during the year. I am also pleased to report that the funding provided by the Ministry of Justice generated £643,000 of match funding across the region.

Through the **Victim Help Centre Governance Board**, I scrutinise the performance of the Victim Help Centre against the key performance indicators and the victim feedback survey results. The Board is chaired by the Chief Executive of the OPCC and members include the Assistant Chief Constable, the Head of the Force's Administration of Justice Department, the Head of the Force's Protecting Vulnerable People Unit, the Victim Help Centre Manager, representatives from the Independent Advisory Group and others.

Domestic Violence and Sexual Abuse remain key priorities within my Plan. The work of the Independent Sexual Violence Advisors and Independent Domestic Violence Advisors remains key to ensuring the victims of these abhorrent crimes receive the support they deserve throughout the criminal justice system. That service, and our approach to tackling Domestic Violence and Sexual Abuse more widely, is managed through the **Violence Against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence Strategic Board** which is chaired by my Chief Executive. In addition to the funding I make available, in the region of £0.3m, for these vital services, funding is also received from Welsh Government.

In order to ensure the grant was not spent on commissioning costs and was spent on the front line where needed most, I am the accountable authority for the grant and its expenditure, a proposal which was accepted by the Board and Welsh Government during 2017.

In November 2017, an all Wales programme to transform the way in which police and partner agencies deal with the most vulnerable people in society received £6.8m funding from the Police Transformation Fund. It follows work to highlight the devastating impact of those that suffer Adverse Childhood Experiences (ACEs) on society. The **Adverse Childhood Experiences Project Board** has been established to oversee the work. My Chief Executive is the Co-Vice Chair for the Board and I look forward to seeing the developments in this area which does so much to support the delivery of my Police and Crime Plan priorities.

The **Police and Crime Panel** continue to scrutinise and challenge as required to ensure that I carry out my role effectively. The feedback I receive from the Panel is taken into account and helps me make key decisions with regard to strategies, policing priorities and the budget. I look forward to a continued constructive relationship with the Panel.

The **Joint Audit Committee** is a committee made up of five independent members whose purpose is to play a key role in the oversight of the governance of my office and North Wales Police. By considering reports from the **Internal Auditors, Wales Audit Office** and others, they are able to provide independent assurance on the adequacy of the risk management framework, the internal control environment and the integrity of the financial reporting and annual governance processes. Scrutiny by the **Joint Audit Committee** can help us to drive and identify further improvements. The tenure of the **Joint Audit Committee** members expired on 31 March 2018 and a new Committee has been formed. The new members have tenure of 3 years which can be extended to 10 years. I very much look forward to working with them and welcome their support and expertise.

The **Professional Standards Scrutiny Board (PSSB)** monitors and scrutinise the manner in which complaints and misconduct allegations are dealt with by North Wales Police in order that I can be satisfied that the arrangements and processes in place are appropriate and effective. The **PSSB** is chaired by my Deputy, Ann Griffith with professional advice provided by the Deputy Chief Constable and the Head of the Professional Standards Department. The Policing and Crime Act 2017, once fully enacted, will make dramatic changes to the current performance, complaints and misconduct processes and the **PSSB** is working closely with the Force to scrutinise and support the implementation of the changes. On a regular basis staff from my office also dip sample complaint files that relate to the use of force and other matters to ensure there is no bias in the decision making process and the investigations are proportionate and fair.

We have also recruited **independent members** and **legally qualified chairs** to sit on hearings for gross misconduct allegations and we use the Home Office register of **independent barristers** to chair police appeals tribunals. I am confident that the Force and my Office treat complaints and allegations of misconduct very seriously. Police Misconduct Hearings are now held in public providing more openness and transparency to the process. Future regulations will soon be available enhancing the role of the **legally qualified chair** and amongst other changes additional sanctions and appeal processes.

I am represented on the **Multi-Agency Scrutiny Panel for Out of Court Disposals**. The purpose of the panel is to independently assess, scrutinise and quality control the use of out of court disposals by North Wales Police. The panel can make recommendations, feedback on individual cases to officers, communicate findings, promote best practice and identify potential policy development or training needs for consideration by the Force or other agency involved. This scrutiny is carried out with colleagues from other agencies in the criminal justice family, which includes North Wales Police, the Crown Prosecution Service, the Magistrates Court, the Victim Help Centre and Youth Offending Teams.

I have a statutory duty to ensure that the policing area provides an efficient and effective criminal justice system. One of my key mechanisms to achieve this is to Chair the **North Wales Criminal Justice Board (NWCJB)**. Membership of the board includes the Chief Constable, Head of Administration of Justice, Crown Prosecution Service, Her Majesty's Court & Tribunal Service, National Probation Service, Wales Community Rehabilitation Company, Her Majesty's Prison Service and Youth Offending Teams. The objective of the **NWCJB** is to "to provide a multi-agency forum for the exchange of information, to provide leadership and governance, and to identify and overcome obstacles and blockages in order to deliver a more efficient and effective Criminal Justice Service in North Wales that puts the needs of victims at its centre." I have been frustrated by the progress made by the Board over the last twelve months, particularly in seeking to address the use of short term sentences for female offenders, and I look forward to a more productive year ahead to ensure the inefficiency currently within the system is improved. Dialogue has begun with the Ministry of Justice around devolving responsibility for specific areas of the Criminal Justice Service, a move which I welcome.

I am a member of the **Association of Police and Crime Commissioners (APCC)**. The **APCC** is a national body which helps PCCs make the most of their ability to influence at a national level and deliver on their statutory duties and policing priorities. By sharing best practice and identifying opportunities to work together, of paying for services jointly, the **APCC** helps PCCs be more efficient and effective. I sit on the Board of the **APCC** and I am also the Deputy Lead for the Alcohol and Substance Misuse Portfolio.

Your Community, Your Choice is a project managed by **PACT (Police and Community Trust)**, North Wales that donates money to community groups and organisation that has been seized from offenders. Money recovered through the Proceeds of Crime Act and from my Commissioner's Fund is donated to community projects in North Wales. A total of **£38,795** was donated to 14 community groups last year to provide services such as Barmouth Community CCTV scheme (Gwarchod

Bermo Watch); 1st Mynydd Isa Scout Group; Wrexham Inclusion Football Club; DangerPoint; and Colwyn Bay Conservation & Environmental Group.

INDEPENDENT CUSTODY VISITOR SCHEME

I have a dedicated team of **Independent Custody Visitors** who help me scrutinise the work of North Wales Police's custody provision and custody suites. They carry out regular visits and ensure that the welfare of detainees is promoted. Any key issues or trends that emerge as part of this work are carefully scrutinised by myself and discussed with the Chief Constable. **Independent Custody Visitors** made 137 unannounced visits to custody last year and spoke to 403 individuals held in police custody. I am grateful for their continued support and hard work.

In 2017 an alliance between North Wales Police and Cheshire Constabulary's Dog Units was formed, it was therefore only prudent to join Cheshire's already successful dog welfare visiting scheme. I therefore appointed a **Dog Welfare Visitor** from North Wales to join the team in Cheshire and further appointments will be made due to the success of the alliance. The **Dog Welfare Visitors** carry out several visits to training grounds and police dog kennels based in Cheshire.

A year of achievements

I am extremely proud of the work and achievements of my Office, North Wales Police and our partners during 2017/18.

I have listed below examples of just a few achievements with the overall aim of reducing the threat, risk and harm to the most vulnerable members of our society.

April 2017

- Employed a consultant to develop a Social Value Policy for my office and North Wales Police to ensure the social value of the services we commission are maximised and bring benefit to the local economy. The policy can be found on my website.
- The Victim Help Centre had 34,558 referrals in 2017/18 and out of those referrals 23,788 have been supported. In terms of in depth support, 2,789 individuals received direct support from the Victim Help Centre during the year which entailed 32 volunteers, 489 visits by staff and volunteers and 3,892 follow up support calls by the team.
- I also provided funding from the Commissioners Fund to recruit a Modern Day Slavery Caseworker to work at the Victims Help Centre in St Asaph. I was the first PCC in Wales, and amongst the first in England and Wales to provide dedicated support for these vulnerable victims. A letter received by Kevin Hyland, the Independent Anti-Slavery Commissioner, states that the funding of this role is a very positive step

and that the role will be “incredibly beneficial in gaining the trust and confidence of victims of modern slavery and trafficking, and will go a long way to expose and tackle this crime, protect victims and importantly bring offenders to justice and strip them of their ill-gotten gains”.

- Families Affected by Parental Imprisonment project was approved. This initiative began in the OPCC and I make a financial contribution towards the costs of the project.

PCC ARFON JONES WITH WALES' FIRST MODERN SLAVERY SUPPORT OFFICER MATTHEW HAZLEWOOD AT THE VICTIM HELP CENTRE FOR NORTH WALES.

May 2017

- I hosted a special summit on the regulation of drugs in Wrexham. The event was organised by the charity Anyone's Child, an international network of families who say their lives have been wrecked by current drug laws and are now campaigning to change them. The aim of the event, which attracted a full house of 70 people, was to promote a discussion about what a new approach to drugs could mean for Wrexham's families and communities. A lively question and answer session followed the speeches, with the vast majority of the audience supporting the idea of regulating drugs.
- My office was a member of a Welsh Government Task and Finish Group to support the delivery of the National Strategy on Violence against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence (VAWDASV) Delivery Plan.
- The Rural Crime team continue to lead the way in tackling and preventing rural crime in North Wales.

June 2017

- The NWP Point app was released across the force in June 2017. This includes amongst other things: searching the force crime and occurrence system (RMS), viewing images of people, updating investigation and occurrence records, viewing arrest and voluntary attendance records. Further development is underway to increase functionality.
- The work of the Police On-Line Investigation Team (POLIT) in North Wales Police was showcased on Y Ditectif on S4C.
- Mr Kevin Hyland, the Independent Anti-Slavery Commissioner, commented that North Wales is clearly taking a lead role in respect of Modern Slavery and demonstrated when support was provided to Mr Hyland's team by a trainer from North Wales Police, to deliver peer to peer group awareness training to police officers from across the UK.

July 2017

- I met with Nazir Afzal, the Welsh Government's Regional VAWDASV Advisors, and Dr Cerys Miles, a forensic psychologist working as Head of Perpetrator Policy in respect of Violence Against Women Domestic and Sexual Violence across Wales, to discuss how we can move perpetrator interventions forward in North Wales.
- It was announced in July 2017 that the Wrexham v Chester football matches would no longer involve restricted travel for supporters, known as the bubble.

- Homelessness event – I helped to raise money for local charities by spending the day on the streets of Wrexham.

- A campaign was launched by the North Wales Deaf Association to help protect deaf people from becoming the victims of crime. The association organised a series of Crime Prevention Workshops using a £5,000 grant from the Your Community, Your Choice fund.

August 2017

- Sixteen police constables completed their initial training, having trained in Dolgellau. This was in order to predominantly recruit from the local area which has been historically harder to recruit from. Fourteen of these recruits are now working within the Western area. Furthermore, from April 2017 to March 2018, there has been a total of 134 new officers join and begin training with North Wales Police.
- A card designed to make vulnerable people more aware of their personal safety, to encourage reporting of a crime – especially hate crime – and to seek help if they need it was launched by North Wales Police. Launched at the National Eisteddfod in Bodedern in August 2017, the Keep Safe Cymru card can be carried by anyone with a learning disability, dementia, mental health or communication need.
- Your Community, Your Choice 2017/18 launched.

September 2017

- The Chief Constable and I had been concerned about the withdrawal of Barnardo's' Return Home Interview Service since we were of the view that this service was invaluable in identifying children at risk of CSE and we were concerned that the withdrawal of this service would lead to less CSE crimes being discovered. As a result of our concerns local authority colleagues have now recognised and agreed to review the service provision through agreeing a regional protocol which they will all sign up to with bespoke local delivery to suit individual Local Authority areas. There is a collective recognition of the threat posed by CSE to the children of North Wales and a will to meet that threat in local partnership with the police.
- I attended the National Police Memorial Day in September.
- Modern Day Slavery Case Worker appointed to the Victim Help Centre funded by my Commissioners Fund.

October 2017

- Drones are introduced to operational policing for the first time in North Wales. We have trained 15 pilots, a split of Police Constables and PCSOs, who are evenly spread across the force. Live operations commenced on 19th October 2017 and until the end of the calendar year our pilots undertook 38 flights.

October 2017

- On 26th October 2017 I hosted a conference titled – Modern Slavery: Understanding Your Responsibilities.
- I hosted a Community Safety Review event on behalf of the Welsh Government. Attendees included representatives from local authorities, the third sector, and commissioned services. This event dovetailed the work that has been undertaken by my office reviewing how my Crime and Disorder Fund is distributed to Community Safety Partnerships across the region. As a result of the review it was decided that instead of automatically assigning this funding to CSPs, the fund will now be utilised as a grant for all interested organisations to bid into. The principal aim of this funding is to intervene early so as to prevent crime and disorder.
- Distributed Welsh Government Grant of £4,000 amongst projects in the area and for the promotion of Hate Crime Awareness Week.
- I launched my Social Value Policy in November 2017. I am the first Police and Crime Commissioner in Wales to introduce such a policy. This policy aims to see my office and North Wales Police buying in services in a way which is not necessarily the cheapest but pumps extra cash into the local economy and boosts employment and volunteering opportunities.
- I met with representatives from Welsh Government, Local Authorities, and BCUHB to work on joint commissioning in respect of IDVA, ISVA and Perpetrator Interventions across the region. I actively participated in the development of the North Wales Violence Against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence Needs Assessment, Regional Strategy and Commissioning Strategy. My Chief Executive is currently the Chair of the Regional VAWDASV Board.
- My office won the CoPaCC Transparency Award for the second year running for providing all statutory information openly and transparently.

November 2017

- Introduced on 1st November, the North Wales Police Diversity Unit has been involved with the design of the new Vulnerability Assessment template. This ensures that ALL victims of crime are assessed for vulnerability and what problem solving opportunities have been identified. The framework specifically asks the officer to consider the potential for disability hate crime and if identified then to contact the Diversity Liaison mailbox. This ensures that those with vulnerabilities are appropriately identified and directed to any needed support.

PCC ARFON JONES WITH HIS TEAM AND THE COPACC TRANSPARENCY AWARD

December 2017

- HMICFRS published their "Legitimacy" inspection report for 2017. North Wales Police was judged to be "Good" overall.
- In December 2017 the Chief Constable and I commissioned a public confidence survey of North Wales residents. This fourth annual survey gave 1,500 residents across North Wales the opportunity to give their views on services provided by North Wales Police, policing in general and to say how they feel about confidence and safety. Some of the results were:
 - The majority (91%) of residents felt confident in North Wales Police, and most agreed that the police would treat them with respect if they had contact with them for any reason (92%) and that the police treat everyone fairly regardless of who they are (80%).
 - Over half (55%) of residents felt that the current level of police resources in North Wales were low, a significant increase.
 - Most residents felt safe in their local area on the street in the daytime (96%) which drops to just over three quarters (77%) when residents are asked how safe they feel at night. 89% said they felt safe from crime and disorder living in North Wales generally.
- As Chair of the North Wales Criminal Justice Board I convened a Reducing Women's Imprisonment Symposium to drive forwards a number of recommendations by the Prison Reform Trust. This led to the introduction of a task and finish group which has met on four separate occasions. Progress has been slow and I look forward to tangible outcomes being delivered in the next 12 months.

January 2018

- The Operational Improvement Programme was commissioned in January 2018 by Chief Officers and T/Chief Supt Alex Goss was appointed to lead the programme of work. The aim of the programme was to improve the efficiency of the

organisation in keeping people safe and reducing crime through the coordinated delivery of services.

- A live link with the court service was set up. For some people the thought of giving evidence in court can be quite daunting. This can be even worse if you are a vulnerable witness or victim. The Court try to alleviate some of this concern through what is called 'special measures', which are put forward by the officer dealing with the witness, and is supported by the Crown Prosecution Service and then presented to the Judge for their approval.
- My office worked with the North Wales Violence Against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence (VAWDASV) Strategic Board to ensure that the VAWDASV Commissioning Plan for 2018-19 is consistent with my Police and Crime priorities and the VAWDASV Strategy. Through effective partnership working, with both non-devolved and devolved authorities, we will be able to support innovative practices and ideas, provide value for money, as well as supporting long-existing services. This will enable us, through working in collaboration, to provide a complete package of support for victims, survivors and their families.

February 2018

- Overall we have around 100 police cadets, which will increase to at least 150 by September. The Cadets have been involved in a number of events force wide.
- I launched a new Early Intervention Scheme which is specifically aimed at supporting early intervention projects which will add value to the Adverse Childhood Experiences (ACE) agenda. I very much recognise that the police have a crucial role in the delivery of early intervention locally. They are uniquely placed to identify children, families or individuals needing support. Such early intervention requires small investments to deal with root causes, rather than the much greater costs of dealing with the after effects.

February 2018

- My office and I have been researching diversionary schemes to tackle the issue that substance misuse and organised crime have on our local communities. Unless the underlying causes of offending are resolved it is unlikely that a repeat offender will cease their offending once they have been convicted. I have received presentations from Durham Constabulary on their Checkpoint Programme and Avon and Somerset Constabulary on the Bristol Education Programme. I am currently working closely with North Wales Police to develop a diversionary scheme that is best suited to North Wales.
- HMICFRS published their "Effectiveness" inspection report for 2017 for which the Force received an overall grading of 'Good'. This inspection covered:
 - Investigating crime and reducing re-offending (graded "Good")
 - Protecting vulnerable people (graded "Good")
 - Specialist capabilities (This area is always ungraded)

March 2018

- The North Wales Police Special Constabulary had a very good year. They continued to actively recruit new officers and for the first time the establishment is over 200 officers who are in stations and specialist roles across the North Wales Police area. This growth is contrary to the national trend which has seen a number of Forces see a decline in SC numbers.
- In 2017 40 Special Constabulary officers were successful in applying to join the regular Force and this is seen as a huge compliment to the quality of the officers that are within the North Wales Police Special Constabulary and the training they receive.
- North Wales Police worked in collaboration with the North West Regional Organised Crime Unit (TITAN), and hosted an awareness event in Wrexham, to publicise the issues of County Lines. The event comprised of two adjoining rooms, in which actors recreated scenarios seen by police in which criminals have exploited vulnerable people, forcing them to store drugs and weapons, and use as a base for drug dealing.
- A member of my team, along with the Modern Slavery Support Worker from the Victim Help Centre gave a presentation to a number of Conwy County Borough Council elected members. My staff continue to seek opportunities to give this presentation to other elected members throughout North Wales.
- During a visit to Danger Point I was made aware of the dangers that the social media app Musical.ly poses to children. As a result, through the local media I urged parents to increase the safety and privacy settings on their children's mobiles and apps. I have also warned parents and guardians about the locations settings on the Snapchat App. The location services on phones can allow followers to pinpoint an individual's exact location.
- Representative from my office attended the Lucy Faithfull Foundation's Conference. The aim of the conference was to encourage partnership working between emergency services, county councils, education and third sector organisations to reduce the threat that CSE poses to our local communities.

Delivering the role of the Police and Crime Commissioner

My core responsibilities as Police and Crime Commissioner are to:

1. Secure the maintenance of an efficient and effective police force for North Wales
2. Hold the Chief Constable to account for the exercise of his functions
3. Bring together community safety and criminal justice partners
4. Co-operate with the other police and crime commissioners and to formulate and implement strategies across police force areas

Efficient and effective police force

Since I became Police and Crime Commissioner for North Wales in 2016, I have endeavoured to secure an efficient and effective police force through the strategy laid down in the Police and Crime Plan 2017 – 2021 and, in particular, through its five police and crime strategic priorities:

- Domestic Abuse
- Modern Slavery
- Organised Crime
- Sexual abuse (including child sexual exploitation)
- Delivering Safer Neighbourhoods

Although an assessment of whether I have fulfilled this function can only be accurately made at the end of my term, the effectiveness and efficiency of the Force is inspected annually by HMICFRS in the PEEL assessment.

This year was HMICFRS' fourth PEEL (police effectiveness, efficiency and legitimacy) assessment of North Wales Police. PEEL is designed to give the public information about how their local police force is performing in several important areas, in a way that is comparable both across England and Wales, and year on year.

This year North Wales Police received the following assessment.

The extent to which the force is **effective** at keeping people safe and reducing crime is **good**.

HMICFRS said

“North Wales Police is good at keeping people safe and reducing crime, and it has maintained a stable level of performance since our 2016 effectiveness inspection”.

The extent to which the force is **efficient** at keeping people safe and reducing crime **requires improvement**.

HMICFRS said

“North Wales Police is judged to require improvement in the efficiency with which it keeps people safe and reduces crime. Our overall judgment is not consistent with last year, when the force was assessed to be good for efficiency overall. The force has maintained a good understanding of current demand; its use of resources to manage demand is judged to require improvement; and it is judged to require improvement for its planning for future demand”.

It was very disappointing to receive this assessment and I wrote to HMICFRS to acknowledge that although there were areas for improvement, I felt the positive findings within their report outweighed the negatives. I therefore felt that the grading given to North Wales Police was unnecessary. I have also expressed my dissatisfaction with the amount of inspections the Force have to endure and the workload created for the Force in preparing for and responding to inspections at a time of unprecedented demand on the police service.

The extent to which the force is **legitimate** at keeping people safe and reducing crime is **good**.

HMICFRS said

“North Wales Police is judged to be good at how legitimately it keeps people safe and reduces crime. For the areas of legitimacy we looked at this year our overall judgment is more positive than last year, when we judged the force to be requiring improvement. The force is judged to be good at how well it ensures its workforce behaves ethically and lawfully and at treating its workforce with fairness and respect. It is judged to be requiring improvement in some aspects of the way in which it treats all of the people it serves with fairness and respect”.

The figures released by the **Crime Survey for England and Wales** covering the year to December 2017 placed North Wales Police above the majority of forces in most of the report’s categories.

The survey reveals that 89.1% think officers treat people with respect and 80.2% expressed confidence in the force.

Nearly 77% of those surveyed said the force has a good understanding of our communities and 74.6% said officers treat people fairly in their dealings with the public, while most said the force was doing an excellent or good job.

The findings also reveal that North Wales Police deal well with people's concerns and that our officers are perceived as reliable.

People's perceptions on issues such as anti-social behaviour, drug use, vandalism and rowdiness also improved over this period.

I am pleased with the findings of the Crime Survey; I think the feedback from the people that we serve is a true indication of how well the Force is performing under very challenging circumstances.

Holding the Chief Constable to account

The principal method by which I hold the Chief Constable to account continues to be through the Strategic Executive Board which I Chair and of which the Chief Constable and his senior officers are members.

This Board meets regularly and I receive reports on several aspects of the Chief Constable's functions including crime statistics for the period immediately preceding the meeting, the monthly performance summary (containing local performance information), finance reports, results of surveys of officers and staff, and public satisfaction. I have also asked for regular updates on the Use of Force, Care not Custody, Human Resources and sustainable development to be considered at this Board.

Further scrutiny of the Force is made at my Professional Standards Scrutiny Board, Multi-Agency Scrutiny Panel, Joint Governance Board, Independent Custody Visitors Panel and various dip sampling exercises. I have provided more information on my scrutiny role and the support I have in place on my website.

The Joint Audit Committee also provides independent assurance on our adequacy of the risk management framework, internal control environment and the integrity of the financial reporting and annual governance processes. The Chief Constable and I appointed a new Audit Committee in 2017/18 and I very much look

forward to a productive working relationship with them and benefitting from the experience and expertise they bring to the role.

There are many discussions, visits and challenges that take place every day to ensure that the Force and other partners are focussed on the key policing objectives identified in the Police and Crime Plan.

Bringing together community safety and criminal justice partners

I am a firm believer in partnership working and fully support the decision made by my predecessor to put effective partnership working at the top of the agenda. It is clear to me that in order to deliver the strategic priorities set out in my Plan, the support of our partners will be imperative – the police cannot deal with these matters in isolation.

I am a member of the following regional and All Wales committees and boards:-

- All Wales Criminal Justice Board
- North Wales Safer Communities Board
- Area Planning Board
- Regional Leadership Board
- Violence Against Women and Girls Domestic Abuse & Sexual Assault (VAWDASV) Regional Board
- Early Action Together (Adverse Childhood Experiences) National Board
- All Wales Policing Group

It is through these forums that I can see the objective of effective partnerships being delivered and identify opportunities where we can improve how we work together, share relevant information and improve the effectiveness and efficiency of the services we provide to the public.

I have a duty to ensure that the “*criminal justice bodies which exercise functions as criminal justice bodies in that police area*”, provide an efficient and effective criminal justice system. In order to fulfil these duties I Chair the **North Wales Criminal Justice Board** (NWCJB). The NWCJB meets every quarter and is administered by my office.

Membership of the NWCJB includes the Chief Constable, Head of the Administration of Justice Department, and representatives from the Crown Prosecution Service, Her Majesty’s Court & Tribunal Service, HM Prison and Probation Service, Wales Community Rehabilitation Company, and Youth Offending Teams.

The purpose of the North Wales Criminal Justice Board is to bring together all Criminal Justice agencies and partners to deliver the vision for justice in North Wales.

My Vision for the Board is “*To maximise opportunities for the people of North Wales to be safer, and have confidence to engage with the Criminal Justice System when they have to*”.

In North Wales we have four Public Service Boards, introduced in Wales by the Well-being of Future Generations Act (2015). The purpose of Public Services Boards (PSBs) is to improve the economic, social, environmental and cultural well-being in its area by strengthening joint working across all public services in Wales. Each of the four Boards have completed a needs assessment and produced a plan that sets out its objectives and the steps it will take to meet them. I am pleased that in terms of delivering safer communities, all of the Boards plans support the delivery of my strategic priorities.

The Police Reform and Social Responsibility Act 2011 introduced a responsibility for me and responsible authorities in Community Safety Partnerships to act in co-operation with each other in exercising their respective functions. Historically the Community Safety Partnerships received funding from my Crime Reduction and Disorder Fund to address local problems. In 2017/18 I changed the process.

In my Annual Report last year I committed to exploring opportunities for joint and direct commissioning of services with partners to reduce crime and disorder and to provide services for victims of crime. I am pleased to report that the process to commission services has been changed and it is far more efficient. That is not my assessment but the assessment of those who applied for funding through my Early Intervention Fund. I have made £100,000 available each year for the next 3 years (commencing in 2018/19) to be used to fund a variety of projects with the main focus being on early intervention in the communities of North Wales. The grant is available across North Wales and encourages collaborative bids between partners. Projects which support and add value to the Adverse Childhood Experiences agenda will be particularly welcome.

Although the process of commissioning services has changed I can confirm that the amount of money I have distributed has not reduced. As the EIF has been introduced in 2018/19, I will provide further information in next year’s annual report.

I would like to take this opportunity to praise the co-operation of all partners and am particularly grateful to the Probation Service, CRC, and the Third Sector in working with me and North Wales Police in order to effectively provide suitable support and services to those most in need, in particular victims and witnesses.

Co-operate with the other Police and Crime Commissioners

Co-operating with the other Police and Crime Commissioners to formulate and implement strategies across police force areas is an important function and contributes towards delivering the Strategic Policing Requirement. I have endeavoured to fulfil this function by regular meetings with my fellow Commissioners and their Chief Constables to discuss common interests and cross border matters in particular. I am also a Board member of the Association of Police and Crime Commissioners.

I meet regularly with the Police and Crime Commissioners of the North West of England. The collaboration work between North Wales Police and the police forces of the North West of England is of particular importance to the policing of North Wales as the geographical proximity means that we have shared priorities for tackling serious and organised crime, as well as providing operational cooperation for the police service.

I continue to be impressed by the results delivered by the Regional Organised Crime Unit (Titan). It is an outstanding example of collaborative working delivering tangible outcomes that keeps the communities of North Wales safe. It is therefore of great concern that the austerity measures of the last few years have left Titan, and indeed all ROCU's, facing significant financial challenges which threaten the safety of our communities.

In stark contrast to the outstanding results delivered in the North West of England, I have found collaboration on an all Wales basis to be tremendously frustrating over the last twelve months. I have expressed concern that as four Commissioners, we do not have equality of access to the lever of powers, both in Wales and in Westminster. I look forward to a more flexible, pragmatic and collegiate approach to policing in Wales.

The All Wales Policing Group which consists of the four Police and Crime Commissioners and four Chief Constables in Wales have appointed a dedicated Deputy Chief Constable to work on collaboration opportunities within Wales. I will report on the outcome of those opportunities in 2019.

On a national basis, all forces in England and Wales have collaborated on the delivery of the National Police Air Service, National Crime Intelligence Service, National Wildlife Crime Unit, National Police Freedom of Information and Data Protection Unit and the National Ballistics Intelligence Service.

More locally we now have a Tri-Force (Cheshire, Merseyside and North Wales) Niche Enabled Collaboration Programme a joint Firearms and Dog Unit with Cheshire Constabulary.

A year of engagement – a snapshot

I represent all of our communities across North Wales in ensuring their policing service is as efficient and effective as it can be. I therefore place great importance on getting out of the office and meeting the public at every opportunity. I cannot gather information without attending events, meetings, conferences and meeting members of North Wales' vibrant and diverse communities. I therefore provide here only a snapshot of some of the events I have hosted or attended during 2017/18.

Anglesey

- Attended the Eisteddfod in Anglesey for the week
- Visit to AGRO Cymru, Llangefni
- The Anglesey Agricultural Show
- Showcase Community Football Fun Day, Amlwch

Gwynedd

- Visit to Kaleidoscope Project & ARCH Initiatives, Bangor
- Opened RASSAC North Wales Open day
- Visit to Penygroes Helpline Centre with Sian Gwenllian AM.
- Met with the Farmers Union of Wales who promote and protect the interests of their members by working with and influencing government, the supply chain and consumers in order to secure a stable and sustainable future for Welsh agriculture and to get the best possible for members.

Conwy

- Visit to Arc Communities, Colwyn Bay. Arc provides people with the support that they need to achieve their recovery in the community helping them find purpose, and make the best use of all their skills.
- Visit to Cartrefi Conwy, Housing Association
- Hope Restored PACT Visit, Llandudno
- Modern Slavery Conference, Colwyn Bay to bring partners together to explain Modern Slavery and what to look out for.
- Opening of the new refurbished Llandudno Police Station

Agricultural and National Shows

The summer months give me a chance to get out and speak to my local community at the agricultural and national shows. They provide a great opportunity to hear about local issues, the public's concerns and simply getting to know people across North Wales.

Consultation Events

In order to write or review my Police and Crime Plan I must consult with the people of North Wales to hear their views on my priorities. I held a number of joint consultation events with the Chief Constable to listen to your views on my police and crime objectives. These meetings are very important because it allows me to understand local issues and hear the opinions of the North Wales communities.

Third Sector

It is extremely important to me to visit third sector agencies to see their excellent contribution to our community. They provide a wide range of services to all members of our society and are a key part in partnership working.

Community Groups

In addition to third sector agencies I have had the privilege in attending a number of community groups from Anglesey to Wrexham. I feel it is essential to show my support to those groups that contribute in some way to all ages in our society.

Denbighshire

- Only Boys Allowed PACT Visit, Rhyl Pavilion
- Guest speaker to the Clwyd Magistrate Association Meeting
- Visit to Arc Communities, Rhyl
- Guest Speaker Clwyd Denbigh Federation of Women's Institute

Flintshire

- North East Wales Diversity Festival
- Visit the Scouts PACT Winners in Flint
- Visit to Dangerpoint with Ysgol y Waun

Wrexham

- Hosted Transform Drugs/Anyone's Child Evening Event in Wrexham
- Fundraising for the Homeless in Wrexham
- Guest Speaker North East Wales 12 Steps to Freedom

Police and Crime Plan Strategic Priorities - 2017/18 Progress Report:

As Police and Crime Commissioner, I am responsible for the strategic direction of policing in North Wales. That strategic direction is set out in my Police and Crime Plan. The Chief Constable is responsible for all operational matters and the delivery of my Plan.

This section of the annual report will focus on the progress made during 2017/18 against my strategic priorities set out in my Plan.

My police and crime objectives have been developed in response to the areas of greatest threat, risk and harm facing the communities of North Wales. They have also been informed by an extensive consultation process. I do not agree with having too many priorities, by its very nature everything cannot be a priority.

I have identified five priority areas for North Wales Police.

- Domestic Abuse
- Sexual Abuse (including child sexual exploitation)
- Modern Slavery
- Organised Crime
- Delivering Safer Neighbourhoods

The Chief Constable's Delivery Plan sets out the specific actions North Wales Police will take in delivering these priorities. Of note is the importance of partnership working in tackling them. All priority areas present issues beyond policing and an effective response can only be delivered in partnership.

Domestic Abuse

My ambition over the course of the 2017-21 Plan is to:

- Deliver a quality and consistent service to victims of domestic abuse from initial contact onwards.
- Ensure survivors of Domestic Abuse have trust and confidence in North Wales Police.
- Protect survivors of domestic abuse by reducing the risk of future harm; and
- Develop a robust perpetrator intervention programme.

One of the ways in which I scrutinised the Force's performance in relation to this priority this year was by attending meetings of North Wales Police's Protecting Vulnerable People (PVP) Scrutiny Panel. The purpose of this Panel is to discuss key areas of PVP matters (Rape and Serious Sexual Offences, Domestic Abuse, Honour Based Abuse, Forced Marriage, Female Genital Mutilation, Mental health Stalking/Harassment, Missing Persons, and Child Abuse etc). Members of the Panel are expected to share the key themes and learning with colleagues in their various departments.

Scrutiny via my Strategic Executive Board demonstrated that in 2017/18 there was a 20.8% increase in repeat domestic abuse victims year on year. However, I understand that the recent trend is downwards. This recent downward trend is being investigated to understand whether this is linked to positive outcomes from activity during the year. The level of repeat offending has seen a year on year reduction, currently down 6.8%.

CPS data (to December 2017) shows successful Domestic Abuse court cases to be consistent and positive:

	SUCCESSFUL	TOTAL CASES	% SUCCESSFUL
YEAR TO DATE	874	1079	81.0%
LAST YEAR TO DATE	770	992	77.6%

Upon publication of the Police and Crime Plan, I gave an assurance that I would work with partners to safeguard survivors of domestic abuse and deliver a range of multi-agency interventions. As a result of this, I recently participated in the development of the North Wales Violence Against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence Regional Strategy. The Chief Executive of the OPCC Chairs the North Wales Violence Against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence (VAWDASV) Strategic Board and is therefore responsible for ensuring that the regional strategy is implemented effectively.

The Regional Strategy outlines how organisations in North Wales will address their responsibilities as identified by the VAWDASV 2015 (Wales) Act, and how local activity will contribute to the overall objectives of the VAWDASV National Strategy.

In accordance with the Regional Strategy the North Wales VAWDASV Strategic Objectives are as follows:

- Increase awareness and challenge attitudes of violence against women, domestic abuse and sexual violence across the North Wales population
- Increased awareness in children and young people of the importance of safe, equal and healthy relationships and that abusive behaviour is always wrong
- Increased focus on holding perpetrators to account and provide opportunities to change their behaviour based around victim safety
- Make early intervention and prevention a priority

- Relevant professionals are trained to provide effective, timely and appropriate responses to victims and survivors
- Provide victims with equal access to appropriately resourced, high quality, needs led, strength based, gender responsive services across North Wales

It is evident that there is a great deal of expertise and knowledge in this field in North Wales and there is already a strong ethos of partnership working. However, I strongly believe that this can be improved.

Commissioners, including myself, need to work more closely with specialist service providers and service users to understand the barriers to accessing services and co-produce the most effective means to minimise the barriers and enable equal access to support.

It is apparent that over previous years there has been no consistency of provision across the region. Accessing services has become a postcode lottery, due to short term funding. As stated above the OPCC was a member of a Welsh Government Task and Finish Group the purpose of which was to support delivery of the national strategy on Violence against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence (VAWDASV) Delivery Plan by reviewing all funding arrangements and sources that currently support VAWDASV services and interventions across Wales. The group concluded its work by the end of 2017, and recommended a sustainable funding model and draft statutory guidance to the VAWDASV National Advisory Group, chaired by the Cabinet Secretary for Communities and Children.

In order for specialist VAWDASV services to be sustainable, we need to consider how finances for these services are provided over a longer agreed period in order that specialist services are able to plan for the future and so provide flexible, responsive services based on what survivors need. In particular we need to consider improving levels of specialist support for children that have been affected by abuse. Sustainable services have to be built upon sustainable funding and a commissioning strategy. Specialist services need resourcing to attain greater sustainability, particularly in relation to specialist support for children and young people.

The College of Policing have yet to publish an Authorised Professional Practice on Stalking and Harassment but we assess that this work is of utmost importance to improve our service to victims of these crimes, and this has been progressed as a priority. A comprehensive training package has been developed by North Wales Police and supported by an intranet and printed poster awareness raising campaign.

North Wales Police and my office have been actively participating and cooperating in Domestic Homicide Reviews currently ongoing in the North Wales Police area.

Work continues, via the Regional VAWDASV Strategic Board to develop perpetrator interventions across North Wales, and to increase awareness of domestic abuse amongst health practitioners.

Sexual Abuse (including Child Sexual Exploitation)

My ambition over the course of the 2017-21 Plan is to:

- **Protect victims of sexual abuse by reducing the likelihood of them becoming a victim and repeat victim in the first place.**
- **Ensure victims have trust and confidence in North Wales Police so that they feel confident to report all incidents of Child Sexual Exploitation.**
- **Deliver a quality and consistent service to victims of Child Sexual Exploitation from initial contact onwards.**
- **Proactively target perpetrators and bring them to justice.**

Myself and North Wales Police had been concerned about the withdrawal of Barnardo's' Return Home Interview Service since we were of the view that this service was invaluable in identifying children at risk of CSE and we were concerned that the withdrawal of this service would lead to less CSE crimes being discovered. As a result of our concerns local authority colleagues have now recognised and agreed to review the service.

North Wales Police works with partners via the North Wales Child Sexual Exploitation Executive Board to deliver joint action plans to ensure a high quality and consistent service for all victims of Child Sexual Exploitation.

Effective and timely information sharing between partner agencies is vitally important in the fight against Child Sexual Exploitation. We are currently in the process of drafting a regional Information Sharing Protocol for Child Sexual Exploitation, Missing and Trafficking.

North Wales Police are currently working in conjunction with the Regional CSE Social Worker to complete an audit around CSE cases. This audit will review investigative timelines and the potential blockers currently being experienced across the North Wales region. The result of the audit will be delivered to the CSE Executive Board to influence improved working practices across North Wales.

National CSE disruption guidance is due out imminently. A draft guidance document has been created from a North Wales perspective. The release of the National guidance is awaited prior to the publication and launch of the North Wales guidance. This guidance will educate and inform disruption activity at a neighbourhood and serious organised crime level.

The CSE Protocol under the All Wales Child Protection Procedures is currently being reviewed and updated. The guidance will come out for consultation in September 2018.

Modern Slavery

My ambition over the course of the 2017-21 Plan is to:

- Increased reporting of offences of Modern Slavery.
- Deliver an effective multi agency action plan to tackle these offences.
- Increased awareness of Modern Slavery within our partner organisations.

Modern Slavery is an umbrella term, encompassing human trafficking, slavery, servitude and forced labour. Put simply, it is the movement of a person from one place to another (this could be country to country, town to town, or even one room in a building to another) into conditions of exploitation. Perpetrators use various methods of control, including deception, coercion, abuse of power or the abuse of the person's vulnerability.

This crime is hidden, often in plain sight; on our high streets, in local businesses and even residential streets. Unwittingly, our communities may be using victims of Modern Slavery to wash their cars, paint their nails and lay their drives. They may even be living next door.

Modern Slavery, like domestic abuse cannot be tackled by a single agency alone. It is as much a social, community and environmental issue as a criminal one. Partnership working to tackle modern slavery is not simply desirable, it is essential. We need all public sector bodies pulling together with the support of private and third sector organisations to have any chance of effectively tackling the crimes linked to modern slavery.

In October 2017 I held a conference for public bodies to give them a greater understanding about modern slavery, detailing what it looks like in North Wales and highlighting their responsibilities to tackle it. The conference had contributions from national leaders in the field including Kevin Hyland, the National Anti Slavery Commissioner, Roy McComb, Deputy Director of Modern Slavery and

Human Trafficking at the National Crime Agency and Paul Broadbent, Chief Executive of the Gangmasters Labour Abuse Authority. The knowledge and excellence of these industry leaders helped me to get across my message to partners that modern slavery is everyone's business.

Since the conference I have seen a marked increase in activity amongst partners around the modern slavery agenda. The Regional Modern Slavery Group has made good progress this year and I am pleased to see the evident increase in understanding and engagement we are seeing from our partners in the public, private and third sector. There is still a lot of work to do for everyone involved with modern slavery and further improvements must be made. However I am confident that my conference helped to raise the profile of the issue and create a greater understanding of the crimes associated with Modern Slavery and the responses needed.

I also monitor the Force on their activity and performance in relation Modern Slavery. There has been an increase this year in the number of intelligence submissions received by the Force. This intelligence helps the police to disrupt and tackle the crime and to safeguard victims. Although crime numbers are currently low these will build as intelligence submissions increase and more people understand what modern slavery is, what it looks like and how to report and deal with it.

National Crime Agency figures for 2017 indicate that North Wales Police have made a significant number of referrals to the National Referral Mechanism comparative to its size and other Forces. Of the 54 referrals made by Welsh Forces, 21 (almost 39%) came from North Wales Police.

In 2017 I commissioned Victim Support to supply the services of a Modern Slavery Support Worker to work alongside the Modern Slavery Unit and within the Victim Help Centre to provide key support to victims of modern slavery and to raise awareness amongst vulnerable groups. This was the first role of its kind. A key part of the role is to provide more assurance for victims so they

continue in contact with police and other criminal justice partners to see a proper conclusion to their case.

In my awards ceremony this year I created an award for a person or organisation that had significantly contributed towards the anti-slavery agenda. This went to Sian Humphreys of Barnardo's for her work as an Independent Child Trafficking Advocate (ICTA). Sian is one of four ICTAs across Wales. End of year figures show that she is working so effectively with the Modern Slavery Unit that she is responsible for just less than half of all referrals across Wales. It is this type of partnership working that I encourage to help effectively deal with modern slavery and it's most vulnerable victims.

PCC ARFON JONES ADDRESSING THE AUDIENCE
AT THE MODERN DAY SLAVERY CONFERENCE

Organised Crime

My ambition over the course of the 2017-21 Plan is to:

- Full assessment of the OCG's operating in our area and a multi layered response to disrupt these groups and particularly those posing the greatest risk/harm.
- Publicise our success stories achieved through Operation Scorpion, thereby increasing awareness of this type of criminality in North Wales.
- Deployment of effective disruption tactics.
- Effective youth intervention where young people are known to affiliate with OCGs.
- Better pathways for drug users to seek treatment.

As with modern day slavery, during the course of 2017/18 the risk score has increased for organised crime, mainly in relation to the supply of class A drugs. Organised supply of Class A drugs changed from Medium to High Risk due to a substantial change in our understanding of OCG capability and intent. There has been a notable increase in drug related violence in the North West in the reporting period and it is likely that local threats and activity are reflective of this.

Operational activity has focussed on enhancing internal governance, dealing with increased threats from the North West, along with substantial multi-agency and partnership working. An increase in drug related violence in the North West, particularly Merseyside, has increased the threat in North Wales and significantly impacted on our resources.

A gap analysis was conducted by North Wales Police to identify good practice and opportunities for development in both the proactive and reactive management of our high risk groups. There is now in place a dynamic data sharing process with the Regional Organised Crime Unit in regards to emerging threats whereby intelligence is shared fast-time.

Preventative work is ongoing through Community Safety with the use of Closure Orders under the new ASB, Crime and Policing Act to disrupt problem premises utilised by OCGs exploiting vulnerable tenants.

The use and supply of Psychoactive Substances has been identified as a strategic threat. Substantial multi-agency engagement with users is taking place in Wrexham and initial analysis has been completed.

During the last twelve months, all Local Authorities have been required by the Home Office to audit their procurement processes to assess the risk from Organised Crime and corruption, a move which I welcomed. In order to support our partners, North Wales Police officers conducted briefings to relevant LA departments to support their understanding of the threats.

County Lines

County Lines is the term used by police and law enforcement to commonly describe the approach taken by gangs and criminal networks originating from urban areas who travel to locations such as county or coastal towns to sell Class A drugs. Gangs typically use children and vulnerable young people to deliver drugs to customers and this often involves deception, intimidation, violence, debt bondage and/or grooming. The county lines business model is linked by a marketed mobile phone line through which users phone for specific drugs to be supplied.

A strategy to tackle County Lines has been developed with a view to reducing harm to the communities of Merseyside, Cheshire and North Wales.

Given the scale of the challenge presented by County Lines, I intend to amend my Police and Crime Plan to ensure County Lines features more prominently.

A number of Proceeds Of Crime Act (POCA) orders were successful in 2017/18 totalling £731,257.

Drugs

Class A Drug supply is inextricably linked to organised crime. My views on current drugs policy are well documented. I am an advocate of treating drug misuse as a health issue rather than a criminal matter. During 2017 I hosted a special summit in Wrexham on the regulation of drugs. The event was organised by the charity Anyone's Child, an international network of families who have lost children to drugs and believe that prohibition is counter-productive and harmful. The aim of the event which attracted a full house of 70 people was to promote a discussion about what a new approach to drugs could mean for Wrexham's families and communities. A lively question and answer session followed the speeches, with the vast majority of the audience supporting the idea of regulating drugs.

The UK Government released its Drug Strategy in 2017 and included increasing the number of users in recovery as one of its main priorities. Although a positive step in acknowledging the need to support those in recovery, the Government continue to disregard the benefits of a drug consumption room. I have, and will continue to put pressure on the UK Government to reconsider how they will reduce the number of users in the UK.

Diverting individuals away from the Criminal Justice System by addressing their underlying issues continues to be a priority for me. In the last year I have spent a considerable amount of time researching and visiting different diversion programmes to find the one that will be best suited to North Wales.

The Checkpoint programme in Durham provides individuals who appear in custody for a low level offence with an alternative to the Criminal Justice System. This programme offers individuals with support via a designated navigator to address the underlying issues which have caused them to offend. This type of scheme provides individuals with a choice, if they choose not to attend the programme they will be processed through the Criminal Justice System as they usually would.

The Bristol Education programme is a diversion scheme which targets those in possession for personal use of illegal substances from Class A down to Class C. This programme is similar to a speed awareness course as it a four hour intervention and if successfully completed the individual will not receive a criminal record. A four hour intervention course would be best suited to individuals who are recreational users as opposed to problematic users.

The last 12 months have been essential in researching and developing ideas as to what diversion schemes would be best suited to North Wales. Unlike other forces who have implemented diversion schemes such as Durham and Avon and Somerset, the geographical landscape of North Wales differs from urban areas to very rural locations and we of course also have the Welsh language requirements to consider. Over the next 12 months a decision will be made on the preferred model with implementation by October 2019.

Delivering Safer Neighbourhoods

The visible presence of the police deters crimes which occur in public places, reassures the majority of the public and reinforces its links with the police. However, as I state within my Police and Crime Plan, 30% of reported crimes are now committed online and more than half of all fraud offences are online. Accordingly, our diminishing resources must be focused on the areas of greatest threat, risk and harm.

I am determined that our diminishing resources must focus on the areas of serious criminality and vulnerability, delivering visibility is therefore extremely challenging. We must differentiate between being visible and being accessible.

There is an opportunity for North Wales Police to continue to develop its digital and online presence as an effective form of engagement. With the recent appointment of Chief Constable Carl Foulkes, the National Police Chiefs lead for digital policing, I look forward to further developments in this area over the coming twelve months.

Throughout 2017/18, national performance indicators have remained positive in respect of the public agreeing that North Wales Police understands community issues.

NWP social media accounts also showed a healthy and growing engagement which was backed up by a Public Confidence Survey which showed higher levels of engagement and positive feedback on accessibility.

In February 2017, 1350 Samsung S7 devices were deployed to frontline officers and PCSOs, with app functionality for the Force's Record Management System released in June 2017. Further updates included enabling officers to complete a plethora of forms (such as CID16 and Sudden Death forms) on their mobile devices.

A Problem Orientated Partnerships Event was held in September 2017. The event embraced all that is good about partnership working and encouraged further participation through Reward and Recognition.

I regularly engage with members of the public, businesses, third sector organisations, police officers and staff, and elected representatives from across North Wales. All of these meetings have enabled me to ascertain how effective North Wales Police is at understanding community issues and how engaged the public feel in respect of policing issues.

The importance of community engagement to the public during 2017 has been a matter of real focus.

The terrorist attacks in Westminster (March 2017), Manchester (May 2017), London Bridge, Finsbury Park (both June 2017) and Parsons Green (September 2017) brought the importance of the police service into sharp focus, and in particular the bravery shown on a daily basis in protecting our communities. North Wales Police responded with increased visibility and engagement to ensure the public feel safe in their neighbourhoods.

On the night of the Manchester Attack North Wales Police officers responded immediately and deployed officers in the city centre to provide armed assistance to Greater Manchester Police in the hours and days afterwards. During the follow up operations officers patrolled side by side with their GMP colleagues demonstrating that policing stands together in support of all of our communities. Our personnel were present for the public events and concerts and found it a humbling but hugely positive period in their service. Mancunians, visitors and fellow officers shook hands and spoke emotionally of how much it meant to see the Heddllu side by side with GMP officers who were in a state of near exhaustion.

Meanwhile patrols were stepped up to make sure events and concerts taking place in North Wales had enhanced levels of firearms, search and patrol cover to ensure that normal life could continue with a high level of reassurance. Young people, parents and event hosts expressed gratitude to see the increased presence. Some remarked that our presence changed their minds on whether to continue to attend large public events. NWP officers supported many challenging and urgent policing investigations across the North West region and London with specialist officers across a number of disciplines deploying at little or no notice for protracted periods away from family. This continued throughout the tumultuous and, at times, tragic Summer of 2017.

Summary of Outcomes

Performance is measured by comparing 2017/18 against the previous year April 2016 to March 2017 (unless states) in order to identify any areas of concern, which also assists me in carrying out my scrutiny of the Chief Constable and holding him to account in the delivery of my Plan.

Domestic Violence Outcomes

DELIVERY PLAN MEASURE	PERFORMANCE
Effective investigation, safeguarding and victim care	Evidence of Safeguarding: 96.0% Supervisory Direction: 92.0% Investigation progressed Expeditiously: 96.0% Compliant with Victims Code of Practice: 80.0%
Repeat victims 3+	2,162 (+21.3%)
Repeat offenders 3+	819 (-4.1%)
Strategic risk score	High
Victim Confidence and satisfaction	No data - to be recorded once staff recruited

Crown Prosecution Service DV Outcomes (to December 2017)

	SUCCESSFUL	TOTAL CASES	% SUCCESSFUL
MONTH	79	97	81.4%
YEAR TO DATE	874	1079	81.0%
LAST YEAR TO DATE	770	992	77.6%

Modern Day Slavery Outcomes

DELIVERY PLAN MEASURE	PERFORMANCE
Effective investigation, safeguarding and victim care	Evidence of Safeguarding: 100% Supervisory Direction: 100% Investigation progressed Expeditiously: 100% Compliant with Victims Code of Practice: 100%
Repeat victims 3+	Numbers too small at present
Repeat offenders 3+	Numbers too small at present
Strategic risk score	High
Victim Confidence and satisfaction	No data - to be recorded once staff recruited

Serious and Organised Crime Outcomes

DELIVERY PLAN MEASURE	PERFORMANCE
OCG Intent and Capability	There are more OCGs being identified during the year, with increases in all levels of seriousness.
Strategic risk score	Organised supply of Class A drugs remains High. Cyber Dependent Crime remains at Medium (notable increase in drug related violence in the North West).

Drugs

Year on year there has been a 6.1% increase in drugs occurrences, up from 1270 to 1347. The majority of these have been possession offences.

This year has seen successful prosecutions for Class A drugs supply with the Force pro-actively targeting Organised Crime Groups (OCGs) and bringing their members to justice. An example of this is Operation Bypassed which was a focussed investigation on the supply of Class A drugs into the county of Wrexham, by suspects who formed part of an OCG from Liverpool. The gang were operating a 'County Line' and also 'cuckooing' – which is a term for taking over the properties of local vulnerable people. 4 offenders have been convicted and a total cash seizure of £46,000 made. The total sentencing being 32 years and 4 months.

Another successful prosecution is Operation Lamberts. This was another OCG from Liverpool, supplying drugs into the Deeside area of the Force.

Again a County Line was identified, £3,983.00 seized in cash and three offenders have been convicted for conspiracy to supply class A drugs and received a total sentence of 11yrs and 4 months.

Year to date there has been a reduction in drug arrests of 38.0%. This matches the pattern of cannabis warnings which has reduced 32.0% year on year although over the long term has seen relative stability. There has been a move toward using voluntary attendance at custody rather than arrests. There is also a focus on production and supply offences rather than possession, which has led to the drop in arrests and warnings, as these accounts for a small proportion of all drugs occurrences. I provide further detail on my views on drugs policy within this report.

YEAR TO DATE	LAST YEAR TO DATE	% CHANGE
675	1088	-38%

Child Sexual Exploitation Outcomes

DELIVERY PLAN MEASURE	PERFORMANCE
Effective investigation, safeguarding and victim care	Evidence of Safeguarding: 100% Supervisory Direction: 100% Investigation progressed Expeditiously: 100% Compliant with Victims Code of Practice: 100%
Repeat victims 3+	Measure under review
Repeat offenders 3+	Measure under review
Strategic risk score	Contact Offending (including grooming) Medium CSE – Online Indecent Images of Children Medium (Loss of Barnardo's support is detrimental but overall capacity mitigates this).
Victim Confidence and satisfaction	Measure under review

Safer Neighbourhoods Outcomes (March 2018 data)

DELIVERY PLAN MEASURE	PERFORMANCE
Police understands community issues	76.0% of public agree
Police responds to community issues	63.8% of public agree
Use of mobile data	11% total activity used mobile data
Use of social media for community engagement	Increasing engagement from the public with NWP social media
Safer Neighbourhood Teams involvement with vulnerability	Measure under review

Crime Recording Standards

The integrity of North Wales Police crime recording processes is of fundamental importance. It tells me, and the people of North Wales, that my Plan is built on the foundation of accurate data. It confirms that my scrutiny of the Force's performance is based on accurate information.

In 2017 Her Majesty's Inspectorate of Constabulary and Fire and Rescue Services (HMICFRS) carried out an inspection into crime recording standards and practices in North Wales (this was a review of how accurately the Force record crime).

Her Majesty's Inspectorates concluded that North Wales Police "requires improvement" in respect of its accuracy in crime recording. Whilst I agreed that there is room for improvement in certain areas, I am reassured that work to address the concerns highlighted in the report had commenced prior to its publication. It is also important to note that a number of positives were identified in the report which cannot be ignored.

The first question looked at the Force's effectiveness at recording crime and graded the force as "requires improvement". The Force's overall crime-recording rate was 88.3% with an estimate of 5300 missed crimes each year. I was initially concerned to hear that a number of these missed crimes included domestic related incidents as tackling domestic violence is a priority within my Police and Crime Plan. However, the force had already commissioned a wide ranging review of how vulnerability is dealt with and have invested a considerable amount of training on the 'THRIVE' (Threat, Harm, Risk, Investigation, Vulnerability, Engagement) process.

I am reassured that all of the missed crimes identified during the inspection have been reviewed by the force and all that required safeguarding measures were reviewed by the Protecting Vulnerable People Unit.

I am satisfied that all of the victims identified within these missed crimes did receive the support and access to services that they required. It should be noted that the accuracy in the crime recording of sexual offences was commended by the inspectorate who identified the improvements made by the force since the 2014 inspection which has seen improvements and increased consistency with a 96.9% compliance rate. The accuracy in recording sexual offences is an important factor in increasing the public's confidence in North Wales Police. As one of my priorities in my Police and Crime Plan I aim to increase reporting of sexual abuse and increase the number of perpetrators brought to justice.

The second question focussed on how efficient are the force's systems and processes in supporting accurate crime recording, which resulted in a "good" grading for North Wales Police.

The final question focussed on how well the force demonstrates leadership and culture necessary to meet the national standards for crime recording. I am extremely pleased that North Wales Police were graded as "outstanding" for their leadership and culture. The force continues to work hard to ensure that the victim is placed at the forefront of the crime recording decisions. There have been a number of changes implemented since the previous inspection in 2014 to continue to drive and deliver an effective and efficient service to the people of North Wales.

The Financial Outlook

Despite there being more certainty around the 2019/20 settlement than has been the case in recent years, the financial outlook remains challenging. It has been stated that the policing grant allocated to Police and Crime Commissioners will be the same in 2019/20 as in the current financial year. However, this will be confirmed only when the settlement announcements are made.

Even though a flat-cash settlement is a significant improvement on most years since 2010/11, this still represents a real-terms cut in grant funding. With the lifting of the 1% cap on public sector pay increases, and general inflation running at 2.3% (CPI May 2018), I would need to increase council tax by around 4.5% in 2019/20 simply in order for the policing budget to keep pace with rising prices. Even allowing for inflation at 2% (in line with current public sector pay increases) this would require an increase of 3.9%.

In addition, the proposed increase to employers' contributions to police pensions will mean an additional £1.982m in 2019/20, equivalent to an additional 2.65% increase in council tax. A further increase of £3.304m is proposed from 2020/21, meaning that employers' pension contributions will be £5.286m higher than at present. The late announcement of this has meant it has not been possible to plan for this in advance.

My reserves are planned to reduce rapidly over the next couple of years, as I am using them to fund investments in my estate and IT. I will then need to decide whether to fund the next round of capital investment from borrowing, whether to build up my reserves again in order to fund this investment, or whether the funding should be from a combination of these. Whichever option I choose, this will have an impact on the revenue budget going forward.

Many of the emerging crime types identified in my Police and Crime Plan are more expensive to investigate than traditional volume crime. Servicing this need, together with my commitment to delivering safer neighbourhoods, means that there is a need to identify areas where savings can be achieved, in order to keep council tax increases at a reasonable level. To this end, the Force has begun an Operational Improvement Programme (OIP) to consider ways to change the Force's working practices in order to deliver the best possible services within the funding available. The first results of the OIP's work will be reflected in the 2019/20 budget proposals.

Funding and Finance

Police Budget

The Police and Crime Commissioner is responsible for setting the budget provided to the Chief Constable for the delivery of policing in North Wales. A net budget of £141.1m was allocated to the Chief Constable for 2017/18. The remaining £2.05m was used for my Commissioner's Fund (which funds initiatives such as community safety, drug intervention and youth justice) and also for the costs of my office.

Whilst central government grants, determined by the Home Office, accounted for 50% of funding, 50% was funded by local taxpayers. The Statements of Accounts are available on my website.

The 2017/18 financial year was challenging, with a further £2.686m cuts delivered. Together with cuts of £1.453m to be delivered in 2018/19, and taking into account inflation and other pressures, in real terms the policing budget in North Wales is currently £31m less than in 2010/11. Despite the more positive outlook since 2015, the position remains challenging.

The Office of the Police and Crime Commissioner

The annual budget for 2017/18 was set at £792,673. This represents a small increase on the budget for the previous year and reflects my office's share of the Apprenticeship Levy, and an increase in internal audit fees (the budget for which is held by my office). The Apprenticeship Levy was introduced by the Government in 2017-18; this is an additional cost to the Force of £0.440m. The Government in England has agreed that the levy can be re invested into the Police Education Qualification Framework (PEQF), a new professional framework for training police officers and staff. The Welsh Government do not have the same policy on Apprenticeship funding and

currently does not intend to fund any PEQF costs. Tuition fees will eventually cost the Force and additional £0.558m for Police Constable training.

Delivery of the Estates Strategy

During 2017/18 a new Estates Strategy was drawn up and agreed covering the period 2018/2028. The objective of the 2018 Estate Strategy is to establish a 10 year framework to consolidate and provide an agile and flexible estate designed for normality rather than exceptions and further reduce annual estate revenue costs.

The 2018 Estate Strategy builds upon the major capital project and asset enhancement programme that has been delivered since 2012. The final elements of this implementation are due for delivery in late 2018 with the completion of the Llay and Wrexham Town Centre projects.

The **new police station in Llandudno** was completed in July 2017 and became fully operational in October 2017. The building provides operational response facilities and neighbourhood policing team accommodation on the site of the former Llandudno Police Station.

Buckley police Station relocated from the police station to the Fire Station in 2017. It has joint use of health and welfare facilities with a separate office for police use.

Prestatyn police station, formerly located in Denbighshire County Council Buildings closed during 2017 due to the Local Authority selling the property. It was not possible to find an alternative location for a station. It was therefore decided to relocate the staff to Rhuddlan Police Station and create a police base at Prestatyn Fire Station. This is the first full trial of the use of personal issue 2 in 1 computers, which ought to enable less reliance upon a physical building to update casework.

Commissioning of Services

Commissioning in the Office of the Police and Crime Commissioner is about making the most effective use of all the resources available from money to partnerships whilst securing the best outcomes and the maximum value in a long term sustainable manner.

The National Audit Office has outlined eight principles of good commissioning to help deliver efficiency gains and community benefits, which are underpinned by:-

- understanding the needs of users and local communities (including seeking feedback) and putting that at the heart of the commissioning process
- engaging the expertise of the Third Sector¹ and market leading organisations to understand the contribution they can make and consider investing within those areas to enhance service delivery
- This must work together with delivering Social Value in the form of Social Economic, Environmental and Cultural Wellbeing to the people and communities of North Wales. As I have stated within this report, during 2017/18 I employed a consultant to develop a Social Value Policy for my office and North Wales Police to ensure the social value of the services we commission are maximised and bring benefit to the local economy.

The Commissioner's Fund 2017/18

The Commissioner's Fund is made up of grant funding streams previously ring-fenced and includes the Community Safety Fund, the Drug Intervention Programme (DIP) Fund, and Youth Crime and Substance Misuse Prevention Funding.

The funding distribution for the year as shared by organisation is detailed below.

RECIPIENT	GRANT
DIP	£892,622
CAIS	£6,890
NWP	£37,000
Gwynedd & Ynys Mon	£51,964
Conwy & Denbighshire	£11,126
Wrexham	£86,847
Flintshire	£69,430
IOM	£10,000
MDS	£38,376
Pathfinder	£61,208
TOTAL	£1,265,463

Following a change implemented in 2017/18, all financial support for the Youth Offending Teams (which was previously provided by the Force and from the Commissioner's Fund) has been combined, and will now be administered completely by my office. This small change makes it simpler for local authorities to administer, provides me with greater oversight of contributions to local authorities, and releases valuable staff time, enabling police staff to concentrate on supporting police officers.

¹The Third Sector refers to non-governmental and non-profit-making organisations or associations, including charities, voluntary and community groups, cooperatives, etc.

Victims' Services Fund

In addition to the Community Safety Fund, I receive a grant from the Ministry of Justice each year to commission services in support of victims. During 2017/18 I commissioned the following services:

- The Victims' Help Centre
- Independent Domestic Violence Advisors (IDVAs)
- Independent Sexual Violence Advisors (ISVAs)

Each of these services improved the care and support afforded to victims of crime across North Wales.

RECIPIENT	GRANT
Gwynedd IDVA	£29,400
Anglesey IDVA	£11,900
Denbighshire IDVA	£11,900
Flintshire IDVA	£40,637
Conwy IDVA	£36,400
Wrexham IDVA	£74,820
BAWSO Regional	£35,000
SARC	£120,000
Victim Help Centre	£390,394
Stepping Stones	£17,000
RASASC	£22,000
Staff costs	£24,625

My office worked with the North Wales Violence Against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence (VAWDASV) Strategic Board to ensure that the VAWDASV Commissioning Plan for 2018-19 is consistent with my Police and Crime priorities and the VAWDASV Strategy. Through effective partnership working, with both non-devolved and devolved authorities, we will be able to support innovative practices and ideas, provide value for money, as well as supporting long-existing services. This will enable us, through working in collaboration, to provide a complete package of support for victims, survivors and their families.

I have also commissioned services to support victims of Child Sexual Abuse. These services are vital and provide much needed support to victims who have been impacted by the long term effects of this crime.

Since 2015-16 funding has been provided for the important work of the Children and Young People's Sexual Violence Service. This support was allocated again in 2017/18 and continues to be a priority area. When this service was established it was the first time that children and families were able to have this support in North Wales. This service is essential for children and young people who are victims of sexual violence and their families to enable them to receive a vital, seamless support service which is unconditional on a positive charging decision.

Domestic Abuse is a key priority and is funded through both the Commissioner's Fund and Victims Services Fund. This funding is used to ensure that the existing service level is maintained and that the provision supports both male and female victims of domestic violence. Support is given by ensuring victims are kept safe and encouraging and empowering service users to discuss practical options and develop individual and/or family safety and support plans. The service supports victims of specific offences such as domestic violence and family related issues.

Victims have provided the following feedback on having this independent support in place:

“

“Thank you for your help, I didn’t know who else to turn to”

“Thank you for taking the time to listen to me and understand everything. ”

“You empowered me to take control and made me look at things in a different light, you really helped me at my lowest point”

“I can’t thank you enough for helping with the hotels/travel and food costs. Everything else is such a worry, I wouldn’t have coped with trying to organise that too.”

“Thank you so much, you have been a lifeline for us. We have been able to concentrate solely on the families of the victims because of all the support you have given to us and them.”

It is important to note that without this commitment from the Office of the Police and Crime Commissioner these organisations would find it very difficult to support these victims in the community.

CONTACTS

Office of the Police and Crime Commissioner

I have a small team of staff who support me to carry-out my role as Police and Crime Commissioner for North Wales. If you have any queries or would like to speak to someone about how you can get involved with future consultations or events please contact:

01492 805486 or contact me by email at OPCC@northwales.pnn.police.uk

To keep up to date with my latest work you can:

- visit my website www.nwpcc.CYMRU
- follow me on twitter [@NorthWalesPCC](https://twitter.com/NorthWalesPCC)

North Wales Police

In an emergency the number to dial is 999 and if you have a non-urgent query or information to share with the police please call 101.

Email northwalespolice@nthwales.pnn.police.uk website www.north-wales.police.uk

twitter [@nwpolice](https://twitter.com/nwpolice)

Victims Help Centre

If you have been a victim of crime, Victims Help Centre North Wales can offer you the support and advice you need. The service is free and totally confidential and can be accessed even if you have not reported your experience to the police.

Freephone 24 hour Supportline on 0808 16 89 111 or 0300 30 30 159

website www.victimhelpcentrenorthwales.org.uk

PACT

Police and Community Trust, can help you with an application for funding from the "Your Community, Your Choice" project. Contact on 01745 588516 website www.pactnorthwales.co.uk

Crime Stoppers

When you contact us, your anonymity is guaranteed - whether you choose to contact us on 0800 555 111 or by using our simple anonymous online form www.crimestoppers-uk.org

Modern Slavery Helpline

The Modern Slavery Helpline and Resource Centre brings us closer to the eradication of modern slavery. It provides victims, the public, statutory agencies and businesses access to information and support on a 24/7 basis. Contact on 08000 121 700 website www.modernslaveryhelpline.org

Adroddiad gan Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd

Teitl: Diweddariad ar Gyllideb 2018/19 (ar 30 Medi 2018)

Cyfarfod: Panel yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, 3 Rhagfyr 2018

Awdur: Kate Jackson, Prif Swyddog Cyllid

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas y papur hwn yw darparu aelodau'r panel gyda diweddariad ar:
- y gyllideb plismona ar gyfer Gogledd Cymru ar 30 Medi 2018 (mis 6).

2. ARGYMHELLION

- 2.1 Nodi'r adroddiad.

3. Diweddariad Cyllideb 2018/19

- 3.1 Cymeradwywyd y gyllideb net o £146.467m yn y Panel Heddlu a Throseddau ar 22 Ionawr 2018. Mae hyn yn cynnwys £0.803 miliwn i Swyddfa'r Comisiynydd a £1.467 miliwn ar gyfer y Gronfa Diogelwch Cymunedol. Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar [wefan](#) Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau.

- Gweithwyr – tanwariant rhagamcanol o £0.191 miliwn.

Dyma effaith net nifer o ffactorau, y mwyaf arwyddocaol o'r rhain yw cyflog swyddogion yr heddlu (tanwariant rhagamcanol o £0.354 miliwn) a chyflog staff yr heddlu (tanwariant a ragwelir o £0.477 miliwn), sydd yn bennaf o ganlyniad i arbedion trosiant. Disgwylir i daliadau pensiwn uniongyrchol gael eu gorwario gan £0.547 miliwn.

- Eiddo – tanwariant rhagamcanol o £0.121 miliwn

Mae prynu adeilad y JCC wedi arwain at arbediad untro eleni, ac arbedion parhaus o £0.1 miliwn y flwyddyn. Efallai y bydd angen peth o'r tanwariant hwn i ariannu costau symud o Wrecsam i'r cyfleuster newydd yn Llai.

- Cludiant – tanwariant rhagamcanol o £0.332 miliwn

Mae tanwariant mewn costau ceir a theithio mewn perthynas â gostyngiad yn nifer y PIVs (cerbydau personol). Mae yna hefyd arbedion sy'n gysylltiedig â chost rhagamcanol NPAS (Gwasanaeth Awyr Cenedlaethol yr Heddlu). Mae ad-daliad NPAS yn cael ei adolygu, ac felly efallai na ellir cyflawni'r arbedion a ddisgwylir eleni yn barhaus.

- Cyflenwadau a Gwasanaethau – gorwariant rhagamcanol o £0.119 miliwn

- Mae gorwariant rhagamcanol o £0.110 miliwn mewn TG a chyfathrebu, a £0.124 miliwn pellach mewn cyflenwadau a gwasanaethau eraill yn seiliedig ar lefelau gwariant hanesyddol. Mae tanwariant rhagamcanol o £0.140 miliwn mewn gwasanaeth fforensig.

3.2 Ar hyn o bryd mae rhagamcan taliadau cyfalaf, taliadau wrth gefn a'r gronfa diogelwch cymunedol yn unol â'r gyllideb.

3.3 Rhoddir crynodeb o'r cyllidebau a'r rhagamcanion isod.

	Cyllideb Wreiddiol £'000	Cyllideb 30 Medi 2018 £'000	Gwirioneddol 30 Medi 2018 £'000	Rhagamcan hyd Ddiwedd y Flwyddyn £'000	Rhagamcan o'r Amrywiant £'000
Gwariant					
Gweithwyr	127,721	128,359	64,723	128,168	(191)
Eiddo	7,783	7,887	3,589	7,766	(121)
Cludiant	3,865	3,863	1,563	3,531	(332)
Cyflenwadau a gwasanaethau	20,144	20,454	10,176	20,573	119
Taliadau Dyledion a Chyfraniadau at Gyfalaf	1,864	1,864	19	1,864	-
Arian wrth Gefn (gweler uchod)	800	750	-	750	-
Cronfa diogelwch cymunedol	1,467	1,467	20	1,467	-
Cyfanswm Gwariant	163,644	164,644	80,090	164,119	(525)
Incwm	(17,298)	(18,197)	(7,272)	(18,307)	(110)
Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn	121	20	-	20	-
Cyfanswm y Gwariant Net	146,467	146,467	72,818	145,832	(635)
Cyllid					
Grantiau	(71,728)	(71,728)	(36,715)	(71,728)	-
Praesept	(74,739)	(74,739)	(37,370)	(74,739)	-
CYFANSWM CYLLID	(146,467)	(146,467)	(74,085)	(146,467)	-
Tanwariant net					(635)

3.4 Mae'r uchod yn cynnwys incwm a gwariant yn ymwneud â'r grant Gwasanaethau Dioddefwyr gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder. Mae £808,731 wedi cael ei ddyrannu i Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru. Mae £787,821 wedi'i ymrwymo ar gyfer comisiynu gwasanaethau dioddefwyr, gyda'r gweddill yn cyfrannu at ein costau cysylltiedig. Mae gwasanaethau a gomisiynir yn cynnwys: Canolfan Cymorth Dioddefwyr, IDVA a ISVA.

3.5 Hefyd wedi ei gynnwys uchod mae Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd. Y gyllideb ddiwygiedig ar gyfer y flwyddyn yw £801,643. Fel ar 30 Medi, roedd gwariant

yn £384,834, a'r canlyniad a ragwelwyd oedd £796,190, sy'n unol â'r gyllideb, ond mae'n destun newid.

- 3.6 Y gyllideb ddiwygiedig ar gyfer comisiynu gwasanaethau oedd £53,368. Ar 30 Medi, y gwariant oedd £37,409, gyda rhagamcan net o £54,257.

4. Cyfalaf

- 4.1 Y rhaglen gyfalaf wreiddiol ar gyfer 2018/19 oedd £11.346 miliwn. Gan ystyried y llithriant a mân ychwanegiadau a dileadau, mae hyn yn cynyddu i £13.369 miliwn.

Cynllun	Gwariant wedi'i gario drosodd £'000	Cyllideb 2018/19 (ailbroffiliwyd) £'000	Gwariant 2018/19 at 30.09.18 £'000	Cyllideb - Blynnyddoedd i ddod £'000	Cyfanswm cyllideb £'000	Gwariant at 30.09.18 £'000
Cyfleuster newydd Llai Wrecsam	18,651	2,649	1,909	-	21,300	20,560
Cyfleuster canol tref Wrecsam	246	1,622	387	-	1,868	633
Adeilad newydd Llandudno	2,742	63	-	-	2,805	2,742
Ystadau eraill	1,049	3,580	2,857	6,406	11,035	3,906
Cerbydau ac offer	8,161	2,337	463	5,755	16,253	8,624
TG a Chyfathrebu	5,445	3,118	517	3,869	12,432	5,962
Cyfanswm Rhaglen Gyfalaf	36,294	13,369	6,133	16,030	65,693	42,427

5 Goblygiadau

Amrywiaeth	Dim goblygiadau ar wahân o ran amrywiaeth
Ariannol	Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi gwybod i Banel yr Heddlu a Throsedd am y sefyllfa monitro refeniw a chyfalaf fel ag y mae ddiwedd Medi 2018. Mae cyllid digonol yn hanfodol i gyflawni cynllun yr heddlu a throsedd ac i ddiwallu ein gofynion cyfreithiol.
Cyfreithiol	Dim goblygiadau cyfreithiol ar wahân
RISG	Dim goblygiadau risg ar wahân
Cynllun yr Heddlu a Throsedd	Dim goblygiadau heddlu a throsedd ar wahân.

ADRODDIAD I'R:	Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru
DYDDIAD Y CYFARFOD:	3 Rhagfyr 2018
SWYDDOG ARWEINIOL:	Richard Jarvis Swyddog Arweiniol a Swyddog Cyfreithiol y Panel Heddlu a Throsedd
SWYDDOG CYSWLLT:	Dawn Hughes Uwch-swyddog Cymorth y Panel Heddlu a Throsedd
TESTUN:	Adolygiad o rôl Aelodau sy'n Gefnogwyr

1. CRYNODEB A PHWYNTIAU ALLWEDDOL

- 1.1 Adolygu rôl Aelodau sy'n Gefnogwyr am gyfnod prawf o 12 mis, fel y cytunwyd gan Banel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ar 18 Medi 2017.
- 1.2 Cytunodd y Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru bod rôl Aelod sy'n Gefnogwr yn cael ei sefydlu a'i rhedeg fel cynllun peilot am 12 mis a bod y Swyddog Arweiniol y Panel Heddlu a Throsedd a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd yn datblygu ac yn cytuno ar brotocol priodol ar gyfer rôl Aelod sy'n Gefnogwr. Cytunwyd ar y Protocol gyda'r Prif Weithredwr Dros Dro (Susan McTaggart) a fe'i rhoddwyd ar waith ar 1 Tachwedd 2017.
- 1.3 Rôl a chylch gwaith Aelod sy'n Gefnogwr yw:
 - cysylltu'n rheolaidd â Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd
 - darparu'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Panel o ran gweithgareddau perthnasol
 - hyrwyddo cylch gwaith y Panel

2. ARGYMHELLIAD(ION)

- 2.1 Bod rôl yr Aelod sy'n Gefnogwyr yn parhau a bod y PHT yn penderfynu a ellir gwneud unrhyw welliannau i'r rôl.

3. MANYLION YR ADRODDIAD

- 3.1 Fel y cytunwyd gan y PHTh, sefydlwyd y rolau Aelod sy'n Gefnogwyr canlynol yn unol â'r blaenoriaethau a nodir yng Nghynllun Heddlu a Throsedd ac i arolygu proses y gyllideb a'r praesept.
- Cefnogwr Camdriniaeth Domestig – y Cynghorydd Chris Bithell (Cyngor Sir Ddinbych)
 - Cefnogwr Caethwasiaeth Modern – Pat Astbury (Aelod Annibynnol Cyfetholedig)
 - Cefnogwr Troseddu Cyfundrefnol – John Williams (Aelod Annibynnol Cyfetholedig)
 - Cefnogwr Cam-drin Rhywiol – Pat Astbury
 - Cefnogwr Darparu Cymdogaethau Mwy Diogel – Y Cynghorydd Julie Fallon (Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy)
 - Cefnogwr Cyllid ac Adnoddau – Y Cynghorydd Dana Davies (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam)
- 3.2 Rôl Aelod sy'n Gefnogwr yw trafod gyda Phrif Weithredwr neu Brif Swyddog Cyllid y Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac nid Heddlu Gogledd Cymru, ac i roi'r newyddion diweddaraf i'r PHTh ar weithgareddau, ac i hyrwyddo cylch gwaith y PHTh yn gyffredinol.
- 3.3 Bydd Aelodau sy'n Gefnogwyr yn rhoi adborth rheolaidd yng nghyfarfodydd ffurfiol y PHTh ar y gwaith maent wedi eu gwneud.
- 3.4 Er bod gan Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd amheuan mewn perthynas â chylch gwaith rôl Aelod sy'n Gefnogwr, byddai'n ymddangos bod rôl Aelod sy'n Gefnogwr wedi cynnwys bod yn eiriolwr o'r gwaith a wneir gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd ar brydiau, ac mae'r Aelod sy'n Gefnogwr wedi gallu darparu sicrwydd i'r PHTh, yn enwedig o ran materion yn ymwneud â'r gyllideb a'r broses praesept.
- 3.5 Mae adborth gan Aelodau'n awgrymu eu bod yn dymuno gweld y rôl yn parhau.

Mae crynodeb o sylwadau Aelodau fel y ganlyn:

- Mae'n helpu cynyddu sail wybodaeth Aelodau'r Panel; datblygu perthynas rhwng y Panel a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd ac yn ymddangos i fod yn cyflawni rôl craffu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Nid yw'r rôl Aelod sy'n Gefnogwr wedi datblygu fel yr oedd y Panel yn ei ddymuno; fodd bynnag, mae'n ddefnyddiol o hyd ac maent o'r farn y dylai barhau. Tra bo cyfarfodydd gyda'r Swyddogion Heddlu perthnasol wedi cael

eu gwrthod i ddechrau, pan fu cais arall gan yr Aelod sy'n Gefnogwr, nid oedd gwrthwynebiad, ac roedd y cyfarfod yn ddefnyddiol iawn.

- Mae Aelodau sy'n Gefnogwyr wedi bod mewn safle i nodi pwyntiau bregus posib o fewn y sefydliad ac wedi cyflwyno cwestiynau ysgrifenedig i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddau achlysur, a'r ddau achos wedi derbyn ymatebion manwl a thrylwyr gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Datgelodd y ddau ateb bod yr Heddlu yn ymwybodol o'r problemau ac wedi cyfeirio atynt pan fo hynny'n bosib. Mae hyn yn ymddangos i fod yn cyflawni rôl craffu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Mae'r ffaith nad oes modd siarad yn uniongyrchol gyda Swyddogion yr Heddlu yn anochel yn creu oedi; mae Aelodau sy'n Gefnogwyr yn tueddu i godi cwestiynau mewn cyfarfodydd yn ymwneud â'u maes arbennig o ddiddordeb, fodd bynnag, bu ymateb boddhaol i'r cwestiynau hynny.
- Mae'n angenrheidiol cael slot penodol ar agenda'r Panel ar gyfer adroddiadau Aelodau sy'n Gefnogwyr gan ei fod yn ymddangos bod disgwyl cael adroddiad gan bob Aelod sy'n Gefnogwr, os yw'n angenrheidiol ai peidio? Fodd bynnag, mae Aelod arall o'r Panel (nad yw'n Aelod sy'n Gefnogwr) yn teimlo y byddai'n fuddiol derbyn adroddiadau ysgrifenedig gan Aelodau sy'n Gefnogwyr, y gall eu cyhoeddi fel rhan o'r agenda.

3.5 Mae adborth gan Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd fel y ganlyn:

- *Mae Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd o'r farn bod rôl Aelod sy'n Gefnogwr wedi bod yn llwyddiant ysgubol a hir oes iddo. Mae'r cyfleoedd i rannu cynnydd, problemau a llwyddiannau ac ati gydag aelodau'r Panel wedi bod yn ddefnyddiol iawn. Rwy'n credu bod clywed adborth gan gyd-aelod o'r Panel yn rhoi sicrwydd sylweddol i aelodau eraill o'r Panel.*
- *Yr unig problemau a godwyd oedd bod rhai achlysuron pan roedd Aelodau sy'n Gefnogwyr wedi cysylltu gyda Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar fyr rybudd, weithiau ar fore cyfarfodydd y Panel. Mae hynny yn achosi rhai problemau ac yn bwysicach, mae'n golygu nad oes modd i ni ddarparu briff mor fanwl ac yr hoffwn.*

4. OPSIYNAU

- 4.1 Bod rôl Aelodau sy'n Gefnogwyr yn parhau gyda/heb unrhyw welliannau.
- 4.2 Bod trefniadau amgen yn cael eu rhoi ar waith.

- 4.3 Bod rôl Aelodau sy'n Gefnogwyr yn cael ei therfynu.

5. YMGYSYLLTU/ YMGYNGHORI

- 5.1 Mae ymgynghoriad wedi cael ei gynnal gydag Aelodau'r Panel a Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, gweler yr adborth uchod.

6. GOBLYGIADAU O RAN ADNODDAU

- 6.1 Mae rôl Aelod sy'n Gefnogwr yn un gwirfoddol, felly nid oes goblygiadau o ran adnoddau ar Grant y Panel Heddlu a Throsedd.

7. DEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL

- 7.1 Mae trefniadau craffu effeithiol yn rhoi cyfle i Aelodau weithredu'r egwyddor datblygu gynaliadwy ac ystyried y pum ffordd o weithio (tymor hir, ataliad, integreiddio, cydweithio, cynnwys).

ADRODDIAD I'R:	Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru
DYDDIAD Y CYFARFOD:	3 Rhagfyr 2018
SWYDDOG ARWEINIOL:	Richard Jarvis Swyddog Arweiniol a Swyddog Cyfreithiol y Panel Heddlu a Throsedd
SWYDDOG CYSWLLT:	Dawn Hughes Uwch-swyddog Cymorth y Panel Heddlu a Throsedd
TESTUN:	Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru – Adroddiad Cyllideb 1 Ebrill 2018 i 30 Medi 2018.

1. CRYNODEB A PHWYNTIAU ALLWEDDOL

- 1.1 Rhoi adroddiad monitro cyllideb chwe mis i Banel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru (PHTh) ar dreuliau'r PHTh am y cyfnod 1 Ebrill 2018 hyd at 30 Medi 2018.
- 1.2 Er mwyn caniatáu craffu cyhoeddus o wariant y PHTh, mae gofyniad tryloywder wedi cael ei roi fel amod ar y taliad grant sengl, ac felly byddai angen i'r PHTh fel isafswm, ar ei wefan, gyhoeddi manylion ei holl wariant.
- 1.3 Yn ychwanegol, mae'n ofynnol i'r PHTh roi gweithdrefnau ar waith i fonitro ac olrhain gwariant yn erbyn y gyllideb a gytunwyd, a hefyd tynnu sylw at sut mae gwerth am arian yn cael ei gyflawni.
- 1.4 Felly, bydd y PHTh yn derbyn adroddiadau monitro cyllideb chwe misol i fodloni'r cais hwn.

2. ARGYMHELLIAD(ION)

- 2.1 Nodi'r adroddiad monitro chwe mis.
- 3.2 Bod y PHTh yn cydnabod bod Swyddogion yn monitro ac yn olrhain gwariant yn erbyn cyllidebau cytunedig ac i sicrhau gwerth am arian.

3. MANYLION YR ADRODDIAD

3.1 Mae'r Swyddfa Gartref yn darparu dyraniad grant o £70,975 i'r Awdurdod Cynnal ar gyfer cynnal Panel yr Heddlu a Throsedd i'w alluogi i gyflawni'r swyddogaethau a'r cyfrifoldebau, yn unol â Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011.

4.2 Dyrennir y grant o dan dri phennawd:

- Costau Gweinyddu sy'n cynnwys costau ail-gofrestru Swyddogion a chostau sy'n gysylltiedig â rheolaeth gyffredinol y PHTH, hyfforddiant a chofrestru.
- Costau Aelodau
- Costau Cyfieithu

Gall yr Awdurdod Cynnal drosglwyddo cyllid rhwng y tri phennawd, cyhyd na warir mwy na chyfanswm y grant a hawlrir.

4.4 Cyflwynir hawliadau i'r Swyddfa Gartref bob chwe mis, sy'n cynnwys gwariant gwirioneddol yn erbyn gwariant a ragwelir. Mae'r Awdurdod Cynnal yn cadw'r dystiolaeth berthnasol i gefnogi'r hawliadau.

4.5 Mae Atodiad 1 yn rhoi manylion yr hawliadau am y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 30 Medi 2018.

4.6 Mae costau gweinyddol yn uwch na 50% y dyraniad ar gyfer y cyfnod adrodd. Mae hyn oherwydd cyfanswm amser anghymesur y mae Swyddogion yn ei dreulio ar ymdrin â chwynion.

4.6 Ceir manylion am gostau Aelodau yn atodiad 1 hefyd; eto, mae'r rhain yn uwch na'r arfer, oherwydd gofyniad i gynnal gwrandawriad cadarnhau ar gyfer penodiad y Prif Gwnstabl a chyfarfod yr Is-bwyllgor Cwynion.

4.7 Yn nhermau arbedion effeithlonrwydd, mae PHTH wedi gwerthuso'r angen i fynd i gyfarfodydd a digwyddiadau hyfforddiant. Pan fo'n bosib, cynhelir cyfarfodydd drwy Skype neu delegynadledda heb yr angen i deithio i Gaerdydd a mynd i ddigwyddiadau hyfforddiant, sy'n berthnasol i Aelodau'r PHTH yn unig. Er bod rolau Cefnogwyr Aelodau wedi'u sefydlu i gynyddu swyddogaeth graffu a chymorth y PHTH ymhellach, cytunwyd nad yw'r rhain yn swyddi taledig a bydd yr Aelodau'n darparu eu hamser ac ymdrechion ar sail ewyllys da.

4.9 Rhagwelir y gwariant ar gyfer y cyfnod adrodd nesaf Hydref 2018 - Mawrth 2019 fel a ganlyn:

- Costau Gweinyddu: Mae'n debygol y bydd y rhan hon o'r grant yn cael ei ddefnyddio'n llawn a mwy, oherwydd bod angen amser Swyddogion i gefnogi'r PHTh. Fodd bynnag, Dyraniad Grant yn unig fydd yr Awdurdod Cynnal yn gallu ei hawlio.
 - Costau Aelodau: Bydd Aelodau'n talu am bresenoldeb yng nghyfarfodydd y PHTh – bydd 3 cyfarfod yn cael ei drefn yn ystod y 6 mis nesaf a Digwyddiad Hyfforddiant CLILC ar gyfer Aelodau PHTh Cymru ym mis Ionawr 2019.
 - Costau Cyfieithu: Mae'n debygol y bydd y rhan hon o'r grant yn cael ei ddefnyddio'n llawn, gan fod yr holl adroddiadau a rhaglenni ar gyfer y PHTh wedi'u cyfieithu'n llawn ac mae gwasanaeth cyfieithu ar gael ym mhob cyfarfod o'r PHTh.
- 4.10 Rhaid i holl Aelodau'r Panel gael awdurdod gan y Swyddog Arweiniol am eu holl gostau er mwyn sicrhau ei fod yn darparu gwerth am arian a buddion i'r PHTh cyfan.
- 4.11 Bydd unrhyw gostau gan y Swyddogion Cefnogi yn gorfod cael eu hawdurdodi gan yr Awdurdod Cynnal i sicrhau gwerth am arian.
- 4.12 Cymerodd Swyddogion Cefnogi rhan mewn cyfweiliad ffôn yn ddiweddar gyda'r Swyddfa Gartref, a oedd eisiau dealltwriaeth well o sut oedd PHTh yn cael eu gweinyddu a thrafod trefniadau ar waith i sicrhau defnydd effeithiol o arbenigedd ac adnoddau.

Gyda chwmpas anffurfiol a chyfyngedig, roedd y Swyddfa Gartref yn gobeithio byddai canlyniadau'r ymarfer yn bwydo i ddarn ehangach o waith i sefydlu sail â thystiolaeth ar arfer orau newydd ar gyfer paneli'r heddlu a throseddu; yn enwedig oherwydd bod model y Comisiynydd Heddlu a Throseddu yn parhau i dyfu a newid. Bydd nifer o gadeiryddion panel yn cael eu gwahodd i gyfrannu eu barn ar berfformiad y PHTh hefyd, gan gynnwys y llwyddiannau a'r heriau maent wedi eu profi a sut maent yn credu y gallai'r system newid.

Roedd y wybodaeth a wnaed cais amdani gan y Swyddfa Gartref yn cynnwys:

- Manylion o arian cefnogi a dderbyniwyd i helpu gyda gwaith gweinyddu'r Panel (e.e. cyngor cyfreithiol), o le mae'r arian yn dod a chyfanswm amser staff mae hyn yn ei gymryd.

- Manylion o unrhyw nawdd a dderbyniwyd o ffynonellau eraill ar wahân i grant y Swyddfa Gartref (e.e. Awdurdod Cynnal y panel) a faint oedd y swm yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf.
- Nifer y cyfarfodydd a gynhaliodd eich Panel yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf.
- Y mathau o dreuliau neu lwfans a hawliwyd gan Aelodau'r panel neu arbenigwyr eraill yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf (e.e. lwfans tanwydd, lwfans cyfrifoldebau arbennig, unrhyw ffioedd ar gyfer arbenigedd gan arbenigwr).

4. OPSIYNAU

- 4.1 Bod y PHTh yn cefnogi'r trefniadau ar waith i fonitro gwariant y grant.
- 4.2 Bod y PHTh yn awgrymu trefniadau amgen i fonitro gwariant.

5. YMGYSYLLTU/ YMGYNGHORI

- 5.1 Cynhaliwyd ymgynghoriad gydag Aelodau'r panel i werthuso a yw mynd i ddigwyddiadau hyfforddiant/cynadledau yn defnyddio'r adnoddau yn y ffordd fwyaf effeithlon.

6. GOBLYGIADAU O RAN ADNODDAU

- 6.1 Mae'r Swyddfa Gartref yn darparu cyllid o £70,975 i'r Awdurdod Cynnal, ar gyfer gweinyddu Panel Heddlu a Throsedd.
- 6.2 Mae Atodiad 1 yn rhoi manylion y gwariant am y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 30 Medi 2018.

7. DEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL

- 7.1 Mae trefniadau craffu effeithiol yn rhoi cyfle i Aelodau weithredu'r egwyddor datblygu gynaliadwy ac ystyried y pum ffordd o weithio (tymor hir, ataliad, integreiddio, cydweithio, cynnwys).

Atodiad 1

Gwariant Grant Panel Heddlu a Throsedd 2018/19

	<u>GWARIANT GWIRIONEDDOL MIS EBRILL - MEDI 2018</u>	<u>GWARIANT A RAGWELIR HYDREF 2018 - Mawrth 2019</u>	<u>DYRANIAD GRANT</u>
COSTAU GWEINYDDU	29,781.75	30,090.94	53,300.00
COSTAU AELODAU (Lwfansau a Threuliau)	6,068.11	6,245.85	11,960.00
COSTAU CYFIEITHU	3,245.94	2,469.06	5715.00
Total	£39,095.80	£38,805.85	£70,975.00

POLICE AND CRIME PANEL
PANEL HEDDLU A THROSEDD

PANEL HEDDLU A THROSEDD GOGLEDD CYMRU
RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL

Swyddog Cyswllt:	Dawn Hughes
	Uwch Swyddog Gwasanaethau Pwyllgorau Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy Bodlondeb Conwy LL28 5NF
E-bost:	dawn.hughes@conwy.gov.uk
Rhif ffôn:	01492 576061

Dyddiad	Testun	Swyddog Cyfrifol (a chyfeiriad e-bost)
28 Ionawr 2019	Cyllideb ac Adroddiad Gosod Praesept 2019/20 Ystyried praesept arfaethedig ar gyfer 2019/20	Arfon Jones, Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd
28 Ionawr 2019	Adolygiad blynyddol o aelodaeth y Panel Heddlu a Throsedd Sicrhau bod Aelodau Etholedig y Panel, hyd y gellir, yn adlewyrchu cydbwysedd gwleidyddol a demograffig cymunedol gogledd Cymru.	Richard Jarvis, Swyddog Arweiniol a Chynghorydd Cyfreithiol
5 Chwefror 2019	Os bydd pleidlais atal y praesept	Arfon Jones, Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd
25 Mawrth 2019 TBC	Diweddariad gan y Prif Gwnstabl	Prif Gwnstabl, Mr. Carl Foulkes.
TBC	Adolygu Cylch Gorchwyl y Panel Heddlu a Throsedd Adolygu'r Cylch Gorchwyl i sicrhau ei fod yn addas i'w bwrpas.	Richard Jarvis, Swyddog Arweiniol a Chynghorydd Cyfreithiol